

Näringsliv

24

UTGIFTSOMRÅDE 24

Förslag till statsbudget för år 1997

Näringsliv

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	5
2	Inledning	7
3	A. Näringspolitik	9
	3.1 Allmänt	9
	3.2 Anslag	10
	A 1. Närings- och teknikutvecklingsverket:	
	Förvaltningskostnader	10
	A 2. Småföretagsutveckling	12
	A 3. Stöd till kooperativ utveckling	13
	A 4. Turistfrämjande	14
	A 5. Täckande av förluster vid viss garantigivning, m.m.	15
	A 6. Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen	15
	A 7. Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m.	16
	A 8. Avgifter till vissa internationella organisationer	16
	A 9. Sveriges geologiska undersökning:	
	Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	17
	A 10. Sveriges geologiska undersökning:	
	Geovetenskaplig forskning	19
4	B. Teknologisk infrastruktur	21
	4.1 Allmänt	21
	4.2 Anslag	21
	B 1. Patentbesvärslagen	21
	B 2. Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll:	
	Myndighetsverksamhet	22
	B 3. Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll:	
	Bidrag till riksmätplatser	23
	B 4. Elsäkerhetsverket	24
	B 5. Sprängämnesinspektionen	25
	B 6. Bidrag till standardisering, provnings- och mätteknisk FoU m.m.	26
	4.3 Övriga frågor	28
	4.3.1 Avgiftsfinansierad verksamhet	28
5	C. Konkurrensfrågor	31
	5.1 Allmänt	31
	5.2 Anslag	32
	C 1. Konkurrensverket	32

Innehållsförteckning, forts

	C 2. Konkurrensforskning	33
	5.3 Övriga frågor	33
	5.3.1 Länsstyrelsernas konkurrensfrämjande arbete	33
	5.3.2 Avgiftsfinansierad verksamhet	34
6	D. Teknisk forskning och utveckling	35
	6.1 Allmänt	35
	6.2 Anslag	35
	D 1. Teknisk forskning och utveckling	35
	D 2. Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader	37
	D 3. Rymdverksamhet	38
	D 4. Bidrag till Stiftelsen Sveriges teknisk-vetenskapliga attachéverksamhet	38
	D 5. Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	39
7	E. Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	41
	7.1 Allmänt	41
	7.2 Anslag	41
	E 1. Kommerskollegium	41
	E 2. Exportfrämjande verksamhet	42
	E 3. Exportkreditnämnden	43
	E 4. AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkredit- givning	47
	E 5. Investeringsfrämjande	48
8	F. Konsumentfrågor	51
	8.1 Allmänt	51
	8.2 Resultatinformation	52
	8.3 Anslag	52
	F 1. Marknadsdomstolen	52
	F 2. Konsumentverket	53
	F 3. Allmänna reklamationsnämnden	54
	F 4. Fastighetsmäklarnämnden	55
	F 5. Stöd till konsumentorganisationer	55
	F 6. Stöd till konsumentforskning	56
	F 7. Bidrag till miljömärkning av produkter	57

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner disponeringen av anslaget A 7. Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m. i enlighet med vad regeringen förordar,
2. godkänner att de övergripande målen för verksamheten inom Sveriges geologiska undersökning skall vara i enlighet med vad regeringen förordar (anslaget A 9),
3. godkänner de riktlinjer för den maringeologiska verksamheten inom Sveriges geologiska undersökning som regeringen förordar (anslaget A 9),
4. godkänner att det övergripande målet för geovetenskaplig forskning skall vara i enlighet med vad regeringen förordar (anslaget A 10),
5. godkänner att de övergripande målen för den mättekniska verksamheten inom Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll ansvarsområde skall vara i enlighet med vad regeringen förordar (anslaget B 3),
6. godkänner att de övergripande målen för verksamheten inom Sprängämnesinspektionens ansvarsområde under planeringsperioden år 1997 – 1999 skall vara i enlighet med vad regeringen förordar (anslaget B 5),
7. godkänner att de övergripande målen för Styrelsens för ackreditering och teknisk kontroll uppdragsverksamhet skall vara i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 4.3.1),
8. godkänner inriktning av verksamheten för Revisorsnämnden som regeringen förordar (avsnitt 5.3.2),
9. bemyndigar regeringen att under år 1997 låta staten ta på sig ekonomiska förpliktelser i samband med stöd till teknisk forskning och utveckling som inberäknat löpande avtal och beslut, innebär åtaganden om högst 650 miljoner kronor under år 1998, högst 575 miljoner kronor under år 1999, högst 500 miljoner kronor under år 2000 och högst 425 miljoner kronor under år 2001 (anslaget D 1),
10. medger att eventuella reservationer från 1995/96 på tolfte huvudtitelns reservationsanslag F 1. Teknisk forskning och utveckling samt reservationsanslag F 2. Informationsteknologi överförs som anslags-sparande till ramanslaget D 1. Teknisk forskning och utveckling och får användas enligt vad regeringen anför (anslaget D 1),
11. bemyndigar regeringen att under år 1997 ikläda staten nya förpliktelser för betalningar under kommande år inom rymdverksamhet om högst 108 900 000 kr (anslaget D 3),
12. godkänner regeringens förslag att Exportkreditnämndens ordinarie garantiverksamhet skall bedrivas i ett system med resultatkravet att verksamheten totalt sett skall vara självbärande över tiden (anslaget E 3),
13. godkänner vad regeringen har uttalat om krav på den underliggande exportaffären vid beviljande av säkerhetsgaranti (anslaget E 3),
14. medger att staten åtar sig betalningsansvar i form av en statsgaranti till ett belopp av högst 100 000 000 000 kr för det ordinarie garantisystemet (anslaget E 3),
15. medger att staten åtar sig ett betalningsansvar i form av en statsgaranti till ett belopp av högst 3 000 000 000 kr för investeringar i utlandet (anslaget E 3),
16. godkänner regeringens förslag att Exportkreditnämnden får obegränsad upplåningsrätt i bl.a. Riksgäldskontoret (anslaget E 3),
17. bemyndigar regeringen eller den myndighet regeringen utser att besluta om löftesprovisionen inom det statsstödda exportkreditsystemet (anslaget E 4),
18. för budgetåret 1997 anvisar anslagen under utgiftsområde 24 *Näringsliv* enligt följande uppställning:

ANSLAG (tusental kr)	ANSLAGSTYP	ANSLAGSBELOPP
A 1. Närings- och teknikutvecklingsverket: Förvaltningskostnader	ramanslag	353 268
A 2. Småföretagsutveckling	ramanslag	106 393
A 3. Stöd till kooperativ utveckling	ramanslag	6 500
A 4. Turistfrämjande	ramanslag	81 374
A 5. Täckande av förluster vid viss garantigivning, m.m.	ramanslag	12 500
A 6. Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen	obetecknat anslag	15 000
A 7. Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m.	ramanslag	25 000
A 8. Avgifter till vissa internationella organisationer	ramanslag	24 329
A 9. Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	ramanslag	124 921
A10. Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning	ramanslag	4 860
B 1. Patentbesvärsträtten	ramanslag	11 021
B 2. Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighetsverksamhet	ramanslag	12 975
B 3. Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Bidrag till riksmätplatser	obetecknat anslag	8 760
B 4. Elsäkerhetsverket	ramanslag	36 520
B 5. Sprängämnesinspektionen	ramanslag	15 150
B 6. Bidrag till standardisering, provnings- och mätteknisk FoU m.m.	ramanslag	77 802
C 1. Konkurrensverket	ramanslag	62 271
C 2. Konkurrensforskning	ramanslag	1 736
D 1. Teknisk forskning och utveckling	ramanslag	783 447
D 2. Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader	ramanslag	14 270
D 3. Rymdverksamhet	ramanslag	576 091
D 4. Bidrag till Stiftelsen Sveriges tekniskvetenskapliga attachéverksamhet	obetecknat anslag	32 533
D 5. Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien	obetecknat anslag	5 467
E 1. Kommerskollegium	ramanslag	48 169
E 2. Exportfrämjande verksamhet	ramanslag	136 051
E 3. Exportkreditnämnden	ramanslag	120 000
E 4. AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning	ramanslag	16 500
E 5. Investeringsfrämjande	ramanslag	41 000
F 1. Marknadsdomstolen	ramanslag	5 888
F 2. Konsumentverket	ramanslag	69 445
F 3. Allmänna reklamationsnämnden	ramanslag	13 788
F 4. Fastighetsmäklarnämnden	ramanslag	5 945
F 5. Stöd till konsumentorganisationer	ramanslag	4 100
F 6. Stöd till konsumentforskning	ramanslag	2 070
F 7. Bidrag till miljömärkning av produkter	obetecknat anslag	4 600
Summa för utgiftsområdet		2 859 744

2 Inledning

PRESENTATION AV UTGIFTS- OMRÅDE 24. NÄRINGS- LIV

Inom verksamhetsområdet Näringspolitik återfinns verksamheter som syftar till att underlätta utveckling och expansion av små och medelstora företag samt småföretagsamhet i kooperativ form. Vidare rymmer verksamhetsområdet det statliga turistfrämjandet genom aktiviteterna inom dels Turistdelegationen och dels det av staten och turistnäringen gemensamt ägda bolaget, Sveriges Rese- och Turistråd. Dessutom finns anslag för att täcka vissa förluster vid garantigivning m.m. Inom verksamhetsområdet finns också anslag för omstrukturering av vissa företag med statligt ägande. Vidare återfinns Närings- och teknikutvecklingsverket, NUTEK, och Sveriges geologiska undersökning, SGU, inom verksamhetsområdet.

Inom verksamhetsområdet Teknologisk infrastruktur finns ansvar för immaterial- och associationsrätt genom Patent- och registreringsverket, PRV, och Patentbesvärshöjningen, PBR, ansvar för teknisk provning och kontroll, legal mätteknik och ädelmetallkontroll genom Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll, SWEDAC. För elsäkerhet och brand- och explosions-säkerhet ansvarar Elsäkerhetsverket respektive Sprängämnesinspektionen. Vidare lämnar staten bidrag till den svenska standardiseringsorganisationen genom SIS-Standardiseringen i Sverige. Uppgifter inom statens ansvar för provnings- och mätteknisk forskning och utveckling utförs av Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut AB, SP.

Under verksamhetsområdet Konkurrensfrågor rymms i första hand de frågor som rör Konkurrensverkets uppgifter med att tillämpa konkurrenslagstiftningen och att i övrigt främja konkurrensen. Här i rymms också stöd till konkurrensforskning. Under verksamhetsområdet redovisas också länsstyrelsernas konkurrensfrämjande arbete. Dessa insatser görs i samverkan med Konkurrensverket. Slutligen behandlas även verksamheten vid Revisorsnämnden. Nämnden är sedan den 1 juli 1995 en fristående och helt avgiftsfinansierad myndighet.

Inom verksamhetsområdet Teknisk forskning och utveckling bedrivs verksamhet av Närings- och teknikutvecklingsverket, NUTEK, och Rymdstyrelsen som ini-

tiar och finansierar forsknings- och utvecklingsprojekt samt tillhandahåller tjänster och resurser som bidrar till näringslivets förnyelse och tillväxt. Under verksamhetsområdet anvisas även medel för det svenska deltagandet i det europeiska rymdsamarbetet inom European Space Agency, ESA, och bidrag till Stiftelsen Sveriges teknisk-vetenskapliga attachéverksamhet, STATT, samt Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA.

Inom verksamhetsområdet Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande redovisas verksamheten vid Kommerskollegium, exportfrämjande verksamhet genom Sveriges Exportråd, exportkreditgarantiverksamheten genom Exportkreditnämnden, statsstödd exportkreditgivning genom AB Svensk Exportkredit samt investeringsfrämjande verksamhet genom Delegationen för utländska investeringar i Sverige (Invest in Sweden Agency).

Inom verksamhetsområdet Konsumentfrågor anvisas medel för konsumentpolitiska ändamål. Riksdagen har antagit nya konsumentpolitiska mål (prop. 1994/95:140, bet. 1994/95:LU32, rskr. 1994/95:438). Inom verksamhetsområdet redovisas verksamheten vid Marknadsdomstolen, Konsumentverket, Allmänna reklamationsnämnden och Fastighetsmäklarnämnden. Vidare rymms frågor som rör stöd till konsumentorganisationer och konsumentforskning samt bidrag till miljömärkning av produkter.

Utgångspunkter för besparingar och prioriteringar

Utgångspunkten för regeringens förslag till budget för utgiftsområdet har varit inriktningen av de besparingsbeting på offentlig konsumtion som riksdagen godkänt (prop. 1994/95:100 bil. 13, bet. 1994/95:NU18, rskr. 1994/95:300), de besparingar som aviserades i den s.k. kompletteringspropositionen (prop. 1994/95:150 bil. 1 s. 60) samt den besparing på teknisk forskning och utveckling som aviserades i den ekonomiska vårpropositionen (prop. 1995/96:150 s. 97). Totalt rör det sig för utgiftsområdet om neddragningar motsvarande 320 miljoner kronor eller drygt 10%. Regering-

en avser följa upp konsekvenserna av dessa besparingar.

Ramen på utgiftsområdet skiljer sig i jämförelse med det preliminära belopp för utgiftsområdet som redovisades i den ekonomiska vårpropositionen (prop. 1995/96:150). Ramen har för år 1997 ökat med 67 miljoner kronor. Skillnaden beror på omdisponering inom Närings- och handelsdepartementets ram. Till övervägande del utgörs omdisponeringarna av att de delar av NUTEK:s förvaltningsmedel som tidigare legat på saksanslag nu förs över till NUTEK:s förvaltningsanslag. En del av den besparing på utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling som regeringen aviserade i

den ekonomiska vårpropositionen har lagts på utgiftsområde 24 Näringsliv. Dessutom har 31 miljoner kronor förts över från utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning som viss kompensation för ökade lokalkostnader i samband med att principen om full kostnadstäckning införts vid finansiering av forskare vid universitet och högskolor. Till utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan har förts anslaget Europainformation, vilket motsvarar 11 miljoner kronor. Ramen för utgiftsområde Näringsliv uppgår för år 1997 till 2 860 miljoner kronor, för år 1998 preliminärt till 2 594 miljoner kronor och för år 1999 preliminärt till 2 579 miljoner kronor.

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM UTGIFTSOMRÅDE 24 FRAMGÅRAV FÖLJANDE SAMMANSTÄLLNING (miljoner kronor):

	UTGIFT	ANVISAT	UTGIFTSPROGNOS		FÖRSLAG	BERÄKNAT	BERÄKNAT
	1994/95	1995/96	1995/96	DÄRAV 1996	1997	1998	1999
A. Näringspolitik	689 ¹	927	1 025	607	754	715	698
B. Teknologisk infrastruktur	159	259	258	174	162	158	161
C. Konkurrensfrågor	57	98	97	70	64	64	64
D. Teknisk forskning och utveckling	1 445	2 489	2 437	1 863	1 412	1 267	1 297
E. Utrikeshandel, export och investeringsfrämjande	483	419	619	416	362	284	252
F. Konsumentfrågor	113	157	169	122	106	105	108
Totalt för utgiftsområde 24	2 946	4 349	4 605	3 251	2 860	2 594	2 579

1 Exkl. anslaget Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m.

3 A. Näringspolitik

3.1 ALLMÄNT

Näringspolitikens främsta uppgift är att medverka till en halvering av den öppna arbetslösheten till 4 % år 2000.

Till följd av riksdagens beslut i anledning av sysselsättningspropositionen disponerar regeringen 1 miljard kronor för nya, offensiva insatser för tillväxt, förnyelse och småföretagsutveckling.

En ny tillväxtorienterad regional näringspolitik påbörjas under budgetåret 1995/96 och kommer att utvecklas ytterligare under år 1997, bl.a. genom en utvecklad näringspolitik för landsbygden med inriktning mot turism, livsmedelssektor och skogssektor. Ytterligare åtgärder för att främja framväxten av kunskapsintensiva mindre företag kommer att vidtas.

Regeringen avser även att under år 1997 fortsätta de hittillsvarande insatserna för att utveckla småföretag, inklusive kooperativa företag, och på turistnäringen i syfte att dessa delar av näringslivet skall kunna bidra till en högre tillväxt och sysselsättning. Det sker genom bl.a. ALMI Företagspartner AB, NUTEK och Turistdelegationen.

Regeringen avser att under år 1997 fortsätta satsningen på utveckling av små och medelstora företag och turistnäringen. Dessa företagsgrupper kan med viss stimulans från samhället bidra till en högre tillväxt och ökad sysselsättning. Utgående från regeringens mål för sysselsättningen framstår de små och medelstora företagens kompetensförsörjning som en viktig angelägenhet för samhället i sin helhet. Staten vidtar därför åtgärder som stärker de små och medelstora företagens kompetens.

I den s.k. sysselsättningspropositionen (prop. 1995/96:222) redogör regeringen för de små och medelstora företagens betydelse för tillväxt och sysselsättning. Särskild vikt läggs vid en förstärkning och vidareutveckling av den regionala och kommunala näringspolitiken.

Riksdagens beslut i juli 1996 på grundval av propositionen medför att småföretagen främjas på ett flertal olika sätt. Arbetsgivaravgifterna sänks för främst de små

företagen samtidigt som skatteuppbörden underlättas och beskattningen av fåmansbolagen ses över. Den statliga satsningen på internationell marknadsföring av Sverige som turistland ökar i syfte att stärka konkurrenskraften inom detta område.

Vidare underlättas teknikspridning och exportansträngningar samtidigt som de mindre och medelstora högskolorna får utökade resurser under tre år för kunskapsöverföring till småföretagen. Kvinnor får vidgade möjligheter till starta-eget-bidrag. Sammanlagt disponerar regeringen 1 miljard kronor för att genomföra nya, offensiva insatser för att näringslivet skall kunna växa och anställa fler människor. Det är också en viktig utgångspunkt för regeringens förslag på området att de åtgärder som vidtas skall leda till ett ökat samarbete mellan människor från skilda miljöer som har något att lära av varandra. Förutsättningarna för detta finns på lokal nivå. Det är där sådana sociala system kan byggas som kan utgöra lärande organisationer och som kan ha varaktighet i tiden, baserat på ömsesidig nytta för de deltagande aktörerna.

I dag finns ett stort behov av nya idéer för att starta nya företag och för att utveckla redan existerande verksamheter. Sverige som nation behöver tillväxt, engagemang och tänkande i nya banor. Innovationernas effekt på tillväxt, levnadsstandard och sysselsättning är viktiga och nödvändiga, men otillräckliga, så länge som vidtagna åtgärder endast förbättrar existerande produktion. För uthållig tillväxt och hög sysselsättning krävs också en kontinuerlig förnyelse av varor och tjänster. Därför behövs ett stort och variationsrikt flöde av nya upptäckter, nya innovationer och nya applikationer.

Det är angeläget att olika former av småföretag utvecklas. En fortsatt satsning på stöd och information till personer som vill starta kooperativa småföretag sker. Lokala kooperativa utvecklingscentra (LKU) finns etablerade på 20 orter spridda över landet och utgör därigenom ett viktigt inslag i den nya regionala näringspolitiken. Det är regeringens ambition att underlätta framväxten av nya kooperativa företag och att öka kunskaper om den kooperativa företagsformen. Regeringen skall utveckla en mer aktiv näringspolitik för landsbygden. Det är angeläget inte bara av näringspolitiska skäl, utan också ur regional- och miljöpolitisk synvinkel.

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM VERKSAMHETSOMRÅDE NÄRINGSPOLITIK FRAMGÅR AV FÖLJANDE SAMMANSTÄLLNING (miljoner kronor):

	UTGIFT	ANVISAT	UTGIFTSPROGNOS		FÖRSLAG	BERÄKNAT	BERÄKNAT
	1994/95	1995/96	1995/96	DÄR AV 1996	1997	1998	1999
A. Näringspolitik	688,7 ¹	926,8	1 024,9	607,4	754,1	715,5	697,6

1 Exkl. anslaget Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m. (-6 066 229 000 kr).

Regeringen avser att tillsätta en kommitté som skall analysera vilka omställningar som krävs för att stärka den svenska livsmedelssektorns konkurrenskraft. Analyserna skall ligga till grund för bedömningar av möjligheterna att underlätta strukturomvandlingen i branschen. Utredningen skall bedrivas skyndsamt och lämna ett förslag till regeringen senast i februari 1997.

I början av år 1996 tillkallades en utredning om statens roll för främjande av den svenska gruvnäringens utveckling (N 1995:13). Utredningen skall belysa och lämna förslag till olika frågor inom gruv- och mineralområdena. Utredningen skall ha slutfört sitt arbete den 1 oktober 1996. Utredningens rapport kommer att ligga till grund för regeringens ställningstaganden inom gruv- och mineralområdena.

Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) har tidigare täckt sina förvaltningskostnader dels från ett anslag NUTEK: Förvaltningskostnader, dels från olika anslag för de program som verket administrerar. Regeringen föreslår nu att förvaltningskostnaderna från och med år 1997 får belasta endast det särskilda anslaget för detta och att program- eller sakanslagen skall belastas endast med utbetalningar till t.ex. företag, forskare och organisationer och inte med administrativa kostnader. Detta medför att förvaltningsanslaget räknas upp betydligt och att ett antal sakanslag minskar i motsvarande mån. NUTEK kommer inte genom den ändrade anslagsredovisningen att få ökade administrativa resurser.

Företagsstödsutredningen har i sitt betänkande *Kompetens och kapital* (SOU 1996:69) lämnat en rad förslag för att bl.a. effektivisera och samordna olika stöd till företag inom arbetsmarknads-, närings- och regionalpolitiken. Betänkandet har remissbehandlats. En sammanfattning av betänkandet och en förteckning över remissinstanserna redovisas under Utgiftsområde 19 Regional utveckling. Där redovisar regeringen också sina förslag till förändringar av vissa av de regionalpolitiska stödformerna. En sammanställning av remissyttrandena finns att tillgå i Närings- och handelsdepartementet (dnr N96/1012).

På det näringspolitiska området har utredningen redovisat endast vissa avgränsade förslag, med hänsyn till att stöden på detta område av utredningen bedöms vara av begränsad omfattning och ha en adekvat inriktning. Utredningen föreslog bl.a. att ALMI Företagspartner AB skulle avsätta ytterligare resurser för lån till kvinnliga företagare och i sin rådgivning särskilt uppmärksamma invandrarföretagares situation. På dessa punkter har Näringsdepartementet gett s.k. ägardirektiv till ALMI. Utredningen föreslog också en utökning

av NUTEK:s resurser för såddfinansiering.

Vidare föreslog utredningen att regeringen skulle uppdraga åt ALMI att i samråd med Bankföreningen utreda behov och utformning av ett nytt system med lånegarantier enligt nederländsk förebild. Ledningen för ALMI har efter överläggningar med företrädare för regeringen aviserat att ALMI senast under våren 1997 kommer att närmare utreda om ett sådant garantisystem behövs och hur det skulle kunna utformas.

Utredningen föreslog också en förstärkt information om de åtgärder som samhällets organ vidtar för att främja information, rådgivning och kompetensutveckling för småföretag. Regeringen har i dag givit ett uppdrag till landshövdingarna i samtliga län att samla berörda parter för att utifrån lokala och regionala förutsättningar ta fram konkreta, aktionsinriktade åtgärder för att bl.a. främja företagsutveckling. Vidare avser regeringen att besluta om en delegation som skall lämna förslag till förenklingar för småföretagen i syfte att bl.a. underlätta nyetablering och tillväxt i småföretagssektorn.

3.2 ANSLAG

A 1. Närings- och teknikutvecklingsverket: Förvaltningskostnader

1994/95	Utgift	192 700 ¹	Reservation	24 826
1995/96	Anslag	307 967 ²	Utgiftsprognos	311 166
			därav 1996	211 124
1997	Beräknat	353 268		
1998	Beräknat	326 519		
1999	Beräknat	308 814		

1 Beloppen anges i tusental kr.

2 Inkl. medel på tilläggsbudget.

Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) bildades den 1 juli 1991 och är en central förvaltningsmyndighet för frågor om näringslivets tillväxt och förnyelse samt för omställning av energisystemet.

Verket svarar för statliga insatser för att främja

- teknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete,
- etablering och utveckling av små och medelstora företag,
- en balanserad regional utveckling,
- energiförsörjning och effektiv energianvändning samt genom nätmyndigheten övervakning av energimarknaden.

I anslutning härtill skall verket genomföra utrednings- och utvärderingsverksamhet. Inom sina verksamhetsområden skall verket uppfylla de miljömål som regeringen beslutat om.

NUTEK:s verksamhet har tidigare finansierats genom anslag från flera departementsområden. Även för budgetåret 1997 kommer verksamheten att finansieras över flera utgiftsområden, nämligen 6. Totalförsvaret, 19. Regional utjämning och utveckling, 21. Energi och 24. Näringsliv.

De anslag som helt eller delvis berör NUTEK är:

UO 6. Totalförsvaret

- B 10. Funktionen Energiförsörjning

UO19. Regional utveckling och utjämning

- A 1. Regionalpolitiska åtgärder
- A 2. Regionala utvecklingslån
- A 3. Täckande av förluster på grund av kreditgarantier inom regionalpolitiken
- A 5. Sysselsättningsbidrag
- A 6. Transportbidrag
- A 9. Europeiska regionala utvecklingsfonden

UO21. Energi

- A 1. Vissa åtgärder för effektivare användning av energi
- A 2. Bidrag till Energiteknikfonden
- A 3. Åtgärder för energieffektiviseringar m.m. i bl.a. Baltikum och Östeuropa
- A 4. Täckande av förluster i anledning av statliga garantier inom energiområdet
- B 1. Energiforskning

UO 24. Näringsliv

- A 1. NUTEK: Förvaltningskostnader
- A 2. Småföretagsutveckling
- A 5. Täckande av förluster för viss garantigivning
- D 1. Teknisk forskning och utveckling

Anslaget A 1. NUTEK: Förvaltningskostnader disponeras för lönekostnader samt t.ex. övriga förvaltningskostnader som lokaler, resor, konsulter och informationsinsatser. Den ökade medelstildelningen till anslaget beror på att redovisningsprinciperna ändrats. NUTEK:s utgifter för förvaltningskostnader har tidigare belastat dels anslaget för förvaltningskostnader, dels sakanslagen, dvs. de olika anslagen för de program som NUTEK administrerar. Hittills har kostnaderna för vissa program även innefattat förvaltningskostnader. Regeringen har i regleringsbrev angivit hur stor del av resp. sakanslag som får användas för förvaltningskostnader.

Den nya anslagsmodellen innebär att verkets samtliga förvaltningskostnader kommer fr.o.m. budgetåret 1997 att belasta ett anslag, nämligen det för förvaltningskostnader och att de programanslag som NUTEK administrerar belastas endast med utbetalningar till t.ex. företag, organisationer och forskare. Det gör det lättare att få överblick över och styra NUTEK:s

kostnader. Det ställer större krav på redovisning och uppföljning i syfte att redovisa den totala resursåtgången. Anslaget Förvaltningskostnader för budgetåret 1997 har tillförts medel från flera anslag som NUTEK administrerar. En preciserad förteckning görs nedan. Regeringen avser att noga följa upp belastningen på och användningen av förvaltningsanslaget. Det bör särskilt påpekas att den förändrade anslagsmodellen inte innebär att antalet personer verksamma vid NUTEK kommer att öka som en direkt följd av omläggningen.

Anslaget A 2. Småföretagsutveckling under UO 24. Näringsliv har minskats med 40,1 miljoner kronor. Anslaget D 1. Teknisk forskning under UO 24. Näringsliv har minskats med 41,0 miljoner kronor. Anslagen A 1. Regionalpolitiska åtgärder, A 2. Regionala utvecklingslån och A 6. Transportbidrag under UO 19. Regional utveckling och utjämning har minskats med sammanlagt 22,9 miljoner kronor. Under UO 21. Energi har anslaget A 1. Vissa åtgärder för effektivare användning av energi minskats med 45 miljoner kronor; Anslaget A 3. Åtgärder för energieffektiviseringar m.m. i bl.a. Baltikum och Östeuropa har minskats med 3 miljoner kronor och anslaget B 1. Energiforskning minskats med 6,2 miljoner kronor. Totalt har alltså 158,2 miljoner kronor överförts till anslaget NUTEK: Förvaltningskostnader.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Regeringen anser att det för närvarande inte finns skäl att ändra de övergripande mål som nu gäller för NUTEK.

Resurser 1997

Ramanslag 353 268 tkr

Övrigt

Inkomster från avgifter för koncessionsärenden skall redovisas under inkomsttitel på statsbudgeten. Motsvarande utgifter täcks från ramanslaget.

NUTEK har upprättat årsredovisning för budgetåret 1994/95. Riksdagen har tidigare informerats om att RRV haft invändningar mot NUTEK:s förvaltning och att åtgärder vidtagits som bedöms komma att avhjälpa de påtalade bristerna. NUTEK arbetar bl.a. aktivt med kvalitetssäkring.

Slutsatser

Energikommissionen föreslog i sitt betänkande i december 1995 att ett särskilt energiverk skulle bildas. Ställning kommer att tas till förslagen i den energipolitiska propositionen som avses föreläggas riksdagen våren 1997.

Överväganden om NUTEK:s olika verksamhetsområden redovisas i anslutning till resp. avsnitt, dvs. småföretagsutveckling, teknisk forskning och utveckling, regional utveckling och energi.

NUTEK anför i sin fördjupade anslagsframställning att det under den kommande treårsperioden behöver förstärka resurserna för det omfattande EU-arbetet inom så gott som alla NUTEK:s verksamhetsområden. NUTEK anser det vara väsentligt att öka det svenska deltagandet i olika program och aktiviteter så att Sverige kan dra nytta av den samverkan som sker inom EU:s ram och jämfört med andra länder nå upp åtminstone till en volym på svensk medverkan som motsvarar Sveriges BNP-andel. NUTEK anser att nya resurser bör tillföras för detta. Regeringen har vid sin beräkning tagit viss hänsyn till NUTEK:s synpunkter främst vad gäller forskning och utveckling. Som en följd av att riksdagen godkänt den inriktning av besparingsåtgärder som regeringen förordat för budgetåren 1997 och 1998 (prop. 1994/95:100 bil. 13, bet. 1994/95:NU:18, rskr. 1994/95:300) och de övriga besparingar som regeringen aviserade i den s.k. kompletteringspropositionen (prop. 1994/95:150 bil. 1 s. 60) minskas anslaget med 18 110 000 kr. Anslagsnivån beräknas därmed för år 1997 till 353 268 000 kr. Beräkningen utgår från anslagsnivån för budgetåret 1995/96 omräknat till 12 månader och med hänsyn tagen till ovan nämnda besparing och ny anslagsmodell. Anslaget har kompensats för inflation genom pris- och löneomräkning.

A 2. Småföretagsutveckling

1994/95	Utgift	175 415 ¹	Anslagssparande	52 535
1995/96	Anslag	241 550	Utgiftsprognos	277 257
			därav 1996	124 368
1997	Förslag	106 393		
1998	Beräknat	99 062		
1999	Beräknat	99 062		

¹ Beloppen anges i tusental kr.

Syftet med verksamheten är att underlätta utveckling och tillväxt inom småföretagssektorn, så att antalet livskraftiga och växande småföretag ökar. Från anslaget täcks kostnader för dels verksamhet med information, rådgivning och finansiering genom ALMI Företagspartner AB:s regionala utvecklingsbolag, dels vissa centrala insatser på småföretagsområdet, bl.a. inom områdena internationalisering, design och innovationsfrämjande åtgärder.

Under anslaget F 1. Teknisk forskning och utveckling har för innevarande budgetår beräknats medel för bl.a. NUTEK:s stöd till teknikbaserad affärsverksamhet, s.k. såddkapital.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 106 393 tkr

Övrigt

Från anslaget förs vissa resurser för att finansiera NUTEK:s förvaltningskostnader. Till anslaget förs resurser för att finansiera NUTEK:s verksamhet med s.k. såddkapital.

Resultatbedömning

Regeringen bedömer att resultaten av verksamheten under det senaste verksamhetsåret har varit tillfredsställande. Bl.a. har ALMI-koncernen under år 1995 haft över en miljon telefonsamtal med etablerade och potentiella företagare, över 200 000 andra företagskontakter och ca 70 000 uppdrag för små och medelstora företag. Vidare har ALMI bl.a. medverkat till att 1 000 företag fått mer kvalificerade styrelser och att 3 500 företagare har fått en bredare utbildning.

Inom ramen för sin finansieringsverksamhet har ALMI under år 1995 lämnat ut lån med hög risk till ca 2 000 företag på totalt 580 miljoner kronor, vilket har lett till att bankerna lånat ut 1 700 miljoner kronor. ALMI väntas fördubbla sin utlåning under år 1996. Antalet särskilda nyföretagarlån har sedan starten år 1993 uppgått till drygt 5 000 och medverkat till i genomsnitt fyra arbetstillfällen per nytt företag. Motsvarande siffror för lån till kvinnliga företagare är 2 500 lån och ca två nya arbetstillfällen per företag.

NUTEK har under perioden juli 1995–juni 1996 inom området såddfinansiering gett service vid över 6 000 tillfällen och behandlat nästan 650 ansökningar om olika former av stöd. Inemot 50 nya företag har startats med hjälp av sådant innovationsstöd. Dessutom har NUTEK i sin telefonservice till nyetablerare ”Startlinjen” under samma period gett upplysningar vid ca 17 000 samtal. Inom ramen för sitt samlade programansvar för småföretagsutveckling har NUTEK bl.a. gett ut skrifter och varit medarrangör i ett antal kontaktmässor och därmed vidgat kunskaperna om den inre marknaden och verkat för ökade kontakter mellan svenska och andra europeiska företag. Genom Euro Info Center-verksamheten har på en tolv månadersperiod ca 2000 företag fått information och råd gällande EU och europamarknaden.

NUTEK har tagit initiativ till en förbättrad uppföljning och utvärdering av olika program, efter synpunkter från såväl RRV som Företagsstödsutredningen.

NUTEK har förordat en väsentlig ökning av resurserna på området småföretagsutveckling.

Till anslaget förs ca 18 miljoner kronor av anslaget F 1. Teknisk forskning och utveckling för verksamhet med s.k. såddkapital. Därutöver beräknas anslaget tillföras medel i form av amorteringar m.m. till följd av

utestående såddkapital. För närvarande uppgår sådana inbetalningar till ca 20 miljoner kronor årligen. Företagsstödsutredningen föreslog i sitt betänkande *Kompetens och kapital* (SOU 1996:69) bl.a. att ytterligare 50 miljoner kronor skulle tillföras verksamheten med såddkapital. Regeringen avser att under hösten 1996 ta ställning till utredningens förslag.

Som en följd av att riksdagen godkänt den inriktning av besparingsåtgärder som regeringen förordat för budgetåren 1997 och 1998 (1994/95:100 bil. 13, bet. 1994/95:NU18, rskr. 1994/95:300) och de övriga besparingar som regeringen aviserade i den s.k. kompletteringspropositionen (prop. 1994/95:150 bil. 1 s. 60) och i den ekonomiska vårpropositionen (prop. 1995/96:150) minskas anslaget med 32 540 000 kr. Anslagsnivån beräknas därmed för år 1997 till 106 393 000 kr. Beräkningen utgår från anslagsnivån för budgetåret 1995/96 omräknat till 12 månader och med hänsyn tagen till ovan nämnda besparingar och överföring. Under budgetåret 1995/96 återfinns under anslaget medel för att täcka kostnader för bl.a. konsultupphandling och bidrag till vissa organisationer. Dessa kostnader definieras som förvaltningskostnader och medel för detta ändamål tillförs NUTEK:s förvaltningsanslag. Ett belopp uppgående till 40,1 miljoner kronor överförs därför till anslaget A 1. Närings- och teknikutvecklingsverket: Förvaltningskostnader.

Regeringen bedömer att effektiviseringar kan vidtas så att verksamheten kan fortsätta på en tillfredsställande nivå trots en viss minskning av tillförda medel. Regeringen avser att för år 1997, med medel som står till regeringens förfogande, tillföra verksamheten vissa medel för näringspolitiska insatser i olika regioner.

För innevarande budgetår har 149 miljoner kronor anvisats på ett särskilt anslag för Främjande av kvinnors företagande. Medlen disponeras av ALMI Företagspartner AB för lån till kvinnliga företagare. Företagsstödsutredningen föreslog att ALMI skulle avsätta utökade resurser för detta ändamål. Regeringen vill i detta sammanhang erinra om att staten i särskilda s.k. ägardirektiv i samband med bolagsstämman våren 1996 har anmodat ALMI att avsätta en ram för sådan långivning på totalt lägst 400 miljoner kronor.

Vidare föreslog Företagsstödsutredningen att ALMI i sin rådgivning bör rikta särskild uppmärksamhet mot företag som drivs av invandrare. Regeringen har i de särskilda ägardirektiven anmodat ALMI att speciellt ta hänsyn till invandrarföretagen.

A 3. Stöd till kooperativ utveckling

1994/95	Utgift	6 500 ¹	Reservation	900
1995/96	Anslag	9 750	Utgiftsprognos	9 750
			därav 1996	7 635

1997 Förslag 6 500

1998 Beräknat 6 500

1999 Beräknat 6 500

¹ Beloppen anges i tusental kr.

Det övergripande målet är att stimulera en utveckling av kooperativa småföretag genom att ge allmänheten tillgång till information och rådgivning om den kooperativa företagsformen. Rådgivningen skall vara likvärdig med den som ges om andra företagsformer.

Anslaget disponeras för statsbidrag till kooperativ utveckling. Föreskifter om detta finns i förordningen (1993:569) om statsbidrag till kooperativ utveckling. Statsbidrag kan enligt förordningen ges dels till kostnadsfri information och rådgivning till allmänheten om kooperativt företagande, dels kooperativa projekt. Kooperativa rådet (I 1983:G) är regeringens organ för kontakt och dialog med Kooperationen.

En jämförelse mellan budget och utfall budgetåret 1994/95 visar att hela anslaget har tagits i anspråk. Prognosen för anslagsbelastningen under innevarande budgetår visar att anslaget kommer att förbrukas.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 6 500 tkr

Merparten av stödet fördelas till tjugo kooperativa utvecklingscentra som finns geografiskt utspridda i landet. Utvecklingscentrumen sprider information om den kooperativa företagsformen samt ger stöd och råd till personer som vill starta kooperativa småföretag. Antalet utvecklingscentra har stadigt ökat varje år.

Riksdagen har gett regeringen tillkänna att de kooperativa företagen skall behandlas likvärdigt med andra företagsformer. Regeringen tillkallade därför en särskild utredare med uppgift att kartlägga behandlingen av olika företagsformer och föreslå åtgärder för att uppnå likvärdiga förutsättningar mellan kooperativa och andra företagsformer. Utredningen överlämnade i mars 1996 sitt slutbetänkande Attityder och lagstiftning i samverkan (SOU 1996:31). Betänkandet har remissbehandlats.

Slutsatser

Riksrevisionsverket har tidigare utvärderat stödet till kooperativ utveckling. Utvärderingen visar att stödet

har mycket positiva effekter som till låga kostnader ger arbetstillfällen. Regeringen avser nu att göra en samhällsekonomisk studie för att ytterligare belysa effekterna av en satsning på kooperativt företagande.

Regeringen bedömer att anslagsnivån för år 1998 och år 1999 skall vara oförändrad.

A 4. Turistfrämjande

1994/95 ¹	Utgift	97 419 ²	Anslagssparande	4 987
1995/96	Anslag	99 000	Utgiftsprognos	103 987
			därav 1996	58 809
1997	Förslag	81 374		
1998	Beräknat	80 911		
1999	Beräknat	82 814		

1 Anslaget Styrelsen för Sverige bilden.

2 Beloppen anges i tusental kr.

Turistdelegationen är central förvaltningsmyndighet för turistfrågor.

Verksamheten inom turistområdet bedrivs dels i Turistdelegationen, dels i det av staten och turistnäringen gemensamt ägda bolaget, Sveriges Rese- och Turistråd AB.

Det övergripande målet för turistpolitiken är att Sverige skall ha en hög attraktionskraft som turistland och en långsiktigt konkurrenskraftig turistnäring.

De utgifter som belastar anslaget är dels utgifterna för myndigheten, dels utgifterna för marknadsföringsbolaget beträffande de av staten och turistnäringen gemensamt finansierade marknadsförings- och informationsinsatserna och dels vissa återstående utgifter avseende avvecklingen av Styrelsen för Sverige bilden.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Det övergripande målet för verksamheten inom turistområdet som angavs i 1995 års turistpolitiska beslut bör ligga fast.

Resurser 1997

Ramanslag 81 374 tkr

Resultatbedömning

Riksdagen beslutade våren 1995 om inriktningen och utformningen av turistpolitiken (prop. 1994/95:100 bil. 13 och prop. 1994/95:177, bet. 1994/95:KrU28, rskr. 1994/95:395). En ny myndighet, Turistdelegationen,

inrättades den 1 juli 1995 med uppgift att samordna olika statliga insatser som kan medverka till att stärka turistnäringens utveckling och utveckla samverkan mellan staten, regionala organ, kommuner och näringen. Samtidigt bildades ett av staten och turistnäringen gemensamt ägt bolag, Sveriges Rese- och Turistråd AB, med uppgift att svara för övergripande marknadsföring och information utomlands av Sverige som turistland.

Turistdelegationen har på regeringens uppdrag utarbetat ett handlingsprogram för utveckling av svensk turism. Handlingsprogrammet syftar till att starta en utvecklingsprocess där alla intressenter inom turismen känner sig omfattade av och delaktiga i programmets strategier och förslag. En sådan process kan på lång sikt skapa nya arbetstillfällen i en av världens mest expansiva näringar. Fem arbetsgrupper med allsidig representation har deltagit i programarbetet, nämligen IT-gruppen, produktgruppen, marknadsföringsgruppen, kompetensutvecklingsgruppen samt marknadsinformationsgruppen.

Sveriges Rese- och Turistråd AB har i en skrivelse till regeringen hemställt om ett anslag på 180 miljoner kronor till marknadsföring och utveckling av Sverige som resmål. I skrivelsen anförs att en gemensam kraftsamling i marknadsföringen av Sverige som resmål kommer att bidra till att värna och utveckla den svenska välfärden och medverka till att regeringens mål om halverad öppen arbetslöshet år 2000 skall kunna uppnås.

Eftersom verksamheten nyligen har startat, den 1 juli 1995, saknas grund för att göra en samlad bedömning av verksamheten.

Slutsatser

Mot bakgrund av Turistdelegationens handlingsprogram för utveckling av svensk turism och den hemställan som inkommit från Sveriges Rese- och Turistråd AB drar regeringen följande slutsatser.

Det övergripande målet för turistpolitiken, att Sverige skall ha en hög attraktionskraft som turistland och en långsiktigt konkurrenskraftig turistnäring, bör ligga fast.

De strategiska riktlinjer som lagts fram i det handlingsprogram som Turistdelegationen utarbetat utgör en god grund för det fortsatta arbetet med att utveckla den svenska turistnäringen. De förslag som lagts fram i programmet om rese- och turistindustrins arbetsvillkor och turismens allmänna basförutsättningar bör behandlas i andra sammanhang.

Regeringens proposition om vissa åtgärder för att halvera arbetslösheten till år 2000 (prop. 1995/96:222, bet. 1995/96:FiU15, rskr. 1995/96:307) innefattar förslag om en ökad statlig satsning på internationell marknadsföring av Sverige som turistland.

Som en följd av att riksdagen godkänt den inriktning av besparingsåtgärder som regeringen förordat för budgetåren 1997 och 1998 (prop. 1994/95:100 bil. 13, bet. 1994/95:NU18, rskr. 1994/95:300) och de övriga besparingar som regeringen aviserade i den s.k. kompletteringspropositionen (prop. 1994/95:150 bil. 1 s. 60)

minskas anslaget med 391 000 kr. Anslagsnivån beräknas därmed för år 1997 till 81 374 000 kr. Beräkningen utgår från anslagsnivån för budgetåret 1995/96 omräknat till 12 månader och med hänsyn tagen till ovan nämnda besparing. Anslaget har kompenserats för inflation genom pris- och löneomräkning.

För år 1998 beräknas utgifterna preliminärt uppgå till 80 911 000 kr. Beräkningen utgår från att nivån skall vara densamma som för år 1997. För år 1999 beräknas utgifterna preliminärt uppgå till 82 814 000 kr.

A 5. Täckande av förluster vid viss garantigivning, m.m.

1994/95 ¹	Utgift	19 306 ²		
1995/96 ¹	Anslag	4 000	Utgiftsprognos	4 143
			därav 1996	- 4 072 ³
1997	Förslag	12 500		
1998	Beräknat	12 000		
1999	Beräknat	6 000		

1 Anslagen Täckande av förluster vid viss garantigivning, m.m. och Räntestöd m.m. till varvsindustrin.

2 Beloppen anges i tusental kr.

3 Inkomsterna överstiger utgifterna.

Från anslaget Täckande av förluster vid viss garantigivning, m.m. täcks kostnader *dels* för att infria statliga garantier enligt förordningen (1978:507) om industrigarantilån m.m. (upphävd 1987:424), *dels* för bidrag till ALMI Företagspartner AB. Sådana bidrag täcker till viss del förluster i anledning av sådana garantier – enligt förordningen (1982:682) om statlig finansiering genom regional utvecklingsfond (upphävd 1987:894) – som utvecklingsfonderna hade beslutat om t.o.m. år 1983 (jfr prop. 1983/84:40 bil. 10, bet. 1983/84:NU8, rskr. 1983/84:94). Eventuella bidrag betalas fr.o.m. den 1 juli 1994 till ALMI Företagspartner AB.

Från anslaget Räntestöd m.m. till varvsindustrin täcks kostnader för utbetalningar till följd av tidigare fattade beslut om stöd enligt förordningen (1989:824) om statligt stöd till fartygsfinansiering eller motsvarande äldre bestämmelser. Efter år 1993 fattas inga nya beslut om stöd.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 12 500 tkr

Några nya åtaganden som kan leda till utbetalningar från dessa två tidigare anslag görs inte längre. Anslagen bör slås samman till ett anslag som för år 1997 bör beräknas till 12,5 miljoner kronor.

A 6. Medel till AB Göta kanalbolag för upprustning och drift av kanalen

1994/95	Utgift	15 000 ¹		
1995/96	Anslag	15 000	Utgiftsprognos	15 000
			därav 1996	10 000
1997	Förslag	15 000		
1998	Beräknat	15 000		
1999	Beräknat	15 000		

1 Beloppen anges i tusental kr.

Anslaget disponeras för kostnader i samband med upprustning och drift av Göta kanal.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Anslag 15 000 tkr

I samband med riksdagens beslut våren 1992 om riktlinjer för att föra över verksamheten vid Domänverket till aktiebolagsform (prop. 1991/92:134, bet. 1991/92:NU33, rskr. 1991/92:351) behandlades även det framtida ansvaret för AB Göta kanalbolag. Riksdagen ansåg att det är en statlig angelägenhet att ansvara för att Göta kanal i framtiden rustas upp och drivs så att kanalens värden som ett kulturhistoriskt byggnadsverk och attraktivt turistmål kan vidmakthållas. Staten skall därför även i fortsättningen äga AB Göta kanalbolag i vilket kanalbolaget och kanalfastigheten skall vara en sammanhållen enhet. Finansieringen av kanalens upprustning skall säkerställas genom statsmakternas försorg.

Efter riksdagsbeslutet om Domänverkets bolagisering har förvaltningen av aktierna i AB Göta kanalbolag överfört från Domänverket till Kammarkollegiet. Fr.o.m. den 1 juli 1992 förvaltar Närings- och handelsdepartementet aktierna i AB Göta kanalbolag.

Varje budgetår sedan anslaget inrättades budgetåret 1992/93 har riksdagen anvisat 15 miljoner kronor för upprustning och drift av kanalen. Totalt har sålunda riksdagen anvisat 60 miljoner kronor för upprustning och drift av kanalen budgetåren 1992/93–1995/96.

Även för år 1997 bedöms 15 miljoner kronor vara tillräckligt för att klara av nödvändig upprustning och

drift av kanalen inför kommande säsong. Preliminärt bedöms denna nivå vara tillräcklig för åren 1998 och 1999.

A 7. Kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m.

1994/95	Utgift	-6 066 229 ^{1,2}		
1995/96	Anslag	1	Utgiftsprognos	38 000
			därav 1996	25 500
1997	Förslag	25 000		
1998	Beräknat	25 000		
1999	Beräknat	25 000		

1 Beloppen anges i tusental kr.

2 Inkomsterna överstiger utgifterna.

Anslaget disponeras för kostnader för omstrukturering av vissa statligt ägda företag, m.m.

De utgifter som belastar anslaget är kostnader i samband med förvaltningen av företag med statligt ägande.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 25 000 tkr

Övrigt

Anslaget disponeras av regeringen för förvaltning av företag med statligt ägande i enlighet med vad regeringen förordar.

Anslaget inrättades i samband med riksdagens beslut (prop. 1991/92:69, bet. 1991/92:NU10, rskr. 1991/92:92) att bemyndiga dåvarande regeringen att sälja statens aktier m.m. och delar av verksamheten inkl. fast egendom i vissa angivna företag. Anmälan har också gjorts till riksdagen att anslaget utnyttjas även för de bolag där annat särskilt bemyndigande föreligger. Kostnaden för omstrukturering- samt försäljningsaktiviteter m.m. är svåra att i förväg beräkna varför riksdagen varje budgetår under perioden 1991/92–1995/96 anvisat ett förslagsanslag om 1 000 kr.

Regeringen har i proposition 1995/96:141 föreslagit att anslaget får användas för att täcka kostnader för åtgärder i enlighet med det bemyndigande för förvaltning av statligt ägda företag som redovisats. Riksdagen har beslutat i enlighet med regeringens förslag (bet. 1995/96:NU26, rskr. 1995/96:302). Regeringen fick genom detta beslut bemyndigande att vidta åtgärder beträffande åtta nämnda företag. Kostnader för föränd-

ringar av ägandet, omstrukturering resp. åtgärder samt i viss omfattning kapitaltillskott får belasta anslaget. Anslaget får disponeras för åtgärder i anslutning till det nya bemyndigandet, dock vad gäller kapitalinsatser högst i sådan omfattning att den faktiska belastningen kommer att motsvaras av extra utdelningsinkomster eller försäljningsintäkter. Regeringen föreslår att anslaget därutöver får disponeras för vissa övriga direkta kostnader som kan uppkomma vid ägarförvaltningen av statligt ägda bolag för erforderliga utredningar, analyser m.m. i samband med omstruktureringsåtgärder. Regeringen föreslår att anslaget vidare får disponeras för vissa kostnader som kan uppkomma som följd av försäljning av aktier m.m. enligt riksdagens beslut om privatisering av vissa statligt ägda bolag (prop. 1991/92:69, bet. 1991/92:NU10, rskr. 1991/92:92). För sådana kostnader skall resp. departement redovisa finansiering med motsvarande belopp.

Riksdagens revisorer har i sitt förslag till riksdagen 1994/95:RR3 angående rapporten Privatiseringen av Celsius Industrier AB föreslagit att regeringen får i uppdrag att utvärdera privatiseringsprogrammet och att redovisa resultatet för riksdagen. Riksdagen beslöt i enlighet med revisorernas förslag. Regeringen avser att initiera ett forskningsprojekt med inriktningen att studera de statligt ägda företagens roll i den industriella utvecklingen. Därvid kommer erfarenheterna från det 1991–1994 genomförda privatiseringsprogrammet att beaktas.

Regeringen kommer i skrivelsen 1996/97:20 att redovisa utvecklingen för företag med statligt ägande. Redogörelsen har utvidgats jämfört med tidigare år och inkluderar en översikt över resultaten, utdelningarna, förändringarna i ägarstrukturen m.m.

A 8. Avgifter till vissa internationella organisationer

1994/95	Utgift	17 774 ^{1,2}	Anslagssparande	1 478
1995/96	Anslag	31 340	Utgiftsprognos	32 280
			därav 1996	24 044
1997	Förslag	24 329		
1998	Beräknat	24 329		
1999	Beräknat	24 329		

1 Beloppen anges i tusental kr.

2 Anslagen Organisationer för internationell handel och råvarusamarbete m.m. och Internationell råvarulagring under tredje huvudtiteln samt anslaget Avgifter till vissa internationella organisationer under tolfte huvudtiteln.

Anslaget disponeras för avgifter och bidrag för Sveriges deltagande i vissa internationella närings- och handelspolitiska organ. Utgiftsstyrande faktorer är medlemsavgifternas utveckling i aktuell valuta samt fluktuationer i valutakurser.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 24 329 tkr

Övrigt

Anslaget disponeras för svenskt deltagande i ett antal internationella organ på det närings- och handelspolitiska området.

Anslaget disponeras av regeringen och belastas främst för avgifter och bidrag till bl.a. följande internationella organ. Deltagandet bedöms av regeringen som nödvändigt för att möjliggöra svensk påverkan på den internationella utvecklingen, för ett aktivt svenskt deltagande i internationellt samarbete samt för informationsinhämtning på för Sverige viktiga områden.

- Internationella byrån för mått och vikt (BIPM)
- Internationella organisationen för legal meteorologi (OIML)
- Europeiska organisationen för provning och kontroll (EOTC)
- Organisationen för intellektuell äganderätt (WIPO)
- Internationella bly- och zinkstudiegruppen (ILZSG)
- Internationella nickelstudiegruppen (INSG)
- EUREKA
- EFTA, Ädelmetallkonventionen
- COST, 4:th Fund (tekniskt-vetenskapligt samarbete)
- Internationella frysinstitutet
- Världshandelsorganisationen (WTO)
- Internationella rådet för samarbete på tullområdet
- Internationella tulltariffbyrån
- Internationella kaffeorganisationen (ICO)
- Internationella kakaoorganisationen (ICCO)
- Internationella naturgummiorganisationen (INRO)
- Internationella byrån för utställningar i Paris

Från anslaget bestrids också kostnader för råvarulagring enligt 1995 års internationella naturgummiavtal. Såväl köp till som försäljning från avtalets buffertlager kan förekomma i syfte att stabilisera världsmarknadspriset. Inkomster vid försäljning återförs till medlemsländerna. De krediteringar av anslaget som därvid blir aktuella bör tillföras anslaget.

Till anslaget förs anslagen Organisationer för internationell handel och råvarusamarbete m.m. och Internationell råvarulagring under tredje huvudtiteln. Medel avsatta för dessa ändamål beräknas till 16 750 000 kr. Till anslaget har även förts 161 000 kr från utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske, med anslutande näringar för det svenska deltagandet i Internationella frysinstitutet.

Som en följd av att riksdagen godkänt den inriktning av besparingsåtgärder som regeringen förordat för budgetåren 1997 och 1998 (prop. 1994/95:100 bil. 13, bet. 1994/95:NU18, rskr. 1994/95:300) och de övriga

besparingar som regeringen aviserade i den s.k. kompletteringspropositionen (prop. 1994/95:150 bil. 1 s. 60) minskas anslaget med 382 000 kr. Anslagsnivån beräknas därmed för år 1997 till 24 329 000 kr. Beräkningen utgår från anslagsnivån för budgetåret 1995/96 omräknat till 12 månader och med hänsyn tagen till ovan nämnda besparing och överföringar. Anslagsnivåerna för åren 1998 och 1999 beräknas preliminärt vara oförändrade.

A 9. Sveriges geologiska undersökning: Geologisk undersökningsverksamhet m.m.

1994/95	Utgift	158 803 ¹	Anslagssparande	11 134
1995/96	Anslag	210 900	Utgiftsprognos	225 943
			därav 1996	145 076
1997	Förslag	124 921		
1998	Beräknat	121 407		
1999	Beräknat	125 249		

¹ Beloppen anges i tusental kr.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) är central förvaltningsmyndighet för frågor om landets geologiska beskaffenhet och mineralhantering. Det övergripande målet för SGU:s verksamhet är att undersöka, dokumentera och beskriva Sveriges geologi för att därigenom tillhandahålla geologisk information som behövs särskilt inom områdena miljö och hälsa, fysisk planering och hushållning med naturresurser, naturresursförsörjning, jord- och skogsbruk samt totalförsvaret.

SGU är chefsmyndighet för Bergsstaten, som är regional förvaltningsmyndighet för frågor om landets mineralhantering. Målet för Bergsstatens verksamhet är att möjliggöra eftersökande och utvinning av främst malmer, att förhindra misshushållning med våra mineralresurser samt att förebygga att personer och egendom kommer till skada vid gruvdrift.

Inkomster vid SGU och Bergsstaten, som redovisas på statsbudgetens inkomstsida under inkomsttiteln 2528 Avgifter vid Bergsstaten, beräknas till 6,0 miljoner kronor för nästa budgetår.

Vad gäller den geologiska undersökningsverksamheten har avvikelser från årsmålen skett för två verksamheter. Det gäller geofysiska flygmätningar förorsakade av att mätflygplanet havererade i juli 1994. Vidare har inte hela det planerade antalet kartor och beskrivningar kunnat utgivas beroende framför allt på problem med viss digital produktionsteknik och störningar på grund av ombyggnaderna av lokalerna.

Inom Bergsstaten har 199 ärenden lett till nya eller förlängda undersökningstillstånd eller inmutningar under år 1994. Det är en ökning med 33 procent sedan föregående år. Det är främst utländska prospektörer

som står för ökningen.

Uppdragsverksamheten utgör ca 10 procent av SGU:s totala omsättning. Andelen är svagt ökande.

Kostnaderna för SGU:s forsknings- och utvecklingsverksamhet beräknas innevarande budgetår uppgå till ca 13 miljoner kronor, vilket motsvarar 6 procent av omsättningen.

SGU har under budgetåret 1995/96 en hög aktivitetsnivå. Anslagssparandet om 11,1 miljoner kronor vid budgetårets ingång beräknas komma att vändas till ett visst underskott.

I sin enkla anslagsframställning hemställer SGU med hänvisning till vad som anfördes i den fördjupade anslagsframställningen inför treårsperioden 1991/92–1993/94 om ett anslag om 150 815 000 kr för år 1997 i enlighet med dels den av riksdagen 1991 antagna treårsplanen, dels de beslut statsmakterna därefter fattat. I denna hemställan inbegrips medel för Bergsstatens verksamhet och 13 miljoner kronor för maringeologisk undersökningsverksamhet.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Att undersöka, dokumentera och beskriva Sveriges geologi för att tillhandahålla geologisk information som behövs särskilt inom områdena miljö och hälsa, fysisk planering och hushållning med naturresurser, naturresursförsörjning, jord- och skogsbruk samt totalförsvaret.

Målet för Bergsstaten skall vara oförändrat.

Resurser 1997

Ramanslag 124 921 tkr

Beräknade avgiftsinkomster 6 000 tkr

Övrigt

Anslaget får belastas för viss basfinansiering av den maringeologiska verksamheten. Full kostnadstäckning skall uppnås genom kompletterande avgiftsfinansiering. Om detta inte visar sig möjligt bör SGU ha möjlighet att föreslå regeringen alternativa lämpliga åtgärder.

Resultatbedömning

Verksamheten har bedrivits på ett ändamålsenligt sätt. De uppsatta målen kan nås. SGU kan i allt större utsträckning, snabbare och med hög tillgänglighet tillgodose kundernas ökade behov av geologisk information.

RRV har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen angående SGU.

Slutsatser

Som övergripande mål för den anslagsfinansierade verksamheten för perioden 1991/92–1995/96 har riksdagen

beslutat följande.

För den regionala systematiska undersökningsverksamheten skall modern information anpassad till samhällets olika behov inom skilda områden finnas tillgänglig för 75 procent av Sveriges landyta år 2022. För de prospekteringsintressanta delarna av Västerbottens och Norrbottens län skall information finnas år 2010. För de flygbaserade geofysiska undersökningarna skall 75 procentmålet uppnås år 2004. Informationen om de lösa avlagringarna på hela den svenska kontinentalsockeln skall finnas tillgänglig år 2060.

I fråga om Bergsstatens verksamhet skall den sedan år 1992 införda minerallagstiftningen prioriteras. Tillsynsverksamheten skall hållas på en fortsatt hög nivå och varje gruva i drift skall inspekteras minst en gång per år.

De av riksdagen tidigare fastställda övergripande målen är verksamhetsmål. Det bör ankomma på regeringen att fastställa dem. Övergripande mål för SGU bör vara att undersöka, dokumentera och beskriva Sveriges geologi för att tillhandahålla geologisk information som behövs särskilt inom områdena miljö och hälsa, fysisk planering och hushållning med naturresurser, naturresursförsörjning, jord- och skogsbruk samt totalförsvaret.

De besparingar som måste göras på grund av det statsfinansiella läget bör inte föranleda någon ändring av de långsiktiga produktionsmålen.

SGU har i sin framställan om medel för den geologiska undersökningsverksamheten för år 1997 hemställt om ett belopp om 150 815 000 kr.

Som en följd av att riksdagen godkänt den inriktning av besparingsåtgärder som regeringen förordat för budgetåren 1997 och 1998 (prop. 1994/95:100 bil. 13, bet. 1994/95:NU18, rskr. 1994/95:300) och de övriga besparingar som regeringen aviserade i den s.k. kompletteringspropositionen (prop. 1994/95:150 bil. 1 s. 60) minskas anslaget med 12 550 000 kr. Anslagsnivån beräknas därmed för år 1997 till 124 921 000 kr. Beräkningen utgår från anslagsnivån för budgetåret 1995/96 omräknat till 12 månader och med hänsyn tagen till ovan nämnda besparing. Anslaget har kompenserats för inflation genom pris- och löneomräkning. Justering har också gjorts för att det av riksdagen beslutade engångsbeloppet för den maringeologiska verksamheten inte är av varaktig karaktär innebärande en minskning på 6,7 miljoner kronor.

Neddragningarna på anslaget bör dock inte medföra några förskjutningar i de av riksdagen tidigare fastställda målåren för SGU:s olika undersökningsverksamheter. Det bör bl.a. innebära att prospekterande organisationer får tillgång till den geologiska informationen vid samma tidpunkt som tidigare planerats. I syfte att klara föreslagna besparingskrav föregående budgetår föreslog regeringen i budgetpropositionen 1995 att SGU:s maringeologiska verksamhet skulle avvecklas. Riksdagen uttalade dock att den var av sådan betydelse att en nedläggning inte kan komma ifråga (prop. 1994/95:100 bil. 1 3, bet. 1994/95:NU18, rskr.

1994/95:300). Kostnaderna för den maringeologiska verksamheten beräknades till 19,5 miljoner kronor för det förlängda budgetåret 1995/96. Mot bakgrund av den relevans den aktuella informationen har för flera departement borde enligt riksdagen en samfinansiering införas. För att klara delar av finansieringen budgetåret 1995/96 beslöt riksdagen att tillfällig engångsvis finansiering skulle vara att föra bort 10 miljoner kronor från Energiteknikfondens inestående medel i Riksgäldskontoret. Resterande finansiering på 9,5 miljoner kronor skulle regeringen återkomma till riksdagen med. Riksdagen har under våren 1996 i tilläggsbudget beslutat om dessa medel (prop. 1995/96:150, bet. 1995/96:FiU10, rskr. 1995/96:304). Regeringen skulle också i budgetpropositionen för 1997 återkomma med förslag som säkerställde den maringeologiska verksamheten på sikt.

Beträffande den maringeologiska verksamheten måste regeringen konstatera att någon samfinansiering för år 1997 inte varit möjlig att uppnå. Detta tillsammans med föreslagna besparingskrav gör att regeringen vill föreslå följande för SGU:s maringeologiska verksamhet.

Det av regeringen framlagda ramanslaget för SGU för år 1997 får belastas för viss basfinansiering av den maringeologiska verksamheten. SGU bör söka nå full kostnadstäckning genom kompletterande avgiftsfinansiering genom bl.a. svenska myndigheters utnyttjande av denna verksamhets information. Under denna förutsättning bör även annan till den maringeologiska verksamheten relaterad verksamhet vara ett möjligt användningsområde för den utrustning SGU förfogar över. Regeringen bedömer att detta är en möjlig långsiktig finansieringslösning för verksamheten i enlighet med riksdagens tidigare beslut. Om det visar sig svårt att uppnå denna finansieringslösning bör det vara möjligt för SGU att föreslå regeringen alternativa lämpliga åtgärder för den maringeologiska verksamheten. En sådan åtgärd kan vara att avyttra undersökningsfartyget eller att öka utnyttjandet av detta.

Medel för SGU:s verksamhet bör anvisas under ramanslag.

Med hänvisning till det anförda föreslår regeringen att 124 921 000 kr anvisas för år 1997 för SGU:s och Bergsstatens verksamhet.

A 10. Sveriges geologiska undersökning: Geovetenskaplig forskning

1994/95	Utgift	5 321 ¹	Anslagssparande	0
1995/96	Anslag	7 330	Utgiftsprognos	7 330
			därav 1996	4 898
1997	Förslag	4 860		
1998	Beräknat	4 726		
1999	Beräknat	4 878		

¹ Beloppen anges i tusental kr.

Anslaget disponeras av Sveriges geologiska undersökning (SGU) för att främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning.

I sin årsredovisning redovisar SGU att 25 projekt, varav 9 fortsättningsprojekt, vid universitet och högskolor under budgetåret 1994/95 finansierats med medel från anslaget. Totalt inlämnades 80 ansökningar om medel, vilket enligt SGU visar på den stora betydelse stödet har inom forskarvärlden. Intresset för stödet är jämnt fördelat över berörda universitet och högskolor i landet.

På uppdrag av regeringen har SGU låtit tre oberoende sakkunniga, en från vardera Sverige, Norge och Finland utvärdera stödet till geovetenskaplig forskning. Denna internationella utvärdering var färdig i slutet av år 1995 och visade både på det stora behovet av stöd till tillämpad och riktad grundforskning inom den geovetenskapliga sektorn och på att det lämnade stödet varit värdefullt.

SGU föreslår i såväl sin särskilda anslagsframställning om forskning som i sin enkla anslagsframställning att medel anvisas till geovetenskaplig forskning åren 1997–1999. Bl.a. föreslås 10 miljoner kronor till geovetenskaplig riktad grundforskning och tillämpad forskning för år 1997.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Det övergripande målet för stödet till geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning är att förstärka möjligheterna att tillgodose samhällets behov av information om berg, jord och grundvatten.

Resurser 1997

Ramanslag 4 860 tkr

Med utgångspunkt i statsmakternas beslut då anslaget tillkom (prop. 1989/90:90, bet. 1989/90:NU40, rskr. 1989/90:337) bör det övergripande målet för stödet till geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning vara att förstärka möjligheterna att tillgodose sam-

hällets behov av geovetenskaplig information om berg, jord och grundvatten inom SGU:s ansvarsområde.

Regeringen har studerat och övervägt slutsatserna i ovan nämnda internationella utvärdering av SGU:s stöd till geovetenskaplig forskning under åren 1990–1995. Regeringen har också övervägt SGU:s förslag om inriktningen och omfattningen av fortsatt stöd till geovetenskaplig forskning och som bl.a. utvärderingen legat till grund för.

Med hänsyn till det statsfinansiella läget är det regeringens bedömning att det nu inte är möjligt att helt tillmötesgå SGU:s förslag om medel för stöd till geovetenskaplig forskning år 1997.

Som en följd av att riksdagen godkänt den inriktning av besparingsåtgärder som regeringen förordat för budgetåren 1997 och 1998 (prop. 1994/95:100 bil. 13, bet. 1994/95:NU18, rskr. 1994/95:300) och de övriga besparingar som regeringen aviserade i den s.k. kompletteringspropositionen (prop. 1994/95:150 bil. 1 s. 60) minskas anslaget med 164 000 kr. Anslagsnivån beräknas därmed för år 1997 till 4 860 000 kr. Beräkningen utgår från anslagsnivån för budgetåret 1995/96 omräknat till 12 månader och med hänsyn till ovan nämnda besparing. Anslaget har kompenserats för inflation genom pris- och löneomräkning.

4 B. Teknologisk infrastruktur

4.1 ALLMÄNT

För att underlätta för näringslivet skall Patent- och registreringsverket med hjälp av modern IT-teknik göra informationen i sina register mer lättillgänglig.

Standardiseringsverksamheten bör ytterligare rationaliseras och effektiviseras. Regeringen avser att ge RRV i uppdrag att utarbeta underlag för bedömning av den statliga finansieringsmodellens ändamålsenlighet.

Patent- och registreringsverkets (PRV) olika register innehåller en ständigt ökande mängd av information. Exempel är olika former av företagsinformation (stadgar, styrelser, verksamhet, ekonomiska uppgifter m.m.) registrerade varumärken och mönster samt meddelade patent. Denna information bör kunna utnyttjas på ett bättre sätt av näringslivet. Den kan användas för bevakning av konkurrenter, bevakning av kunders och leverantörers betalningsförmåga, planering av forskning och utveckling m.m. PRV arbetar med att genom modern IT-teknik öka registrens tillgänglighet.

Standarder är viktiga för att öppna marknader, för näringslivets produktivitet och konkurrenskraft, för medborgarnas skydd av liv, hälsa och miljö och för samarbetet inom EU. Effektivitet och professionalism i den svenska standardiseringsorganisationen är avgörande för hur väl svenska intressen kan göra sig gällande i detta internationella samarbete. Svenska intressenter bör aktivt bidra till standardiseringsorganisationens utveckling.

4.2 ANSLAG

B 1. Patentbesvärsträtten

1994/95	Utgift	10 316 ¹	Anslagssparande	1 355
1995/96	Anslag	15 920	Utgiftsprognos	16 500
			därav 1996	11 300
1997	Förslag	11 021		
1998	Beräknat	11 413		
1999	Beräknat	11 830		

¹ Beloppen anges i tusental kr.

Anslaget till Patentbesvärsträtten (PBR) motsvaras av inbetalningar på 10 461 000 kr till inkomsttitel på statsbudgeten från Patent- och registreringsverket på det sätt som redovisas under avsnitt 4.3.1.

Patentbesvärsträtten är en fristående förvaltningsdomstol med uppgift att pröva överklaganden av beslut av Patent- och registreringsverket enligt vad som föreskrivs i patentlagen eller med stöd därav utfärdade bestämmelser, samt i mönsterskyddslagen, varumärkeslagen, namnlagen och lagen med föreskrifter på tryckfrihetsordningens och yttrandefrihetsgrundlagens områden.

De övergripande målen för domstolen är att på ett rättssäkert sätt och inom rimlig tid avgöra de mål och ärenden som domstolen har att handlägga.

En jämförelse mellan budget och utfall år 1994/95 visar att myndigheten hållit sig inom de ekonomiska ramarna. Anslagssparandet beror på vakanser.

Prognosen för anslagsbelastningen under innevarande budgetår pekar mot ett underskott.

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM VERKSAMHETSOMRÅDETEKNOLOGISK INFRASTRUKTUR FRAMGÅR AV FÖLJANDE SAMMANSTÄLLNING (miljoner kronor):

	UTGIFT		UTGIFTSPROGNOS DÄRAV		FÖRSLAG 1997	BERÄKNAT 1998	BERÄKNAT 1999
	1994/95	ANVISAT 1995/96	1995/96	1996			
B. Teknologisk infrastruktur	159,5	258,9	258,4	173,8	162,2	157,6	160,9

Regeringens överväganden

Övergripande mål

De övergripande målen som gäller för 1995/96 bör ligga fast.

Resurser 1997

Ramanslag 11 021 tkr

Anslaget till Patentbesvärsträtten motsvaras av inbetalningar på 10 461 000 kr till inkomsttitel på statsbudgeten från Patent- och registreringsverket.

Resultatbedömning

Patentbesvärsträttens årsredovisning visar att samtliga verksamhetsmål uppnåtts.

Inom verksamhetsgrenen patentmål har PBR redovisat att antalet mål fortsätter att minska. Detta beror främst på att antalet av PRV avslagna patentansökningar markant sjunkit. Den fortsatta ökningen av antalet patentansökningar gör dock att antalet besvär rimligen kommer att öka något i framtiden. Medelbehandlings-tiden gick under året ned från 1,9 år till 1,2, att jämföra med regleringsbrevets mål på 1,5 år. Kostnaden för verksamheten var 5,08 miljoner kronor.

Verksamhetsgrenen övriga mål innefattar varumärken, mönster, namn och utgivningsbevis. Tillströmning- en i denna grupp fortsätter att öka, framför allt på varumärkessidan. Trenden med stadigt växande målbala- ns har brutits vilket svarar mot målet i regleringsbrev- et. Kostnaden för verksamheten var 5,23 miljoner kronor.

Regeringen konstaterar att RRV i sin revisionsbe- rättelse inte riktat några invändningar mot PBR.

Sammantaget visar PBR ett tillfredställande resultat. Trots att antal varumärkesärenden fortsätter att öka har trenden med ökade balanser för dessa mål brutits.

Slutsatser

Efter pris- och löneomräkning beräknas anslaget till 11 021 000 kr för år 1997. För år 1998 och 1999 be- räknas kostnaderna preliminärt vara oförändrade.

B 2. Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Myndighets- verksamhet

1994/95	Utgift	13 366 ¹	Anslagssparande	984
1995/96	Anslag	20 800	Utgiftsprognos	20 305
			därav 1996	14 424
1997	Förslag	12 975		
1998	Beräknat	12 459		
1999	Beräknat	12 829		

¹ Beloppen anges i tusental kr.

SWEDAC är central förvaltningsmyndighet för teknisk kontroll och nationellt ackrediteringsorgan för labora- torier, certifierings- och kontroll-organ. Myndigheten utser s.k. anmälda organ. Vidare ingår uppgifter inom de frivilliga systemen för offentlig upphandling samt miljöstyrning och miljörevision, EG:s ECO Manage- ment and Audit Scheme (EMAS), bl.a. ackreditering av bedömare och miljökontrollanter. SWEDAC är också föreskrivande och tillsynsmyndighet för legal mättekn- nik och handel med ädelmetallvaror samt samordnings- och kontaktorgan för marknads-kontroll av produkt- säkerhet.

SWEDAC etablerar och förvaltar system som inne- bär att säkerhetsansvariga myndigheter, köpare och användare av produkter och tjänster utan ytterligare provning kan ha tilltro till funktionen och säkerheten för dessa. Arbetet, som underlättar handel och konkur- ens samt främjar hälsa, säkerhet och miljö, har påver- kats kraftigt av EES-avtalets ikraftträdande och EU- medlemskapet.

Genom EES-avtalet, anslutningen till EU och riksdag- ens beslut om införande av s.k. öppna system för prov- ning och kontroll har dessa i stort genomförts. Tillsam- mans med ett 25-tal myndigheter har avvecklingen av Sveriges gamla monopolsystem – riksprövplatserna – realiserats. Inom ett fåtal områden har emellertid öpp- na system inte införts, bl.a. för den återkommande be- siktningen av fordon. Även inom vissa EG-harmoniserade områden finns svårigheter att genomföra nationella kontrollordningar enligt de övergripande principerna, t.ex. för byggproduktområdet. Implementering av de nya systemen har krävt omfattande informationsin- sats.

SWEDAC redovisar ett anslagssparande på 984 000 kr från 1994/95 års myndighetsutövning då verksam- heten med marknadskontrollen inte förorsakat full kost- nadsbelastning under ett uppbyggnadsskede.

- De övergripande målen för SWEDAC är
- att nationellt verka för att genomföra kontrollord- ningar i öppna system, som ger tillfredsställande sä- kerhet och står i överensstämmelse med principerna inom EU och även i övrigt godtas internationellt,
  - att internationellt verka för produktregler och kon- trolsystem som underlättar den fria varuörligheten och tillkomsten av multilaterala och andra avtal om ömsesidigt godtagande av resultat av teknisk kontroll,
  - att verka för en fortsatt hög standard på den mättekn- niska verksamheten i landet,
  - att med utgångspunkt från internationella åtaganden samt konsumenternas och näringslivets intresse av korrekta mätningar och mängduppgifter, såväl nationellt som internationellt, verka för en behovsan- passad regelgivning och en effektiv tillsyn inom verk- samhetsområdena legal mätteknik och handel med ädelmetallvaror,
  - att med utgångspunkt från internationella åtaganden samt konsumenten-ernas och näringslivets intresse av att de produkter som finns på marknaden är säkra verka för att övervakning och kontroll av produkter

på marknaden sker heltäckande, effektivt och efter enhetliga och internationellt accepterade principer.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

De övergripande målen och delmålen för huvudverksamheterna som gäller för perioden 1995/96 t.o.m. 1998 bör ligga fast.

Resurser 1997

Ramanslag 12 975 tkr

Beräknade avgiftsinkomster 4 200 tkr (legal mätteknik)

Resultatanalysen i anslagsframställningen indikerar att de uppsatta övergripande målen uppnåts. Ett fortsatt arbete bedrivs inom myndigheten med att utveckla delmålen för verksamhetsområdena. Översynen föranleds av att SWEDAC genomgått stora förändringar under senare år.

SWEDAC:s årsredovisning visar att verksamheten bedrivits så att de övergripande målen uppnåts. RRV:s revisionsberättelse innehåller inga invändningar. Redovisningen av delmåluppfyllelsen för de olika verksamhetsområdena är ännu inte helt tillfredsställande. Arbetet pågår med successiva förbättringar, vilket bl.a. framgår i anslagsframställningen, för att bättre kunna bedöma resultaten i relation till utnyttjade resurser. Som en följd av att riksdagen godkänt den inriktning av besparingsåtgärder som regeringen förordat för budgetåren 1997 och 1998 (prop. 1994/95:100 bil. 13, bet. 1994/95:NU18, rskr. 1994/95:300) och de övriga besparingar som regeringen aviserade i den s.k. kompletteringspropositionen (prop. 1994/95:150 bil. 1 s. 60) minskas anslaget med 1 138 000 kr. Anslagsnivån beräknas därmed till 12 975 000 kr. Beräkningen utgår från anslagsnivån för budgetåret 1995/96 omräknat till 12 månader och med hänsyn tagen till ovan nämnda besparing. Anslaget har kompenserats för inflation genom pris- och löneomräkning.

För åren 1998 och 1999 beräknas anslaget preliminärt till en något lägre nivå än för år 1997.

B 3. Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll: Bidrag till riksmätplatser

1994/95	Utgift	8 400 ¹	Anslagssparande	2 346
1995/96	Anslag	10 800	Utgiftsprognos	10 800
			därav 1996	8 037
1997	Förslag	8 760		
1998	Beräknat	8 271		
1999	Beräknat	8 271		

¹ Beloppen anges i tusental kr.

Anslaget disponeras för bidrag till fyra riksmätplatser. Dessa är Flygtekniska försöksanstalten, FFV Aerotech AB, Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut AB (SP) och Statens Strålskyddsinstitut. Av bidraget används ca två tredjedelar till att täcka riksmätplatsernas kostnader för att kalibrera riksnormalerna (ett 40-tal storheter) mot de internationella normalerna och för att kalibrera de normaler som används i praktiken mot riksnormalerna. Resterande medel används till investeringar i och underhåll av normaler och mätutrustningar. SWEDAC utövar bl.a. tillsyn över riksmätplatserna och upprättar underhålls- och investeringsplaner för dessa.

Det övergripande målet för verksamheten är att verka för en fortsatt hög standard på den mättekniska verksamheten i landet.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Det övergripande målet för SWEDAC:s mättekniska verksamhet bör vara att upprätthålla en mätteknisk verksamhet med hög standard, av tillräcklig omfattning, med effektiv användning av statliga resurser.

Resurser

Anslag 8 760 tkr

SWEDAC har i sin anslagsframställning föreslagit att det övergripande målet skall vara "att upprätthålla en riksmätplatsorganisation av tillräcklig omfattning med effektiv användning av statliga resurser". Insatser har under senare år koncentrerats till uppehållande aktiviteter framför utvecklingsinsatser. Som område av särskild betydelse att utveckla påtalas kemisk mätteknik, där Sverige helt saknar resurser på riksmätplatsnivå.

SWEDAC anser att medelsbehovet för riksmätplatserna behöver återställas till den nivå det hade 1990/91, vilket i realt penningvärde motsvarar ca 11 miljoner kronor per år, för att den mättekniska verksamheten i framtiden skall kunna upprätthållas på en för svensk industri acceptabel nivå.

En särskild utredningsinsats genomförs under hösten 1996 för översyn av ambitionsnivån m.m. inom riksmätplatsverksamheten samt dess finansiering på kort och lång sikt. Mot bakgrund av vad som anförts i SWEDAC:s årsredovisning, anslagsframställning samt underlag inför nämnda utredningsuppdrag gör regeringen för närvarande bedömningen att anslaget bör kvarstå på en i stort sett reellt oförändrad nivå. Det övergripande målet omformuleras för planeringsperioden.

Som en följd av att riksdagen godkände den inriktning av besparingsåtgärder som regeringen förordade för budgetåren 1997 och 1998 (prop. 1994/95:100 bil. 13, bet. 1994/95:NU18, rskr. 1994/95:300) och de övriga besparingar som regeringen aviserade i den s.k. kompletteringspropositionen (prop. 1994/95:150 bil. 1 s. 60) minskas anslaget med 286 000 kr. Anslagsnivån beräknas därmed till 8 760 000 kr. Beräkningen utgår från anslagsnivån för budgetåret 1995/96 omräknat till 12 månader och med hänsyn tagen till ovan nämnda besparing. För år 1998 och 1999 beräknas anslagsnivån preliminärt vara något lägre än för år 1997.

B 4. Elsäkerhetsverket

1994/95	Utgift	30 356 ¹	Anslagssparande	20 454
1995/96	Anslag	61 400	Utgiftsprognos	62 800
			därav 1996	44 700
1997	Förslag	36 520		
1998	Beräknat	35 444		
1999	Beräknat	36 370		

¹ Beloppen anges i tusental kr. Bruttoutgifter mot anslaget för 1994/95 var 42 886 tkr och inkomster mot anslaget 12 530 tkr.

Elsäkerhetsverket är förvaltningsmyndighet för tekniska säkerhetsfrågor på elområdet. De övergripande målen för verksamheten är att förebygga av elektricitet orsakad skada på person och egendom samt störningar på radiokommunikation och näringsverksamhet inom området elektromagnetisk kompatibilitet (EMC). Elsäkerhetsverket skall därvid svara för statliga insatser för att bygga upp, upprätthålla och utveckla en god säkerhetsnivå för elektriska anläggningar och elektrisk materiel samt medverka till en tillfredsställande elektromagnetisk kompatibilitet.

Inkomster hos Elsäkerhetsverket, som redovisas på statsbudgetens inkomstsida under inkomsttiteln 2552 Övriga offentligt rättsliga avgifter, beräknas till ca 36 miljoner kronor för nästa budgetår (innevarande budgetår ca 59 miljoner kronor).

Regeringens överväganden

Övergripande mål

De övergripande mål som gäller för perioden 1995/96 – 1998 bör ligga fast.

Resurser 1997

Ramanslag 36 520 tkr

Beräknade avgiftsinkomster 35 900 tkr

Övrigt

Avgifterna som tas ut för Elsäkerhetsverkets verksamhet skall redovisas under inkomsttitel på statsbudgeten. Motsvarande utgifter täcks från ramanslaget.

Resultatbedömning

Elsäkerhetsverkets årsredovisning visar att verksamheten bedrivs med sådan inriktning att de uppsatta målen huvudsakligen har uppnåtts.

Regeringen konstaterar att RRV inte anfört några invändningar i sin revisionsberättelse för Elsäkerhetsverket avseende räkenskapsåret 1994/95.

De resultat som Elsäkerhetsverket redovisat för verksamhetsgrenen föreskrifter visar att målen för perioden i huvudsak har uppnåtts. Föreskrifter har utarbetats som är nödvändiga för att elsäkerheten skall upprätthållas utan att de utgör hinder för den tekniska utvecklingen eller för handeln med andra länder. Verkets kostnader för föreskriftsarbetet under budgetåret 1994/95 var 2,1 miljoner kronor. Verket anser att målen för föreskriftsarbetet uppnåtts med undantag för EMC-föreskrifterna.

Inom verksamhetsgrenen *standardisering* redovisar Elsäkerhetsverket att svenska förslag avseende säkerhetskrav i standarder i hög utsträckning har accepterats internationellt. Detta har krävt ett aktivt arbete under hela processen från förslag till färdig standard. Elsäkerhetsverkets kostnader för arbetet var 6,5 miljoner kronor under budgetåret 1994/95. Inom standardiseringsarbetet är en stor del av kostnaderna, ca 60 %, bestående av köpta tjänster som ersätter insatser av egen personal.

Inom verksamhetsgrenen tillsyn av *elanläggningar* inriktas verkets arbete mot att motivera och bidra till att säkerställa att ägare och användare av elektriska anläggningar och elektrisk materiel iakttar elsäkerhetsföreskrifterna samt att elinstallationer utförs enligt gällande säkerhetsföreskrifter. Den lokala tillsynen på elanläggningsområdet skall tillse att föreskrifter om utförande, handhavande och skötsel följs samt att erfarenheter från tillsynsarbetet återförs till föreskrifts- och standardiseringsarbetet. Verkets kostnader för insatserna inom området var 23 miljoner kronor under 1994/95. Elsäkerhetsverket anför att verksamheten inom elanläggningstillsynen i hög grad har påverkats av de nya starkströmsföreskrifterna som har medfört

ökad omfattning av arbetet.

För verksamhetsområde *elmateriel* utgörs insatserna till största delen av marknadskontroll av elmateriel. Tillsynen på området tillser bl.a. att föreskrifter om kontrollordning, samt om utförande, handhavande och skötsel av elmateriel följs. Elsäkerhetsverkets kostnader för verksamhetsområde elmateriel var 11,6 miljoner kronor under året 1994/95. En stor del av kostnaderna, ca 80%, är hänförlig till köpta tjänster. Enligt verkets bedömning har verksamhetsmål inom området tillsyn elmateriel inte helt nåtts på grund av bristande resurser. Regeringen bedömer att uppsatta mål huvudsakligen torde kunna uppnås genom prioritering inom befintliga ramar.

I sin anslagsframställning föreslår Elsäkerhetsverket inte några förändringar av målen för myndighetens verksamhet. Verket föreslår att 40,7 miljoner kronor anvisas för verksamheten för år 1997.

Slutsatser

Mot bakgrund av den prövning regeringen gjort av verksamheten dras följande slutsatser.

Regeringens bedömning är att verksamheten inom myndigheten under den kommande perioden bör bedrivas enligt den allmänna inriktning som gäller för elsäkerhetsarbetet för budgetåret 1995/96.

I anslutning till insatserna skall verket följa den internationella utvecklingen samt främja svenskt deltagande i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde.

Regeringen förutsätter att Elsäkerhetsverket noga följer utvecklingen vad gäller elolycksfall och elbränder för att bl.a. analysera insatserna och elsäkerhetsnivåns utveckling med särskild uppmärksamhet på elmateriel-området.

Fr.o.m. budgetåret 1993/94 infördes en avgiftsfinansiering av verksamheten. I enlighet med förordning (1995:1296) om elsäkerhetsavgift och nätövervakningsavgift skall elabonnenter årligen efter debitering betala elsäkerhetsavgift till nättinnehavaren. Nättinnehavaren skall betala in motsvarande belopp till Elsäkerhetsverket. Intäkterna från elsäkerhetsavgifterna tillförs inkomstitel.

Medel för elsäkerhetsmyndighetens verksamhet bör anvisas under ramanslag. Som en följd av att riksdagen godkänt den inriktning av besparingsåtgärder som regeringen förordat för budgetåren 1997 och 1998 (prop. 1994/95:100 bil. 13, bet. 1994/95:NU18, rskr. 1994/95:300) och de besparingar som regeringen aviserade i den s.k. kompletteringspropositionen (prop. 1994/95:150 bil. 1 s. 60) och i den ekonomiska vårpropositionen (prop. 1995/96:150) minskas anslaget med 5 393 000 kr. Anslagsnivån beräknas därmed till 36 520 000 kr. Beräkningen utgår från anslagsnivån för budgetåret 1995/96 omräknat till 12 månader och med hänsyn tagen till ovan nämnda besparing. Anslaget har kompensrats för inflation genom pris- och löneomräkning. För åren 1998 och 1999 beräknas anslaget preliminärt till en något lägre nivå än för år 1997.

B 5. Sprängämnesinspektionen

1994/95	Utgift	14 128 ¹	Anslagssparande	4 989
1995/96	Anslag	23 000	Utgiftsprognos	19 900
			därav 1996	14 400
1997	Förslag	15 150		
1998	Beräknat	14 795		
1999	Beräknat	15 319		

¹ Beloppen anges i tusental kr.

Sprängämnesinspektionen (SÄI) är central förvaltningsmyndighet för frågor som rör brandfarliga och explosiva varor. Det övergripande målet för verksamheten är att förebygga att personer och egendom kommer till skada vid hantering av sådana varor.

Inkomster hos SÄI, som redovisas på statsbudgetens inkomstsida under inkomstiteln 2552 Övriga of-fentligrättsliga avgifter, beräknas till ca 13 miljoner kronor för nästa budgetår (innevarande budgetår ca 17 miljoner kronor).

Regeringens överväganden

Övergripande mål

För den kommande planeringsperioden år 1997 – 1999 skall det övergripande mål som gäller för Sprängämnesinspektionens verksamhet för perioden 1991/92 – 1995/96 ligga fast.

Resurser 1997

Ramanslag 15 150 tkr

Beräknade avgiftsinkomster 13 000 tkr

Övrigt

Avgifter som tas ut för Sprängämnesinspektionens verksamhet skall redovisas under inkomstitel på statsbudgeten. Motsvarande utgifter täcks från ramanslaget.

Resultatbedömning

Sprängämnesinspektionens årsredovisning visar att verksamheten bedrivs med sådan inriktning att de uppsatta målen huvudsakligen kan nås. Resultatredovisningen indikerar att de verksamhetsmål som lagts fast i tillfredsställande grad har uppnåtts.

Regeringen konstaterar att RRV inte anfört några invändningar i revisionsberättelsen avseende SÄI.

En av SÄI:s huvuduppgifter är att med stöd av lagstiftningen om brandfarliga och explosiva varor utarbeta *regler* i form av föreskrifter och allmänna råd för hantering och import av sådana varor. I verksamhetsområdet ingår även medverkan i andra myndigheters föreskriftsarbete samt i nationellt och internationellt standardiseringsarbete. Vad gäller regelarbetet nämner in-

spektionen att projektplanen för översynen av det egna regelverket behövt revideras, framför allt beroende på att det varit nödvändigt att prioritera EES-relaterat regelarbete. SÄI:s kostnader för arbetet med föreskrifter och standardisering uppgick till 4,3 miljoner kronor under 1994/95 vilket motsvarar 30% av inspektionens totala kostnader. Antalet utfärdade föreskrifter och allmänna råd har ökat bl.a. på grund av EU. Regeringen konstaterar att SÄI inte nått målet vad beträffar moderniseringen och förenklingen av regelverket som skulle ha slutförts under budgetåret 1994/95. Som en konsekvens härav har lagts fast att moderniseringsarbetet i stället skall fullföljas under budgetåret 1995/96.

Tillsynsarbetet innebär inte bara kontroll och övervakning utan även stöd och utveckling. Arbetet sker genom besök vid anläggningar, deltagande som samrådspart vid större byggprojekt samt genom råd och stöd åt såväl enskilda och företag som åt centrala, regionala och kommunala myndigheter. Totalkostnaden för tillsynsverksamheten har varit 3 miljoner kronor vilket är en minskning med 10% jämfört med föregående år. SÄI anger att de minskade kostnaderna beror i huvudsak på en något lägre besöksfrekvens på anläggningar. SÄI påpekar att resultatet av försöksverksamheten med samordnad tillsyn visar att den fungerat bra. Särskilt positiva är företagen som bl.a. anser att den är tidsbesparande. På myndighetsidan finns också positiva synpunkter, även om det inneburit en större arbetsinsats för myndigheterna.

För att brandfarliga och explosiva varor skall få hanteras krävs *tillstånd*. Vad beträffar explosiva varor beslutar SÄI om tillstånd till tillverkning och till försvarsmaktens hantering. Polismyndigheterna beslutar i övriga ärenden. SÄI prövar frågor om tillstånd till hantering av brandfarliga varor inom försvarsmakten. För övrig hantering av brandfarliga varor sker tillståndsprövningen kommunalt, i de flesta fall efter samråd med SÄI. Kostnaden för insatserna inom området tillstånd har uppgått till 2,8 miljoner kronor vilket är en ökning med ca 9% jämfört med tidigare år. Vad beträffar uppsatta mål rörande handläggningstider för ärenden inom verksamhetsområdet anser inspektionen att det uppsatta målet är uppfyllt.

Godkännandeverksamheten innebär bl.a. handläggning av ansökningar vad gäller godkännande och klassificering av explosiva varor, utfärdande av certifikat för godkända explosiva varor, godkännande av konstruktioner till förvaringsutrymmen för explosiv vara samt granskande av underlag för typgodkännande av cisterner och tillbehör. Verksamhetsområdet har under året kostat 1,1 miljoner kronor vilket i jämförelse med föregående år är en ökning med knappt 8%. SÄI gör bedömningen att, förutom handläggningstiden i några fall, har verksamhetsmålen uppnåtts. Verksamheten inom området *utredningar m.m.* omfattar deltagande i dels utredningar av olyckor och tillbud, dels verksamhetsövergripande nationella och internationella arbetsgrupper. Medverkan i utredningar av olyckor görs i huvudsak som sakkunnig åt polis-

myndighet samt på eget initiativ. Verksamhetsområdets kostnader har uppgått till 681 000 kr.

Sprängämnesinspektionen föreslår i sin fördjupade anslagsframställning inte någon förändring av målen för myndighetens verksamhet. SÄI föreslår att 15 miljoner kronor anvisas för verksamheten för år 1997.

Slutsatser

Mot bakgrund av den prövning regeringen gjort av verksamheten dras följande slutsatser.

Regeringen bedömer att verksamheten bedrivs på sådant sätt att uppsatta mål i huvudsak torde kunna nås. Verksamheten inom myndigheten under den kommande planeringsperioden 1997 – 1999 bör bedrivas enligt den allmänna inriktning som gäller för Sprängämnesinspektionen för perioden 1991/92 – 1995/96.

Medel för Sprängämnesinspektionens verksamhet bör anvisas under ramanslag. Som en följd av att riksdagen godkänt den inriktning av besparingsåtgärder som regeringen förordat för budgetåren 1997 och 1998 (prop. 1994/95:100 bil. 13, bet. 1994/95:NU18, rskr. 1994/95:300) och de besparingar som regeringen aviserade i den s.k. kompletteringspropositionen (prop. 1994/95:150 bil. 1, s. 60) minskas anslaget med 975 000 kr. Anslagsnivån beräknas därmed till 15 150 000 kr. Beräkningen utgår från anslagsnivån för budgetåret 1995/96 omräknat till 12 månader och med hänsyn tagen till ovan nämnda besparing. Anslaget har kompenserats för inflation genom pris- och löneomräkning. För åren 1998 och 1999 beräknas anslaget preliminärt till en något lägre nivå än för år 1997.

B 6. Bidrag till standardisering, provnings- och mätteknisk FoU m.m.

1994/95	Utgift	82 914 ^{1, 2}		
1995/96	Anslag	126 945	Utgiftsprognos	126 945
			därav 1996	80 579
1997	Förslag	77 802		
1998	Beräknat	77 199		
1999	Beräknat	76 289		

1 Anslagen Bidrag till SIS-Standardiseringen i Sverige m.m. och Bidrag till provnings- och mätteknisk FoU m.m.

2 Beloppen anges i tusental kr.

Från anslaget utgår bidrag till standardiseringsverksamheten för att med SIS-Standardiseringen i Sverige som centralorgan, tillsammans med åtta auktoriserade standardiseringsorgan för olika verksamhetsområden verka för svensk standardisering nationellt, europeiskt och globalt. Det övergripande målet för bidraget är att standardiseringsverksamheten skall bidra till att öppna marknader, höja produktiviteten och konkurrenskraften hos svenskt näringsliv samt bidra till att statens spe-

cifika ansvar när det gäller medborgarnas skydd för liv, hälsa, miljö och egendom tillgodoses.

Vidare utgår bidrag till Sveriges Provnings- och Forskningsinstitut (SP) för uppgifter inom teknisk forskning och utveckling av mät- och provningsteknik, normalie hållning samt därtill anknuten standardisering. Vissa uppgifter i anslutning till systemet med europeiska tekniska godkännanden på byggområdet finansieras inom anslaget. Det övergripande målet för bidraget är att stärka mät- och provningsteknikens betydelse i FoU-processen och aktivt bidra till att FoU-resultat överförs i industriella tillämpningar med särskild inriktning på små och medelstora företag.

Från anslaget finansieras verksamheter inom området teknisk informationsförsörjning. För detta ändamål anvisas medel till Tekniska Nomenklaturcentralen (TNC) och Tekniska Litteratursällskapet (TLS). Övergripande mål för detta område är att tjänster med hög kvalitet skall erbjudas näringslivet, myndigheter och organisationer för att effektivisera nationellt och internationellt samarbete.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

De övergripande målen som gäller för 1995/1996 bör ligga fast.

Resurser 1997

Ramanslag 77 802 tkr

Resultatbedömning

Standardiseringen i Sverige. En reviderad finansieringsmodell för anslaget infördes budgetåret 1995/96. Regeringen avser att ge RRV i uppdrag att utvärdera modellen för att få underlag för analys av om modellen är effektiv och ändamålsenlig. Den svenska standardiseringsorganisationen har för första gången lämnat resultatredovisning efter en modell som anpassats till standardiseringsverksamheten. Denna modell innehåller, förutom vissa nyckeltal, även en allmän redovisning av väsentliga händelser under året, och särskilt områdena hälsa, personlig säkerhet och miljö samt analys av vilka organisationer som deltar i standardiseringsarbetet. Det krävs ytterligare tid och erfarenheter för att redovisningen skall bli mer enhetlig och kunna användas som fullvärdigt underlag för resultatbedömning. Allmänt kan konstateras att den svenska organisationen klarat av volymökningen inom globalt och europeiskt standardiseringsarbete genom rationaliseringar med bibehållen och i vissa fall minskad personalstyrka. Regeringens slutsats är dock att ytterligare rationaliseringar och effektiviseringar av verksamheten bör kunna genomföras för att få en slagkraftig, effektiv

och väl samverkande svensk standardiseringsorganisation som genom sin unika kompetens på ett professionellt sätt tillvaratar och avväger intressenternas behov. Regeringen anser att standardiseringens intressenter från näringsliv, myndigheter och organisationer gemensamt bör ställa sådana krav på standardiseringsorganisationen. Vidare krävs särskilda åtgärder för att ytterligare främja ett aktivt deltagande av representanter från intresseorganisationer samt små och medelstora företag i det tekniska standardiseringsarbetet. Resultatet av standardiseringsarbetet, dvs. standarderna, bör tillhandahållas på ett sådant sätt att användningen av standarder underlättas.

Provnings- och mätteknisk FoU m.m. SP:s tjänster inom FoU och rådgivning uppfyller väl de angivna verksamhetsmålen. Resultaten ges en omfattande och systematisk spridning med goda nyttoeffekter. Verksamheten bedrivs i bred samverkan med högskola och andra FoU-aktörer. Därigenom ges goda effekter även i forskarutbildning och annan kompetensutveckling. SP tillämpar en modell för systematisk värdering av kvantitativa effekter. Denna visar på ett högt utbyte av FoU-insatser av tillämplig art. Mot denna bakgrund bedömer regeringen att de FoU-tjänster som SP i sin tvärtekniska verksamhet genomför genom samarbete med andra FoU-aktörer, internationellt samarbete och deltagande i EU:s forskningsprogram, genom rådgivning till företag och myndigheter samt genom standardiseringsarbete är en mycket effektiv metod för att nå ut med ny teknik i industriella tillämpningar.

Teknisk informationsförsörjning. TNC och TLS uppfyller väl de mål som angivits för verksamheterna. Regeringen drar följande slutsatser: TNC är, som den förening som tillvarar terminologi, fackspråk och relevant språkvård, mycket viktig inte minst för EU-samarbetet. TLS som intresseförening för bibliotekarierna och informatiker i företag, myndigheter och organisationer har en viktig roll i att stödja informationstjänsten i företag och organisationer. En annan viktig och väl utförd uppgift är att sprida IT-kunnskap av god kvalitet för att underlätta och effektivisera intressenternas verksamhet.

Som en följd av att riksdagen godkände den inriktning av besparingsåtgärder som regeringen förordade för budgetåren 1997 och 1998 (prop. 1994/95:100 bil. 13, bet. 1994/95:NU18, rskr 1994/95:300) samt de besparingar som regeringen aviserade i den s.k. kompletteringspropositionen (prop. 1994/95:150 bil. 1 s. 60) och i den ekonomiska vårpropositionen (prop. 1995/96:150) minskas anslaget med 8 189 000 kr. Anslagsnivån beräknas därmed till 77 802 000 kr. Beräkningen utgår från anslagsnivån för budgetåret 1995/96 omräknat till 12 månader och med hänsyn tagen till ovan nämnda besparing. Anslaget har kompenserats för inflation genom pris- och löneomräkning. För åren 1998 och 1999 beräknas anslaget preliminärt till en något lägre nivå än för år 1997.

4.3 ÖVRIGA FRÅGOR

4.3.1 Avgiftsfinansierad verksamhet

Patent- och registreringsverket

Verksamheten vid Patent- och registreringsverket (PRV) finansieras genom avgifter. Med undantag av namnverksamheten skall avgifterna ge full kostnads-täckning. Verksamheten med patent, varumärken och mönster skall ge ett överskott, som motsvarar kostna-den för Patentbesvärsträtts verksamhet minskat med underskottet i namnverksamheten. År 1997 erhåller namnverksamheten på så sätt ett bidrag på 560 000 kr vilket ger denna verksamhet en kostnadstäckningsgrad på 87 %.

Patent- och registreringsverket är central förvalt-ningsmyndighet för frågor om patent, varumärken, mönster, efternamn och förnamn samt för registrerings-ärenden angående aktiebolag, filialer, handelsbolag, ekonomiska föreningar och europeiska ekonomiska intressegrupperingar. PRV för även register över fysiska personers och dödsbans konkurser samt näringsför-bud. Verket registrerar vidare kommunala vapen, med-delar utgivningsbevis för utgivare av periodisk skrift och är tillståndsmyndighet för användning av vissa of-ficiella beteckningar m.m. PRV är internationell myn-dighet enligt den internationella konventionen om pa-tentsamarbete. PRV är också behörig svensk myndig-het för äkthetskontroll av beslut enligt artikel 81.6 i rådets förordning om gemenskapsvarumärken. Förut-om dessa uppgifter utför PRV uppdragstjänster inom sitt verksamhetsområde. Mot ersättning ger PRV servi-ce till Patentbesvärsträtten och Revisorsnämnden vad gäller löne- och personalfrågor samt ekonomiadmini-stration.

De övergripande målen för PRV:s verksamhet är att erbjuda ändamålsenliga, kvalitativt högtstående och serviceinriktade tjänster på de immaterialrättsliga och associationsrättsliga områdena.

Prognosen för innevarande budgetår pekar mot ett underskott på ca 17 miljoner kronor. I huvudsak beror underskottet på satsningar inom IT-området.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

De övergripande målen som gäller för 1995/96 bör lig-ga fast.

Resurser 1997

Beräknade avgiftsinkomster 547 800 tkr.

Övrigt

Patent- och registreringsverket skall till inkomsttitel på stats-budgeten (Patentbesvärsträtten) betala in 10 461 000 kr.

Resultatbedömning

PRV:s årsredovisning visar att myndigheten i stort upp-fyllt de krav som regeringen ställt. Vissa problem har funnits avseende handläggningstider. Detta gäller pa-tentavdelningen, varumärkesavdelningen och bolagsavdelningen.

Patentverksamheten har präglats av ökande obalans mellan efterfrågan och tillgängliga resurser. PRV har svårigheter med att rekrytera och behålla kvalificerad personal, framför allt patentingenjörer. PRV satsar hårt på att lösa dessa problem.

Inom varumärkesverksamheten har efterfrågan va-rit större än budgeterat och produktionen för låg. An-ledningen till den lägre produktionen är tillfällig arbets-hopning på grund av en större organisationsförändring, flyttning till nya lokaler samt datoriseringsarbete och planering inför de två internationella varumärkessys-tem som trätt i kraft den 1 april 1996. PRV har arbetat med dessa frågor under våren 1996 och verksamheten flyter numera normalt.

Bolagsverksamheten har också präglats av en ök-ning av arbetsbördan. Registreringsärendena har, del-vis som en följd av ändringen av minimigränsen för aktiebolag, ökat kraftigt. Genom övertagandet av läns-styrelsernas handels- och föreningsregister har firma-granskningen blivit betydligt mer omfattande. Det nya systemet med förseningsavgifter har också inneburit stora arbetsbördor i slutet av budgetåret. Även här är problemet med långa handläggningstider avhjälpt.

Det ekonomiska resultatet framgår av följande.

BELOPP I MILJONER KRONOR	1994/95	1993/94
Verksamhetens intäkter	391,7	344,3
Verksamhetens kostnader	-361,2	-347,9
Verksamhetens utfall	30,4	-3,6
Ränteintäkter/räntekostnader	4,6	2,3
Till inkomsttitel (Patentbesvärsträtten)	-10,0	-9,4
Årets kapitalförändring	25,0	-10,7

Resultatet för de fyra fackavdelningarna redovisades enligt följande.

BELOPP I MILJONER KRONOR	1994/95	1993/94
Patentavdelningen	2,0	6,3
Varumärkesavdelningen	2,9	3,4
Uppdragsavdelningen	1,4	0,1
Bolagsavdelningen	18,7	-20,5
Summa	25,0	-10,7

Bolagsverksamhetens stora fluktuationer beror bl.a. på stora förändringar inom verksamhetsområdet (exem-pelvis övertagandet av handels- och föreningsregistren från länsstyrelserna, ändringar i aktiebolagslagen samt arbetet med att modernisera informationssystemet).

Satsningar på modern IT-teknik gör att verksamheten tillfälligt kommer att ha underskott några år framöver. Totalt över en längre period bör dessa svängningar ta ut varandra.

Regeringen konstaterar att RRV i sin revisionsberättelse inte riktat några invändningar mot PRV:s årsredovisning.

Budgetåret 1994/95 var kapitalförändringen på 25,0 miljoner kronor varav 10 miljoner kronor inbetalats till inkomsttitel (statsverket). Även under innevarande budgetår skall PRV betala in 10 miljoner kronor till inkomsttitel (statsverket).

Överlag är PRV:s ekonomiska resultat för budgetåret 1994/95 tillfredställande. Under innevarande budgetår beräknas ett underskott på ca 17 miljoner kronor. Underskottet beror till stor del på stora IT-satsningar som startar under innevarande år.

Slutsatser

Sammantaget innebär bedömningen att de riktlinjer som lades fram i 1995/96 års budgetproposition bör ligga fast. En viktig uppgift för PRV, och som kommer att innebära stora investeringar, är att modernisera nuvarande informationssystem.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll:

Uppdragsverksamhet

SWEDAC:s uppdragsverksamhet avser ackreditering

- av laboratorier för kalibrering och provning,
- av certifieringsorgan för produkter, kvalitetssystem och personal,
- av miljöledningssystem enligt EMAS,
- av kontrollorgan och kontrollorgan i tredjepartsställning.

Därutöver skall SWEDAC bedöma presumtiva anmälda organs kompetens samt utöva tillsyn.

Det övergripande målet för uppdragsverksamheten är

- att med bibehållande av höga kvalitetskrav utveckla ackrediteringsverksamheten och verksamheten med anmälda organ och ge en snabb och kostnadseffektiv service till uppdragsgivarna.

Ackrediteringsverksamheten har utvecklats inom såväl det frivilliga som, kanske främst, det myndighets-

relaterade områden. Efterfrågan har ökat i en omfattning som inte omedelbart kunnat mötas med motsvarande resursförstärkning, då inskolning av ny personal kräver lång tid.

UPPDRAGSVERKSAMHETEN UPPVISAR FÖLJANDE EKONOMISKA UTVECKLING (miljoner kronor):

	INTÄKTER	KOSTNADER	RESULTAT
1994/95	37,7	34,3	3,4
1996 (prognos)	45,9	42,7	3,2
1997 (budget)	55,1	52,1	3,0

RRV:s revisionsrapport har inga invändningar angående uppdragsverksamheten.

Avgifter för uppdragsverksamheten ligger på en genomsnittlig europeisk nivå. Verksamheten, som svarar för ca tre fjärdedelar av SWEDAC:s omsättning, är helt självfinansierad. Det ackumulerade överskottet, inkl. 1994/95 års resultat, uppgår till 10 miljoner kronor. SWEDAC har angivit att en reduktion sker till följd av ökad rekrytering av personal, som har lång inskolningstid. Därutöver avser SWEDAC att bedriva en restriktiv prispolitik.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

De övergripande målen för SWEDAC:s uppdragsverksamhet kompletteras och bör vara

- att bedriva en ackrediteringsverksamhet i enlighet med internationella normer så att nationell och internationell acceptans av svenska provningar och certifieringar uppnås,
- att med bibehållande av höga kvalitetskrav utveckla ackrediteringsverksamheten, samt
- att ge en snabb och kostnadseffektiv service till uppdragsgivarna.

SWEDAC:s årsredovisning och anslagsframställning visar att uppdragsverksamheten bedrivs med en sådan inriktning att de uppsatta målen uppnåtts.

5 C. Konkurrensfrågor

5.1 ALLMÄNT

Konkurrensverket bör under den kommande planeringsperioden år 1997–1999 bedriva verksamheten i enlighet med de övergripande mål som gällt hittills. De medel för år 1997 som avser verkets förvaltningskostnader bör motsvara nivån för innevarande budgetår och uppgå till 62 271 000 kr. Behovet av besparingar innebär dock att en neddragning bör ske år 1997 av verkets resurser för att främja forskning på konkurrensområdet.

Länsstyrelserna bör i samverkan med Konkurrensverket kunna utveckla sitt konkurrensfrämjande arbete ytterligare och därmed generellt sett uppnå en mer tillfredsställande nivå för detta arbete.

Inriktningen av den verksamhet som bedrivs av Revisorsnämnden bör ligga fast under den kommande planeringsperioden. Myndigheten inrättades den 1 juli 1995 och är helt avgiftsfinansierad.

En effektiv konkurrensövervakning är av stor betydelse för marknadsekonomin funktionssätt. Trots det generella behovet av besparingar i de statliga utgifterna bedömer regeringen därför att det finns skäl att så långt möjligt slå vakt om de resurser som lämnas för de uppgifter som åligger Konkurrensverket. Tillgängliga resurser bör medge att Konkurrensverket har tillräcklig kapacitet för såväl befintliga och inkommande ärenden som sådana egna initiativ som bedöms nödvändiga för

att motverka konkurrensbegränsningar och för att i övrigt främja konkurrensen. Med hänsyn till sparkraven bör dock en resursminskning ske år 1997 vad gäller de delar av verksamheten som syftar till att främja forskning på konkurrensområdet.

Den nu gällande konkurrenslagen trädde i kraft den 1 juli 1993. Regeringen har givit en särskild utredare i uppdrag att göra en närmare uppföljning av de hittillsvarande erfarenheterna av lagens tillämpning. Uppdraget skall redovisas slutligt senast den 31 december 1996. Ett delförslag lämnas i september 1996. Regeringen kommer efter remissbehandling att ta ställning till utredningens förslag och underställa riksdagen förslag till sådana ändringar som kan vara motiverade. I den mån förslagen har budgetmässiga konsekvenser tas de upp i budgetarbetet inför år 1998.

Konkurrensverket har aviserat att det i nästa års anslagsframställning avser återkomma till frågan om det framtida samlade resursbehovet. Detta kommer att ske med hänsyn till vad som kan framkomma av den pågående uppföljningen av konkurrenslagens tillämpning. Som underlag för verkets bedömning av verksamhetens fortsatta inriktning och omfattning avser man också ta hänsyn till de närmare erfarenheterna av den interna omorganisation som genomförts per den 1 september 1995.

Omorganisationen syftar till en effektivisering genom utvecklade arbetsformer. De slutsatser som verket därvid kan komma att dra blir även de föremål för regeringens överväganden i samband med budgetarbetet inför 1998.

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM VERKSAMHETSOMRÅDE KONKURRENSFRÅGOR FRAMGÅR AV FÖLJANDE SAMMANSTÄLLNING (miljoner kronor):

	UTGIFT		UTGIFTSPROGNOS		FÖRSLAG	BERÄKNAT	BERÄKNAT
	1994/95	ANVISAT	DÄRAV	DÄRAV			
	1994/95	1995/96	1995/96	1996	1997	1998	1999
C. Konkurrensfrågor	56,8	98,2	97,0	69,8	64,0	64,4	63,9

5.2 ANSLAG

C 1. Konkurrensverket

1994/95	Utgift	53 941 ¹	Anslagssparande	12 722
1995/96	Anslag	90 600 ²	Utgiftsprognos	92 500
			därav 1996	66 200
1997	Förslag	62 271		
1998	Beräknat	62 578		
1999	Beräknat	62 061		

1 Beloppen anges i tusental kr.

2 Av dessa medel överfördes 250 000 kr till vardera ÖCB, Jordbruksverket och NUTEK för beredskapsuppgifter på prisregleringsområdet. Fr.o.m. år 1997 anvisas motsvarande medel till respektive myndigheter under utgiftsområde 6. Totalförsvaret. Konkurrensverkets anslag har därmed minskats med 500 000 kr.

Konkurrensverket är central förvaltningsmyndighet för konkurrensfrågor. Verket skall också främja och stödja forskning på konkurrensområdet.

Det övergripande målet för Konkurrensverket är att verka för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet till nytta för konsumenterna.

De utgifter som belastar anslaget avser i huvudsak kostnader för personal, lokaler och övrig drift.

Konkurrensverkets uppgifter fördelar sig över följande verksamhetsgrenar: tillämpning av konkurrenslagstiftningen, förslag till avregleringar, förslag till effektiv konkurrens i offentlig sektor, kunskapsspridning samt främjande av forskning. Vid sidan av dessa verksamhetsgrenar har verket också uppgifter på det internationella området, bl.a. inom ramen för EU:s arbete med konkurrensfrågor.

Den ovan redovisade anslagsutvecklingen visar att det samlade utfallet budgetåret 1994/95 resulterat i att medel sparats. En förklaring till detta är att verket i syfte att långsiktigt klara av löpande och förväntade besparingskrav hållit en något lägre bemanningsnivå än det riktmärke som gällde vid myndighetens bildande den 1 juli 1992.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Det övergripande mål för verksamheten som angetts ovan bör ligga fast även för planeringsperioden 1997–1999.

Resurser 1997

Ramanslag 62 271 tkr

Resultatbedömning

Konkurrensverkets årsredovisning för budgetåret 1994/95 visar att arbetet med ansökningsärenden enligt kon-

kurrenslagen dominerar verksamheten. Drygt 80 % av insatta resurser har använts för lagtillämpning, vilket är en något högre siffra än för de två tidigare verksamhetsåren. Antalet avslutade ärenden har ökat i jämförelse med föregående år, men den kraftiga ärendetillströmningen i samband med konkurrenslagens ikraftträdande sätter alltså spår i ärendebalanserna. Verket uppmärksammar i årsredovisningen i detta sammanhang vissa negativa tendenser i form av ökade handläggningstider och delvis minskat förtroende bland intressenterna. En ytterligare konsekvens av den stora arbetsbelastningen inom lagtillämpningen är att utrymmet hittills varit begränsat för uppföljning av lagens tillämpning och för egna initiativ i syfte att motverka konkurrensbegränsningar. Med hänsyn till detta och i enlighet med intentionerna vid verkets bildande har verket gjort en utvärdering av organisation och arbetsformer. Det har resulterat i en ny intern organisation från och med den 1 september 1995 där det uttalade syftet är att ytterligare höja effektiviteten i handläggningen av ärenden och att skapa ett ökat utrymme för uppföljning och egna initiativ.

Med utgångspunkt i de mål som regeringen formulerat för verksamheten får resultatet av de insatta resurserna som helhet bedömas som tillfredsställande. Regeringen bedömer att den prioritering av lagtillämpningsarbetet som verket gjort varit nödvändig och ändamålsenlig. Regeringen noterar vidare med tillfredsställelse att verket med nämnda organisationsförändringar vidtagit aktiva åtgärder för att ge ett ökat handlingsutrymme för uppföljning och egna initiativ samt för att motverka bl.a. långa handläggningstider.

När det gäller utgiftsutvecklingen har ovan konstaterats att de medel som ställts till förfogande hittills inte utnyttjats fullt ut. Med hänsyn till beräkningar som gjorts för utgiftsutvecklingen under de närmaste åren bedömer dock regeringen utifrån nuvarande ambitionsnivå att inget utrymme finns för besparingar år 1997.

I övrigt konstaterar regeringen att Riksrevisionsverket inte haft några invändningar i revisionsberättelsen avseende Konkurrensverket.

Slutsatser

Mot angiven bakgrund drar regeringen slutsatsen att Konkurrensverket för år 1997 bör anvisas ett anslag som uppgår till 62 271 000 kr. För åren 1998 och 1999 förutsätter regeringen preliminärt en i stort sett oförändrad utgiftsnivå i avvaktan på de resultat som kan följa av den pågående uppföljningen av konkurrenslagen och de bedömningar kring resursbehovet som Konkurrensverket kommer att redovisa inför nästa års budgetarbete.

C 2. Konkurrensforskning

1994/95	Utgift	2 872 ¹	Reservation	8 844
1995/96	Anslag	7 600	Utgiftsprognos	4 500
			därav 1996	3 600

1997 Förslag 1 736

1998 Beräknat 1 791

1999 Beräknat 1 843

¹ Beloppen anges i tusental kr.

Anslaget disponeras av Konkurrensverket för att främja och stödja forskning inom konkurrensområdet.

Det övergripande målet för konkurrensforskningen är att ge kunskap om olika marknadens funktionssätt, effekter av konkurrensbegränsningar samt verkningarna av olika konkurrenspolitiska medel.

Av den ovan redovisade anslagsutvecklingen framgår att en relativt stor andel av tilldelade medel reserverats. En förklaring till detta är att flertalet projekt till konkurrensforskning är fleråriga och att utbetalning sker stegvis. Till detta kommer att verket – med hänsyn till de höga kvalitetskrav som fastställts för verksamheten – under ett initialt skede i det forskningsfrämjande arbetet endast beviljade stöd till ett mindre antal projekt.

Konkurrensverkets uppgifter och hittillsvarande insatser när det gäller stöd till konkurrensforskningen har redovisats närmare i propositionen 1996/97:5 om den framtida forskningspolitiken. I propositionen gör regeringen bedömningen att det även under planeringsperioden 1997–99 finns ett behov av särskilt riktade insatser på konkurrensområdet. Av besparingsskäl bör dock väsentligt mindre resurser avsättas för de forskningsfrämjande insatserna under år 1997. För att hålla nivån på det forskningsfrämjande arbetet uppe bör neddragningen tillfälligt kunna mötas med hjälp av de medel som reserverats från tidigare år. När det gäller den resterande delen av planeringsperioden, dvs. åren 1998 och 1999, är det regeringens ambition att omfattningen av de samlade insatserna på konkurrensforskningssområdet genom omprioriteringar skall kunna vidmakthållas på nuvarande nivå. I avvaktan på att en sådan närmare precisering kan göras, anges emellertid den preliminärt beräknade utgiftsnivån för konkurrensforskningen de berörda åren till i princip oförändrad nivå jämfört med budgetåret 1997.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Det övergripande mål för verksamheten som angetts ovan bör ligga fast även för planeringsperioden 1997–1999

Resurser 1997

Ramanslag 1 736 tkr

Som en följd av att riksdagen godkänt den inriktning av besparingsåtgärder som regeringen förordat för åren 1997 och 1998 (prop. 1994/95:100 bil. 13, bet. 1994/95:NU18, rskr 1994/95:300) och de övriga besparingar som regeringen aviserade i den s.k. kompletteringspropositionen (prop. 1994/95:150 bil. 1 s. 60) minskas anslaget med 3 473 000 kr. Anslagsnivån beräknas därmed till 1 736 000 kr. Beräkningen utgår från anslagsnivån för budgetåret 1995/96 omräknat till 12 månader och med hänsyn tagen till ovan nämnda besparingar. Anslaget har kompenseras för inflation genom pris- och löneomräkning.

5.3 ÖVRIGA FRÅGOR

5.3.1 Länsstyrelsernas konkurrensfrämjande arbete

Länsstyrelserna skall enligt konkurrensförordningen (1992:173) främja konkurrensen. De skall bl.a. informera om konkurrensfrågor, uppmärksamma Konkurrensverket på förhållanden som tyder på överträdelser av konkurrensbestämmelserna, uppmärksamma regleringar som hindrar en effektiv konkurrens samt lämna förslag till och, efter samråd med Konkurrensverket, följa upp avregleringsåtgärder.

Enligt årsredovisningarna har flertalet länsstyrelser inom konkurrensområdet främst ägnat sig åt information om konkurrensregler samt lagen om offentlig upphandling. En majoritet av länsstyrelserna har till Konkurrensverket redovisat förslag till avregleringar och andra åtgärder för att undanröja konkurrenshinder i offentlig sektor.

Bedömning

Årsredovisningarna visar att länsstyrelserna haft problem med att finna inriktning och former för arbetet genom att uppgifterna i sig inte är direkt besluts- eller uppdragsorienterade. Årsredovisningarna tyder på svårigheter att utveckla ett gott konkurrensfrämjande arbete. Inom vissa länsstyrelser har dock det konkurrensfrämjande arbetet utvecklats positivt.

Regeringen ser länsstyrelsernas konkurrensfrämjande arbete som viktigt särskilt för att skapa

goda marknadsförutsättningar för de små- och medelstora företagen. Här ingår bl.a. det arbete som länsstyrelserna påbörjat när det gäller att tillvarata konkurrensaspekter vid offentlig stödgivning. Länsstyrelserna bör också prioritera insatser avseende branscher som är speciellt utsatta för ekonomisk brottslighet. Regeringen ser också positivt på Konkurrensverkets intensifierade samarbete med länsstyrelserna och förutser att det konkurrensfrämjande arbetet framdeles bör kunna uppnå en generellt sett mer tillfredsställande nivå.

5.3.2 Avgiftsfinansierad verksamhet

Revisorsnämnden

Revisorsnämnden, som inrättades den 1 juli 1995, har till uppgift att handlägga frågor om godkännande, auktorisation och tillsyn av revisorer samt registrering av revisionsbolag. Verksamheten är helt avgiftsfinansierad. Avgifter tas ut i form av en ansökningsavgift på 2 000 kr och en årlig avgift på 2 000 kr.

Det övergripande målet för myndighetens verksamhet är att tillgodose samhällets behov av kvalificerad och oberoende extern revision.

Nämnden skall enligt sin instruktion pröva frågor om disciplinära åtgärder, anordna examina och lämplighetsprov, föra ett register över godkända och registrerade revisorer samt registrerade revisionsbolag och lämna information och uppgifter i frågor om godkännande, auktorisation, registrering och tillsyn.

Nämnden skall också följa utvecklingen inom revisorsområdet och särskilt beakta nya nationella och internationella förhållanden som har eller kan få betydelse för tillsynen över revisorer och revisionsbolag samt för tolkningen av utvecklingen av god revisors- och revisionsred.

Regeringens överväganden

Verksamhetens inriktning

Regeringen bedömer att inriktningen av Revisorsnämndens verksamhet skall ligga fast.

Då Revisorsnämnden nyligen inrättats finns ännu ingen årsredovisning från vilken någon djupare analys av verksamheten kan göras. Verksamheten befinner sig ännu i ett uppbyggnadsskede. Fr.o.m. år 1997 beräknas nämnden dock fungera fullt ut enligt gällande intentioner.

Det kan ändå nämnas att under det inledande året har nämndens arbetsformer etablerats och praktiska frågor kring lokaler, ADB-stöd m.m lösts. I övrigt har arbete med föreskrifter till den nya revisorslagstiftningen och framtagande av ordning för och innehåll i examina och lämplighetsprov särskilt prioriterats. Lämplighetsprov anordnas från och med den 1 juli 1996 och revisorsexamina beräknas anordnas från och med våren 1997. För bl.a. den egeninitierade, uppsökande tillsynen skall kansliet förstärkas med kvalificerad revisorskompetens.

Revisorsnämndens verksamhet är som nämnts helt avgiftsfinansierad. Erfarenheterna hittills visar att de intäkt- och kostnadsberäkningar som gjordes av den särskilda organisationsutredningen inför Revisorsnämndens start, väl överensstämmer med verkliga förhållanden.

För år 1997 beräknas intäkterna komma att uppgå till 10 900 000 kr och kostnaderna till 10 700 000 kr.

Regeringen konstaterar att det vid Riksrevisionsverkets granskning av Revisorsnämndens delårsrapport för perioden den 1 juli – den 31 december 1995 inte framförts några invändningar.

Mot denna bakgrund bedömer regeringen att inriktningen av den verksamhet som bedrivs av Revisorsnämnden skall behållas oförändrad för år 1997 och att verksamheten även fortsättningsvis finansieras med avgifter.

6 D. Teknisk forskning och utveckling

6.1 ALLMÄNT

En besparing på totalt 286,6 miljoner kronor genomförs år 1997 på anslaget D 1. Teknisk forskning och utveckling. Regeringens ambition är att huvuddelen av denna besparing skall kunna kompenseras genom stiftelsemedel.

Verksamheten inom området bedrivs av ansvariga myndigheter (NUTEK och Rymdstyrelsen) som initierar och finansierar forsknings- och utvecklingsprojekt samt tillhandahåller tjänster och resurser som bidrar till näringslivets förnyelse och tillväxt. Inom området anvisas dessutom anslag avseende bidrag till Stiftelsen Sveriges teknisk-vetenskapliga attachéverksamhet, STATT, och Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA.

I den ekonomiska vårpropositionen (prop. 1995/96:150) beräknades förutom tidigare besparingsåtgärderna varaktiga besparingar uppgående till 200 miljoner kronor år 1997 på Teknisk forskning och utveckling och ytterligare 100 miljoner kronor år 1998. Totalt genomförs en besparing på 286,6 miljoner kronor år 1997 på anslaget D 1. Teknisk forskning och utveckling. Regeringens ambition är att huvuddelen av dessa besparingar skall kunna kompenseras genom stiftelsemedel. Regeringen föreslår i propositionen Forskning och samhälle (prop. 1996/97:5) ett ökat statligt inflytande över de s.k. löntagarfondsstiftelserna. Sålunda föreslås att riksdagen godkänner att stiftelseförordnandena för flertalet av stiftelserna – med tillämpning av en ny bestämmelse i stiftelselagen, vilken föreslås i prop. 1996/97:22 Statliga stiftelser – ändras så att regeringen utser ledamöterna i stiftelsernas styrelser.

6.2 ANSLAG

D 1. Teknisk forskning och utveckling

1994/95	Utgift ²	800 786 ¹	Reservation ²	599 545
1995/96	Anslag ²	1 602 965	Utgiftsprognos ²	1 566 420
			därför 1996	1 210 240
1997	Förslag	783 447		
1998	Beräknat	681 294		
1999	Beräknat	697 375		

1 Beloppen anges i tusental kr.

2 Anslagen F 1. Teknisk forskning och utveckling samt F 2. Informationsteknologi.

Anslaget disponeras av främst Närings- och teknikutvecklingsverket, NUTEK. Det övergripande målet för verksamheten är att bidra till att dels stimulera näringslivets teknikutveckling och skapa gynnsamma förutsättningar för företagen genom en konkurrenskraftig och industriinriktad FoU-miljö i landet, dels skapa lika goda förutsättningar för näringslivets teknikutveckling i Sverige som i våra viktigaste konkurrentländer. Detta skall ske genom att det skapas vetenskaplig och teknisk kunskap och kompetens av särskild nytta för näringslivet och att teknikutvecklingen på i första hand strategiskt viktiga områden stöds. NUTEK:s forskningsprogram skall utformas så att ett starkt engagemang från näringslivet uppnås samtidigt som insatserna medverkar till att såväl nya teknikbaserade företag etableras, som att tillväxtpotentialerna hos redan existerande företag tillvaratas.

Medel anvisas för att initiera och stödja forskning och utveckling inom områdena process- och produktutveckling, transportteknik, medicinsk teknik och inom

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM VERKSAMHETSOMRÅDETEKNISK FORSKNING OCH UTVECKLING FRAMGÅR AV FÖLJANDE SAMMANSTÄLLNING (miljoner kronor):

	UTGIFT	ANVISAT	UTGIFTSPROGNOS		FÖRSLAG	BERÄKNAT	BERÄKNAT
	1994/95	1995/96	1995/96	DÄR AV 1996	1997	1998	1999
D. Teknisk forskning och utveckling	1 445	2 489	2 437	1 863	1 412	1 267	1 297

framväxande teknikområden såsom informationsteknik, bioteknik och materialteknik. Vidare anvisas medel till fyra nya insatsområden; Komplexa tekniska system, Mindre företags kompetens- och teknikförsörjning, Tjänsteproduktion och IT-användning samt Människa, teknik, organisation (MTO). Under anslaget ryms även medel för kompetenscentrum, industriforskningsinstitutens ramprogram, tvärvetenskapliga materialkonsortier samt särskilda program för fordonsteknik, flygteknik, verkstadsteknik och träråvarubaserad industri. Programmet för träråvarubaserad industri förlängs i tre år. Programmet beräknas årligen till 10 miljoner kronor. Det fordonstekniska forskningsprogrammet förlängs i fem år. Programmet beräknas årligen till 30 miljoner kronor. Medel anvisas vidare för deltagande i det europeiska forskningssamarbetet EUREKA och för åtgärder som syftar till att stimulera svenskt deltagande i EU:s ramprogram för forskning och utveckling. Från anslaget finansieras dessutom verksamhet vid Forskningsrådsnämnden avseende teknisk-vetenskaplig informationsförsörjning.

I prop. 1996/97:5 Forskning och samhälle, avsnitt 14.4 Strategiska kunskapsområden för näringslivets utveckling, beskrivs inriktningen av verksamheten under anslaget.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Det övergripande mål som gäller för perioden 1993/94 – 1995/96 bör ligga fast.

Resurser 1997

Ramanslag 783 447 tkr

Övrigt

En besparing på totalt 286,6 miljoner kronor genomförs år 1997 på anslaget D 1. Teknisk forskning och utveckling. Regeringens ambition är att huvuddelen av denna besparing skall kunna kompenseras genom stiftelsemedel.

Regeringen bör bemyndigas att under år 1997 få fatta beslut om stöd till teknisk forskning och utveckling som innebär åtaganden under perioden 1998–2001 enligt vad regeringen förordar.

Resultatbedömning

Regeringen bedömer att verksamheten avseende teknisk forskning och utveckling i allt väsentligt bedrivits på ett ändamålsenligt sätt och att de resultat som uppnåtts väl svarar mot de fastställda målen. Årsredovisning samt de externa utvärderingar som under perioden genomförts av ett antal forskningsprogram bekräftar detta.

Resultat av forskningsverksamhet syns främst på lång sikt och är svåra att koppla till en av flera finansiärer. NUTEK:s prestationer inom området teknisk forskning och utveckling ger effekter i flera led och under lång tid. Prestationerna består huvudsakligen av att överblicka behov av FoU-insatser som svarar mot de mål som föreligger, initiera, etablera och driva FoU-program samt därefter följa upp, informera om resultaten, utvärdera och återföra erfarenheterna i planeringsprocessen. FoU-insatserna formuleras i nära samarbete med nyckelpersoner inom företag och forskarsamhället. Nätverket i styr- och referensgrupper engagerar ca 900 personer, vilka tillsammans med NUTEK:s teknikhandläggare leder arbetet. Under budgetåret 1994/95 löpte ca femtio större forskningsprogram. Samarbeten, nätverk och resultatöverföring byggs in i programmen med målet att den kompetens och kunskap som projekten utmynnar i skall nyttiggöras i näringslivet. Ett annat mycket viktigt exempel på prestation är uppbyggandet av 28 kompetenscentrum vid landets högskolor. Syftet med kompetenscentrumen är att skapa starka forskningsmiljöer vid svenska högskolor, som företag aktivt och uthålligt medverkar i och därmed långsiktigt drar nytta av samtidigt som de berikar högskolan.

Effekten av NUTEK:s prestationer är bl.a. att kompetensnivån höjs i företagen, att verksamheten vid landets högskolor i större utsträckning används som en resurs för näringslivet och att forskning bedrivs på områden av betydelse för näringslivets förnyelse och tillväxt. Detta bidrar ytterst till förbättrade och nya produkter och system inom näringslivet, stärkt lönsamhet, stärkt långsiktig utveckling, stärkt konkurrensförmåga och industriell förnyelse samt miljövinster.

Slutsatser

Prövningen har inte föranlett förändringar av övergripande mål. Det övergripande mål som gäller för perioden 1993/94 – 1995/96 bör ligga fast.

Fr.o.m budgetåret 1997 anvisas under anslaget D 1. Teknisk forskning och utveckling de medel som disponeras för att främja och stödja teknisk forskning och utveckling inom området informationsteknik. Medel för detta ändamål anvisades under budgetåret 1995/96 under anslaget F 2. Informationsteknologi. Eventuella reservationer från 1995/96 på tolfte huvudtitelns reservationsanslag F 1. Teknisk forskning och utveckling samt reservationsanslag F 2. Informationsteknologi bör överföras som anslagssparande till ramanslaget D 1. Teknisk forskning och utveckling och få användas enligt vad regeringen anför.

Under budgetåret 1995/96 återfanns under anslaget F 1. Teknisk forskning och utveckling samt F 2. Informationsteknologi medel för att täcka kostnader för bl.a. anordnande av kurser och konferenser, informationsinsatser, förhandlingsresor och konsultupphandling. Dessa kostnader definieras som förvaltningskostnader och medel för detta ändamål skall anvisas under myndighetens förvaltningsanslag. Ett belopp uppgående till 41 miljoner kronor överförs därför från an-

slaget till anslaget A1. Närings- och teknikutvecklingsverket: Förvaltningskostnader. Vidare har 18 miljoner kronor förts till anslaget A 2. Småföretagsutveckling avseende såddfinansiering. Till anslaget har förts 30,52 miljoner kronor från Utbildningsdepartementets ansvarsområde som viss kompensation för ökade lokal-kostnader i samband med att principen om full kostnadstäckning införts vid finansiering av forskning vid universitet och högskolor.

I den ekonomiska vårpropositionen (prop. 1995/96:150) beräknades förutom tidigare besparingsåtaganden varaktiga besparingar uppgående till 200 miljoner kronor år 1997 på Teknisk forskning och utveckling och ytterligare 100 miljoner kronor år 1998. Totalt genomförs en besparing på 286,6 miljoner kronor år 1997. Regeringens ambition är att huvuddelen av dessa besparingar skall kunna kompenseras genom stiftelsemedel. Regeringen föreslår idag i propositionen Forskning och samhälle (prop. 1996/97:5) ett ökat statligt inflytande över de s.k. löntagarfondsstiftelserna. Sålunda föreslås att riksdagen godkänner att stiftelseförordnandena för flertalet av stiftelserna – med tillämpning av en ny bestämmelse i stiftelselagen, vilken föreslås i prop. 1996/97:22 Statliga stiftelser – ändras så att regeringen utser ledamöterna i stiftelsernas styrelser.

För budgetåret 1995/96 har regeringen, i likhet med tidigare budgetår, av riksdagen bemyndigats att godkänna avtal och beslut som rör stöd till teknisk forskning och utveckling m.m. vilka innebär åtaganden för flera budgetår. Även under budgetåret 1997 bör det skapas möjlighet att för delar av verksamheten göra ekonomiska åtaganden som exempelvis omfattar långsiktiga FoU-program.

Regeringen bör därför av riksdagen bemyndigas att under budgetåret 1997 få fatta beslut om stöd till teknisk forskning och utveckling, som inberäknat löpande avtal och beslut, innebär åtaganden om högst 650 miljoner kronor under budgetåret 1998, högst 575 miljoner kronor under budgetåret 1999, högst 500 miljoner kronor under budgetåret 2000 och högst 425 miljoner kronor under budgetåret 2001.

Det bör ankomma på regeringen att utfärda närmare föreskrifter för medlens användning.

Regeringen beräknar anslaget till 783 447 000 kr för år 1997. Beräkningen utgår från anslagsnivån för budgetåret 1995/96 omräknat till 12 månader och med hänsyn tagen till ovan nämnda besparing. Anslaget har kompenseras för inflation genom pris- och löneomräkning. För år 1998 och 1999 beräknas anslaget preliminärt till ett belopp som är ca 100 miljoner kronor lägre. Minskningen hänförs till den besparing som aviserats i den ekonomiska vårpropositionen för år 1998.

D 2. Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader

1994/95	Utgift	6 358 ¹	Anslagskredit	25
1995/96	Anslag	8 670	Utgiftsprognos	8 670
			därav 1996	6 016
1997	Förslag	14 270		
1998	Beräknat	13 914		
1999	Beräknat	14 400		

¹ Beloppen anges i tusental kr.

Under anslaget anvisas medel till löne- och övriga förvaltningskostnader vid Rymdstyrelsen.

Övergripande näringspolitiska mål för Rymdstyrelsens verksamhet är att åstadkomma ökad

- konkurrenskraft genom att svensk industri ges förutsättningar att utveckla konkurrenskraftiga rymdprodukter och rymdtjänster, teknikspridning som skall ge positiva näringseffekter även utanför rymdindustrin,
- europasamverkan innebärande att Sverige skall vara en attraktiv partner i det europeiska industrisamarbetet,
- regionutveckling som bidrar till näringslivets utveckling i Kirunaregionen.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

De övergripande näringspolitiska mål som gäller för perioden 1993/94 – 1995/96 bör ligga fast.

Resurser 1997

Ramanslag 14 270 tkr

Resultatbedömning

Regeringen bedömer att rymdverksamheten i allt väsentligt bedrivits på ett ändamålsenligt sätt och att de resultat som uppnåtts väl svarar mot de fastställda målen.

Detta bekräftas i huvudsak av den utredning om den svenska rymdverksamheten som genomförts (Den svenska rymdverksamheten, SOU 1995:78). Utredningen föreslår dock nya vidare övergripande mål för den svenska rymdverksamheten som skall avse all statlig rymdverksamhet, såväl den som bedrivs i rymdstyrelsens regi som i andra myndigheter och statliga företag. Rymdstyrelsens nuvarande övergripande näringspolitiska mål bidrar till att uppfylla de föreslagna vidare målen. Regeringen föreslår därför att rymdstyrelsens mål ligger fast.

Regeringen konstaterar att RRV inte riktat några

invändningar i revisionsberättelsen avseende Rymdstyrelsen.

Som en följd av att riksdagen godkänt den inriktning av besparingsåtgärder som regeringen förordat för budgetåren 1997 och 1998 (prop. 1994/95:100 bil. 13, bet. 1994/95:NU18, rskr. 1994/95:300) och de övriga besparingar som regeringen aviserade i den s.k. kompletteringspropositionen (prop. 1994/95:150 bil 1 s. 60) minskas anslaget med 194 000 kr. Till anslaget har överförts 8 500 000 kr avseende förvaltningskostnader som tidigare belastat anslaget F 5. Rymdverksamhet. Anslagsnivån beräknas därför till 14 270 000 kr. Beräkningen utgår från anslagsnivån för budgetåret 1995/96 omräknat till 12 månader och med hänsyn tagen till ovan nämnda besparing. Anslaget har kompenserats för inflation genom pris- och löneomräkning.

D 3. Rymdverksamhet

1994/95	Utgift	590 410 ¹	Anslagskredit	26 999
1995/96	Anslag	820 444	Utgiftsprognos	804 444
			därav 1996	608 500
1997	Förslag	576 091		
1998	Beräknat	534 780		
1999	Beräknat	548 053		

¹ Beloppen anges i tusental kr.

Under detta anslag anvisas medel för rymdforskning, fjärranalys och industriutveckling samt för det europeiska rymdsamarbetet inom European Space Agency, ESA, och Sveriges bilaterala samarbete främst med Frankrike.

I prop. 96/97:5 Forskning och samhälle, avsnitt 14.5.1 Rymdverksamhet, beskrivs inriktningen av verksamheten under anslaget.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 576 091 tkr

Övrigt

Regeringen bör bemyndigas av riksdagen att under budgetåret 1997 få fatta beslut om stöd till rymdverksamhet som innebär åtaganden om högst 108 900 000 kr under kommande budgetår.

För budgetåret 1995/96 har regeringen, i likhet med tidigare budgetår, av riksdagen bemyndigats att godkänna avtal och beslut, som rör stöd till rymdverk-

samhet, vilka innebär åtaganden för flera budgetår. Ingående bemyndigande skuld år 1997 beräknas till 2156,8 miljoner kronor. Skulden fördelar sig på budgetår enligt nedan (miljoner kronor).

1997	1998	1999	2000	2000–	TOTALT
525,4	451,8	409,2	338,1	432,3	2156,8

Slutsatser

Även under budgetåret 1997 bör det skapas möjlighet att för delar av verksamheten göra ekonomiska åtaganden som exempelvis omfattar långsiktiga program under en flerårig planeringsperiod. Regeringen bör därför av riksdagen bemyndigas att under budgetåret 1997 få fatta beslut om stöd till rymdverksamhet som innebär åtaganden om högst 108 900 000 kr under kommande budgetår.

Anslaget har förstärkts med 30 miljoner kronor avseende svenskt deltagande i den internationella rymdstationen Alpha samt Metop-satelliten. Medel uppgående till 250 000 kr har förts till anslaget från Utbildningsdepartementets ansvarsområde som viss kompensation för ökade lokalkostnader i samband med att principen om full kostnadsteckning införts vid finansiering av forskning vid universitet och högskolor. 8 500 000 kr har överförts till anslaget D 2. Rymdstyrelsen: Förvaltningskostnader. Anslagsnivån har kompenserats för inflation genom pris- och löneomräkning. Regeringen beräknar därmed anslaget till 576 091 000 kr för år 1997. För år 1998 beräknas anslaget preliminärt till 534 780 000 kr efter en besparing på 50 miljoner kronor i 1995/96 års priser som tidigare aviserats (prop. 1994/95:100, s. 160)

D 4. Bidrag till Stiftelsen Sveriges teknisk-vetenskapliga attachéverksamhet

1994/95	Utgift	41 560		
1995/96	Anslag	48 800	Utgiftsprognos	48 800
			därav 1996	32 533
1997	Förslag	32 533		
1998	Beräknat	31 892		
1999	Beräknat	31 892		

¹ Beloppen anges i tusental kr.

Stiftelsen Sveriges teknisk-vetenskapliga attachéverksamhet, STATT, är en offentlig stiftelse med svenska staten och Ingenjörsvetenskapsakademien som huvudmän. Syftet är att – genom bevakning och rapportering om den tekniska och industriella utvecklingen inom olika industrinationer – bidra till ökad kunskap och produktivitet i svenskt näringsliv.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Anslag 32 533 tkr

Föregående budgetår genomfördes en ingående översyn av verksamheten. STATT:s styrelse har därefter utarbetat en plan för förnyelse av verksamheten. Detta arbete ligger till grund för den ingivna anslagsframställningen. STATT äskar i denna för år 1997 ett anslag om 50,5 miljoner kronor samt ytterligare 22 miljoner kronor för särskilda projekt.

För budgetåret 1994/95 anvisades 8 miljoner kronor till STATT för exportfrämjande insatser för små och medelstora företag. Efter samråd med Sveriges exportråd och kontakt med ALMI har en treårig projektplan utarbetats. Den innehåller ett trettiotal projekt och beräknas engagera ca 300 tillverkande och kunskapsgenererande företag.

STATT:s verksamhet inriktas på:

- att genom kvalificerade teknikpolitiska systemanalyser baserade på informationsinsamling, kunskapsuppbyggnad och analysverksamhet, bidra till att ta fram beslutsunderlag för att Sverige ska kunna utveckla en effektiv teknikpolitik,
- att bidra till en effektiv teknikutveckling och kompetenshöjning hos mindre företag.

Regeringen anser att en kvalificerad informationsförsörjning är av stor vikt för näringslivets förmåga att bidra till tillväxt och sysselsättning, liksom för utformningen av teknikpolitiken. Resultaten av de förändringar som STATT genomgått och genomgår bör ytterligare förbättra detta bidrag.

Regeringen beräknar anslaget till 32 533 000 kr för år 1997.

D 5. Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien

1994/95	Utgift	5 520 ¹		
1995/96	Anslag	8 200	Utgiftsprognos	8 200
			därav 1996	5 467
1997	Förslag	5 467		
1998	Beräknat	5 359		
1999	Beräknat	5 359		

¹ Beloppen anges i tusental kr.

Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) är ett samfund av invalda ledamöter som är verksamma inom teknik, vetenskap, industriell produktion och ekonomi. IVA:s huvuduppgift är, såsom det uttrycks i dess stadgar, att till samhällets gagn främja ingenjörsvetenskap och näringsliv. Verksamheten inriktas på att följa, analysera och informera om den tekniska och industriellt-ekonomiska utvecklingen, samt att skapa och initiera samverkan mellan olika teknikområden.

Från anslaget lämnas statens bidrag till IVA:s grundläggande verksamhet. Den omfattar IVA:s ledningsfunktion, kontakt- och rådgivningsverksamhet och bibliotek, IVA:s utredningsverksamhet, IVA:s utlands- och informationsverksamhet samt dess ekonomiverksamhet.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Anslag 5 467 tkr

IVA har en värdefull kompetens att bl.a. såsom inspiratör, samordnare och opinionsbildare bidra till att stärka och utveckla Sveriges industriella kompetens och konkurrenskraft.

IVA bidrar med värdefulla utredningar och synpunkter som underlag till utformningen av FoU-politiken. Dess omfattande nationella och internationella kontaktnät har stor betydelse för kunskapsspridning mellan centrala beslutsfattare inom för näringslivet viktiga delar av samhället. Genom IVA kan regeringen erhålla snabb information om utvecklingstendenser och strömningar inom näringslivet.

För år 1997 beräknas bidraget till IVA:s grundläggande verksamhet till 5 467 000 kr.

7 E. Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande

7.1 ALLMÄNT

Det övergripande målet för Kommerskollegium bör ligga fast. Fortsatta satsningar görs på exportfrämjande verksamhet genom Sveriges exportråd. De nuvarande två systemen för exportkreditgarantier genom Exportkreditnämnden förs samman till ett system.

Den svenska exporten har utvecklats mycket positivt under senare år. En viktig förutsättning härför har varit de handelspolitiska liberaliseringarna inom GATT och frihandeln inom Västeuropa. Kommerskollegiums huvuduppgift är att tillhandahålla underlag för regeringens beslut och ställningstaganden i handelspolitiska frågor genom utredningar och genom löpande samråd med regeringskansliet, inom ramen för Sveriges medverkan i EU:s tullunion och den gemensamma handelspolitiken. Utgångspunkten är Sveriges intresse av ett öppet och starkt multilateralt handelssystem och av fortsatta liberaliseringar. Det är också angeläget att möjliggöra för Sveriges exportråd att även framgent främja den svenska exporten, inte minst för små och medelstora företag. Vidare föreslås att Exportkreditnämndens garantigivning från år 1997 sker i ett ordinarie garanti-system med resultatmålet att verksamheten totalt sett skall vara självbärande över tiden. Slutligen redovisas den investeringsfrämjande verksamheten vid Delegationen för utländska investeringar i Sverige (Invest in Sweden Agency).

7.2 ANSLAG

E 1. Kommerskollegium

1994/95	Utgift	48 471 ¹	Anslagssparande	3 865
1995/96	Anslag	71 025	Utgiftsprognos	76 000
			därav 1996	51 900
1997	Förslag	48 169		
1998	Beräknat	47 212		
1999	Beräknat	48 800		

1 Beloppen anges i tusental kr.

Kommerskollegium, är central förvaltningsmyndighet för utrikeshandel och handelspolitik.

Kollegiets huvuduppgift är enligt sin instruktion att tillhandahålla underlag för regeringens beslut och ställningstaganden genom utredningar samt genom löpande samråd med det ansvariga departementet. Kollegiet svarar vidare för vissa myndighetsfunktioner.

Verksamheten bedrivs inom ramen för Sveriges medverkan i EG:s tullunion och den gemensamma handelspolitiken. Utgångspunkten är det svenska intresset av ett öppet och starkt multilateralt handelssystem och av fortsatta liberaliseringar.

En jämförelse mellan budget och utfall år 1995/96 visar att medel har sparats. Prognosen för anslagsbelastningen under innevarande budgetår visar att såväl anslagssparande som ett kreditutrymme tas i anspråk.

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM VERKSAMHETSOMRÅDE UTRIKESHANDEL, EXPORT OCH INVESTERINGSFRÄMJANDE FRAMGÅR AV FÖLJANDE SAMMANSTÄLLNING (miljoner kronor):

	UTGIFT	ANVISAT	UTGIFTSPROGNOS		FÖRSLAG	BERÄKNAT	BERÄKNAT
	1994/95	1995/96	1995/96	DÄRAV 1996	1997	1998	1999
E. Utrikeshandel, export- och investeringsfrämjande	483,0	419,5	619,3	415,8	361,7	284,1	251,6

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Det övergripande målet för Kommerskollegium bör ligga fast. Kollegiet bör lägga särskild vikt vid kartläggningen av handelshinder och vid en utökad bevakning och analys av frågor om den inre marknadens funktion.

Resurser 1997

Ramanslag 48 169 tkr

Kommerskollegium har lämnat en fördjupad anslagsframställning för budgetåren 1997–1999. Kollegiet konstaterar att förutsättningar för verksamheten har underlättats då de yttre ramarna för handelspolitiken nu klarnat genom Sveriges medlemskap i EU och genom de nya världshandelsreglerna i WTO. Genom den renodling av kollegiet som stegvis genomförts under den senaste planeringsperioden kan kollegiet nu koncentrera sina insatser till utrikeshandels och handelspolitikens område.

EU-medlemskapet och utvecklingen i omvärlden ökar samtidigt enligt kollegiet kraven på analyser och annat beslutsunderlag. Medlemskapet innebär också att förslag från inte bara Kommissionen utan också de övriga medlemsländerna måste analyseras. WTO-arbetet innebär också större arbetsvolym. Kollegiet avser möta detta genom att vidareutveckla den handelspolitiska kompetensen, genom effektivisering och modernisering av IT-miljön samt genom ökad dialog med bl.a. regeringskansliet och andra myndigheter.

Kollegiet analyserar de olika verksamhetsgrenarna utifrån en omvärldsanalys som företagits med angivande av mål, resultatanalys och resursanalys. Kollegiet begär ett ramanslag om 48 731 000 kr för 1997. I beloppet ingår bl.a. ökade medel om 1 200 000 kr för lokalkostnader.

Kollegiet har i sin framställning föreslagit vissa förändringar i det sätt på vilket kollegiets mål och uppgifter definieras i myndighetens instruktion. Regeringen anser inte att det finns anledning att företa någon ändring i kollegiets instruktion på denna punkt.

Regeringen konstaterar att deltagandet i tullunionen och den gemensamma handelspolitiken inneburit nya och viktiga uppgifter för kollegiet. Kollegiet svarar t.ex. i samarbete med kommissionen för administrationen av de särskilda importregler som gäller på teko-området och för frågor rörande tullsuspensioner.

Deltagandet i den gemensamma handelspolitiken innebär ökade krav på framförhållning, snabbhet och kvalitet i det handelspolitiska utredningsarbetet, samt på nära kontakter mellan kollegiet och regeringskansliet. Utredningsarbetet koncentreras till frågor avseende det fortsatta arbetet inom WTO, utvecklingen av EU:s handelspolitik samt utvecklingen av den inre marknaden inom EU.

Regeringen fäster stor vikt vid den inom kollegiet inledda kartläggningen av handelshinder.

Regeringen konstaterar att kollegiet har redovisat sin verksamhet i enlighet med uppställda krav och mål och att RRV inte har haft något att invända mot Kommerskollegiums årsredovisning för 1994/95.

Regeringen föreslår att 1 200 000 kr återförs till kollegiet för täckning av lokalkostnader.

För år 1998 beräknas utgifterna preliminärt uppgå till 47 212 000 kr och för år 1999 till 48 800 000 kr.

E 2. Exportfrämjande verksamhet

1994/95	Utgift	142 605 ¹	Reservation	17 510
1995/96	Anslag	231 439	Utgiftsprognos	245 200
			därav 1996	120 600
1997	Förslag	136 051		
1998	Beräknat	127 306		
1999	Beräknat	127 306		

¹ Beloppen anges i tusental kr.

De utgifter som belastar anslaget utgörs av medel till Sveriges Exportråd. Vidare står t.o.m. budgetåret 1995/96 vissa medel till regeringens disposition för särskilda insatser på det exportfrämjande området.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 136 051 tkr

Det övergripande målet för Sveriges Exportråd är att som centralt serviceorgan för exportfrämjande åtgärder initiera, planera, samordna, marknadsföra och genomföra åtgärder för att främja svensk export i samarbete med utlandsorganisationen (handelssekreterare och utrikesrepresentationen m.m.) och svenskt näringsliv. De små och medelstora företagen prioriteras i rådets verksamhet.

Det statliga stödet till den exportfrämjande verksamheten vid Exportrådet grundar sig på att det finns samhällsekonomiska motiv för dylikt stöd, främst avseende informations- och rådgivningsverksamhet (beslut av statsmakterna våren 1992). Övriga aktiviteter finansieras i princip av deltagande företag.

Exportrådet har i sin anslagsframställning liksom i verksamhetsberättelsen för budgetåret 1994/95 redovisat hur rådet hanterat tidigare beslutad anslagsnedskärning. Rationaliseringen har varit avsevärd – personalstyrkan har minskat från 428 till 315 personer. Arvo-

desintäkterna (för arbetade timmar i uppdragsverksamheten) har ökat med 100 % under den senaste treårsperioden till 116 miljoner kronor. Verksamheten fokuseras på två kärnområden – exportservice och exportutveckling. Ett omfattande arbete har lagts ner på att ta fram ett produktprogram som definierar vilka tjänster som tillhandahålls företagen beroende på deras exportmognad. Det statliga uppdraget ägnas speciell uppmärksamhet eftersom det utgör basen för verksamheten. Mycket arbete ägnas åt metoder för uppföljning av resultatet av exportserviceverksamheten. Statligt finansierade exportaktioner har minskat kraftigt och kommer att begränsas ytterligare. Kraftsamling görs på IT-utveckling, starkare kundorientering, förstärkt samverkan i Sverige och utomlands samt enhetlig prispolitik.

Regeringen anser att Exportrådet fortsätter att utvecklas positivt enligt de långsiktiga förutsättningar som lades fast i statsmakernas beslut år 1992 och att exportfrämjandet har stor betydelse som instrument i näringspolitiken och handelspolitiken. Arvodesintäkterna bör fortsätta att öka. Regeringen lägger särskild vikt vid de initiativ som har tagits att utveckla samarbetet mellan Exportrådet, regionala handelskammare och ALMI bl.a. genom etablerandet av s.k. Exportcentra.

Exportfrämjandet kommer även fortsättningsvis att ges stor vikt inom utrikesrepresentationen i synnerhet i länder där det inte finns några handelssekreterare eller där Exportrådet inte ingått samarbetsavtal med handelskammare.

För år 1997 beräknas medelsbehov till 136 051 tkr. Hänsyn har därvid tagits till redan beslutade besparingar som en följd av budgetsaneringsprogrammet. Därutöver kan tillgängliga reservationsmedel också användas för konkreta insatser efter särskild prövning av regeringen. Regeringen avser att för år 1997, med medel som står till regeringens förfogande, tillföra verksamheten vissa medel.

E 3. Exportkreditnämnden¹

1994/95	Utgift	232 298 ²		
1995/96	Anslag	1	Utgiftsprognos	176 296
			därav 1996	148 230
1997	Förslag	120 000		
1998	Beräknat	61 619		
1999	Beräknat	31 547		

¹ Anslaget benämndes tidigare Exportkreditnämnden, täckande av vissa utgifter för skadeersättningar.

² Beloppen anges i tusental kr.

Exportkreditnämnden (EKN) skall genom utfärdande av garantier främja svensk export. Garantin utgör en försäkring mot vissa förluster i samband med export till och investeringar i utlandet. För garantin betalas en

premie som är relaterad till risken. Garantigivning har, efter beslut av riksdagen våren 1990, skett inom två system: ett n-system (normalgarantisystem) och ett LT-system (Long Term). I det senare har en särskild prövning gjorts vad gäller svenskt samhällsintresse.

Anslaget används för att ge EKN kompensation för den ränta nämnden betalar för sin upplåning avseende den gamla verksamheten (garantier utfärdade före den 1 juli 1990) samt för att ge EKN ersättning för skuldlettnader (prop. 1991/92:100 bil. 4, s. 224, 227, bet. 1991/92:NU23, rskr. 1991/92:227). De anslagsbelopp som anges ovan avser endast räntekompensation för den gamla verksamheten. Ytterligare belastning av anslaget kan bli aktuell som ett resultat av internationella förhandlingar om skuldavskrivning. För att EKN skall kunna fullgöra sina åtaganden införs från och med år 1997 obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret.

EKN har med skrivelse den 11 april 1996 inkommit med underlag för en bedömning av verksamhetens omfattning och inriktning. Skrivelsen har remissbehandlats.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

EKN skall genom utfärdande av garantier främja svensk export.

Resurser 1997

Ramanslag 120 000 tkr

Övrigt

Anslaget har tidigare varit ett s.k. 1000-kronorsanslag. Garantigivningen föreslås fr.o.m. år 1997 ske i ett ordinarie garantisystem med resultatkravet att verksamheten totalt sett skall vara självbärande över tiden. Regeringen föreslår också ändrade krav på den underliggande exportaffären avseende säkerhetsgarantier i enlighet med EKN:s förslag. Regeringen tillstyrker EKN:s förslag om totalram för den ordinarie garantiverksamheten samt ram för investeringsgarantier i utlandet. Regeringen föreslår att EKN ges obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret.

Avveckling av n- och LT-systemen

Riktlinjerna för n- och LT-systemen tillkom i ljuset av skuldskrisen (exportkreditutredningen SOU 1988:42). Med tanke på förlustriskerna i affärer med långa risktider skulle garantigivningen delas i ett system med överblickbara risker (n) samt ett system med i huvudsak längre risktider (LT). I n-systemet förutsågs att riskerna dessutom skulle vara väl fördelade och sannolikheten relativt god för att systemet skulle kunna gå ihop ekonomiskt. I LT-systemet skulle en ansökan prövas dub-

belt, först mot risken, sedan mot samhällsintresset. Tanken var att detta skulle leda till en gallring. Risktagandet i EKN:s portfölj skulle på så vis begränsas så att LT-systemet skulle kunna gå ihop på sikt.

EKN har utvärderat ändamålsenligheten i uppdelningen mellan n- och LT-systemen och också redovisat hur tillämpningen av systemen fungerat.

Vid den särskilda *bedömningen av samhällsintresset* vid behandlingen av LT-garantiärenden har särskilda kriterier tillämpats. Dessa har bl.a. avsett om det sökande företaget i ett långsiktigt perspektiv bedömts vara viktigt för Sverige genom att bidra till förnyelse och omvandling i svenskt näringsliv. Vidare har vikt lagts vid marknadsstrategiska skäl. Ett förstärkande kriterium har varit positiva effekter på sysselsättning eller på regional utveckling. Tyngdpunkten har normalt lagts på en värdering av företagets totala verksamhet och inte på enstaka affärer. Praxis har blivit att det konstaterats att företaget har generella LT-skäl och fokusering har gjorts på de marknadsstrategiska skälen. LT-prövningen har inte lett till att någon enda garantiansökan avslagits på grund av bristande samhällsintresse.

EKN konstaterar mot denna bakgrund att den särskilda LT-prövningen inte har utgjort ett instrument för gallring av ansökningar. LT-prövningen har vidare givit begränsad vägledning om huruvida en affär representerar ett samhällsintresse utöver vad som generellt gäller för affärer som garanteras av EKN. Risktagande på stora belopp och långa tider kan och bör, enligt EKN:s uppfattning, motiveras på annat sätt än som gjorts i LT-systemet.

EKN framhåller att nämndens verksamhet i sin helhet kan sägas utgöra ett svenskt samhällsintresse. Enligt EKN:s erfarenhet medför LT-affärer med acceptabel riskbild normalt positiva effekter för samhället. LT-prövningen orsakar också merarbete och kostnader både för kunderna och EKN.

EKN framhåller att *riskprövning* och noggrann avvägning av risktagandet är det väsentligaste inslaget i EKN:s verksamhet. Nämnden har, konstaterar man, i LT-systemet inte tagit några oacceptabla risker.

EKN konstaterar att man, i likhet med motsvarande institut i andra länder, har en betydande *riskkoncentration*, särskilt i LT-systemet, och att fördelningen mellan de två systemen inte har blivit den förutsedda. EKN:s n-system har blivit för litet, vilket lett till osäkra förutsättningar för att det skall bli självbärande.

Nämnden framhåller att den svenska export- och exportörstrukturen gör det svårt att åstadkomma tillfredsställande riskspridning i EKN:s portfölj och att den nuvarande uppdelningen i n- och LT-system komplicerar hanteringen av volymproblemet. Vid de tillfällen då volymfrågan ställts på sin spets, har fortsatt garantigivning i praktiken motiverats av nödvändigheten att ge fortsatt stöd för svensk export på marknader där andra länders exportföretag får stöd av sina garantiinstitut. Någon särskild motivering bör, enligt EKN, i ett sådant perspektiv inte krävas för enskilda affärer. Utgångspunkten bör, enligt EKN, vara att EKN:s garanti-

system skall möjliggöra för svensk export att konkurrera på internationella marknader. Om det skall vara möjligt att konkurrera med stora länder om stora kontrakt, krävs att EKN kan acceptera höga exponeringar på vissa enstaka marknader. Det är enligt EKN:s uppfattning just detta konkurrensmotiv, och inte samhällsintresset i enskilda affärer, som framstår som motivet för att staten genom EKN tar på sig de betydande risker och den ökade osäkerhet om verksamhetens utfall, som en snedbalanserad riskportfölj medför.

En *internationell jämförelse* ger, enligt EKN, vid handen att det är ovanligt med uppdelning av statlig garantigivning i system med olika resultatkrav. I de relativt få fall då ett andra system förekommer, syftar detta enbart till att möjliggöra en politisk styrning av och markera ett politiskt ansvarstagande för ett risktagande som är tveksamt inom ramen för en verksamhet som skall vara självbärande. Det svenska LT-systemet är internationellt sett unikt, även i syfte att minska garantivolymer genom en gallring bland affärer som först befunnits acceptabla ur risksynpunkt.

Det finns, enligt EKN, anledning att överväga hur *koncentrationen av även andra än politiska risker* bör hanteras, exempelvis stora kommersiella risker och projektrisker samt koncentration av risker till vissa branscher. Dessa frågor har blivit mer aktuella under de senaste åren, bl.a. till följd av den privatisering av statliga och kommunala verksamheter som pågår på många håll i världen och som lett till att behovet att finansiera s.k. projektrisker ökat. EKN:s framtida system för volymhantering kan därför inte grundas på enbart den politiska riskaspekten.

EKN föreslår mot denna bakgrund att de nuvarande n- och LT-systemen avskaffas och att EKN endast skall ha *ett* garantisystem i den ordinarie verksamheten. Garantisystemet skall vara enkelt att tillämpa och onödig byråkrati undvikas. Kravet på riskspridning bör gälla hela riskportföljen. En fortlöpande uppföljning av volymutveckling och riskkoncentration skall ske.

Eftersom oönskad volym-/riskkoncentration enligt nämndens bedömning sannolikt inte kommer att kunna undvikas – med tanke på strukturen och inriktningen i den svenska exporten – behövs ett sätt att hantera stora belopp. EKN föreslår att *aktuella volymproblem*, liksom andra problem som föreligger vad gäller att hantera riskportföljen, varje år redovisas i skrivelse till regeringen. EKN avser vidare anmäla hur man avser att handskas med de aktuella problemen. Statsmakterna kan därmed bedöma om EKN:s åtgärder innebär lämpliga avvägningar med hänsyn till riktlinjerna för verksamheten.

EKN föreslår att nämnden även i fortsättningen skall kunna *hänskjuta ärenden av större vikt till regeringens prövning*. Nämnden påpekar att nuvarande riskkoncentration till en del accepterats genom regeringsbeslut. Inom ramen för de av statsmakterna fastställda övergripande målen och restriktionerna för verksamheten, avser EKN:s styrelse att utforma *riktlinjer för styrningen* av den fortsatta garantigivningen. Detta arbete inne-

fattar bl.a. översyn av mätsystem och styrinstrument för volymhantering. I detta sammanhang uppmärksammas särskilt behovet att hantera koncentration av stora kommersiella risker och projektrisker samt koncentration av risker till vissa branscher.

Principerna för *finansiering* av EKN:s verksamhet bör, enligt EKN, vara oförändrade. Som resultatkrav för det nya garantisystemet föreslås att garantigivningen skall bedrivas med målet att totalt sett vara självbärande över tiden. Resultatprognoser skall, förutom på sedvanligt sätt, göras även i form av riskmässiga bokslut. Som hittills skall EKN:s premier vara tillräckliga för att med rimlig säkerhet täcka verksamhetens långsiktiga kostnader och förluster.

Regeringen konstaterar att EKN, sedan de nu gällande riktlinjerna lades fast år 1990, fortlopande har *informerat regeringen* om utvecklingen av verksamheten. Regeringen har inte haft något att erinra mot det sätt på vilket nämnden tolkat och implementerat dessa riktlinjer. Utvecklingen av EKN:s resultat är positiv både vad avser det kassamässiga resultatet och det riskbaserade.

Samtliga *remissinstanser* som yttrat sig i frågan, utom Riksrevisionsverket (RRV), har ställt sig bakom EKN:s förslag. RRV menar att den föreslagna ändringen leder till att statens risk för förlust ökar ytterligare.

Regeringen instämmer i EKN:s bedömningar och analys i denna fråga. De nuvarande n- och LT-systemen bör avskaffas och den ordinarie garantiverksamheten ske i *ett* garantisystem. Verksamheten skall bedrivas med målet att den totalt sett skall vara självbärande över tiden. EKN:s riskbedömningar påverkas inte av avskaffandet av n- och LT-systemen. Liksom hittills skall god riskspridning eftersträvas. När det är önskvärt ur riskspridningssynpunkt, skall EKN sträva efter riskdelning med andra garantiinstitut.

Frågor rörande volymutveckling och riskkoncentration skall tas upp i nämndens skrivelse till regeringen inför budgetpropositionen. Skrivelsen skall också innehålla redovisningar och prognoser för verksamhetens kassamässiga och riskbaserade resultat, information om garantiutfästelser och förbindelser, antal garantier samt de likvida resursernas storlek och förändring. Därutöver skall EKN inför vårpropositionen till regeringen lämna information om förändringar i riskbedömningar m.m. och i övrigt ge den information som regeringen önskar för att kunna ta ställning till omfattningen och inriktningen av verksamheten.

Portföljgarantier och säkerhetsgarantier

EKN:s verksamhet är i huvudsak uppbyggd för att ge garanti för enstaka exportaffärer. Det är dock vanligt att garantigivare, både statliga och privata, garanterar risker i samlad form, s.k. portföljförsäkringar. Bland svenska företag finns en efterfrågan på sådana portföljgarantier, främst för korta risker.

EKN har i skrivelsen till regeringen redovisat vissa förhållanden som begränsar nämndens möjligheter att lämna portföljgarantier. För att öka dessa möjligheter

bereds för närvarande beslut om ändring i EKN:s instruktion.

I skrivelsen till regeringen erinrar EKN om det intresse som finns bland svenska exportörer att med hjälp av EKN utöka sitt försäkringsskydd avseende s.k. bonder. Intresset avser garantier mot förluster som ett resultat av bl.a. otillbörligt utnyttjande.

Vissa begränsningar gäller för närvarande när det gäller EKN:s möjligheter att utfärda dylika garantier. Dessa avser kravet att den underliggande affären skall uppfylla EKN:s krav för exportkreditgaranti, bl.a. reglerna i consensusöverenskommelsen och reglerna för export av krigsmateriel. Kravet gör att EKN måste granska och godkänna de underliggande affärerna, vilket i en portföljgaranti skulle vara resurskrävande och minska intresset från företagens sida.

Regeringen delar EKN:s bedömning att kravet på den underliggande affären i samband med säkerhetsgaranti bör undanröjas. Consensus-överenskommelsen omfattar endast statsstödda exportkrediter och inte garantier för säkerheter. När det gäller krigsmateriel och annan strategisk utrustning kan reglering ske i garantivillkor eller återförsäkringsavtal så att garantin inte gäller om garantitagaren har exporterat i strid med lagen (1992:1300) och förordningen (1992:1303) om krigsmateriel.

Ramar för EKN-garantier

Den av riksdagen fastställda totala ramen för den ordinarie garantiverksamheten uppgår f.n. till 100 miljarder kronor, varav 35 miljarder kronor har reserverats för n-garantier och 65 miljarder kronor för LT-garantier. Regeringen har beslutat att EKN:s garantiåtaganden kan uppgå till 25 miljarder kronor för n-garantier och 45 miljarder för LT-garantier. Utöver ramen för exportkreditgarantier finns en särskild ram för investeringsgarantier på 2 miljarder kronor.

Ramutnyttjandet uppgick den 31 december 1995 till 14,1 miljarder kronor för n-garantier, 34,8 miljarder för LT-garantier (inkluderar även de tidigare s.k. S-garantierna) och 530 miljoner kronor för investeringsgarantier.

Regeringen gör bedömningen att totalramen för den ordinarie garantiverksamheten bör fastställas till 100 miljarder kronor. Vidare görs bedömningen att ramen för investeringsgarantier bör ökas till 3 miljarder kronor i enlighet med EKN:s förslag. Ökningen föranleds av det ökade intresse garantitagare har visat för risktäckning vid investeringar i stora produktionsanläggningar i utvecklingsländer. Ett litet antal sådana ansökningar kan ta hela den nuvarande ramen i anspråk.

Den särskilda garantiramen för Baltikum och Ryssland

EKN administrerar på regeringens uppdrag en särskild garantiram för i första hand Baltikum och Ryssland. Ramen uppgår till 2 miljarder kronor. EKN har föreslagit vissa förändringar i riktlinjerna för garanti-givningen inom ramen. Ärendet bereds för närvarande

och regeringen avser inom kort besluta om ändrade riktlinjer. Den särskilda garantiramen behandlas närmare under anslaget B 2. Avsättning för förlustrisker vad avser garantier för finansiellt stöd och exportkreditgarantier under utgiftsområde 7.

Prognoser och bedömningar av verksamhetens resultat

EKN redovisar prognoser för det kassamässiga resultatet under verksamhetsåren 1995/96 (18 månader), 1997 och 1998 samt bedömningar av det ackumulerade riskvärderade resultatet per den 31 december 1995 enligt tre alternativ; normal, optimistiskt och pessimistiskt. Redovisningen visar också fördelningen mellan den gamla och den nya verksamheten. Det riskmässiga resultatet omfattar, utöver de kassamässiga flödena, även beräknade värden av EKN:s utestående fordringar och engagemangsrisker. Värderingarna av såväl det kassamässiga som det ackumulerade riskmässiga resultatet präglas, enligt EKN, av betydande osäkerhet bl.a. till följd av att en stor del av garantiengagemanget och fordringarna är koncentrerade till ett fåtal länder.

Totalt sett redovisar EKN:s prognoser för det kassamässiga resultatet (se tabell 1) stora förbättringar för de närmaste åren, jämfört med tidigare prognoser. Sammanräknat, för EKN som helhet, pekar normalalternativet mot ett kassamässigt överskott om drygt 1 000 miljoner kronor under vart och ett av budgetåren 1995/96, 1997 och 1998. Det optimistiska alternativet bygger främst på gynnsammare återvinningsresultat och det pessimistiska grundas, förutom på sämre återvinningar, på nytillkommande skadefall och risken att skadefall uppstår på länder där EKN har stora engagemang. Överskott används för att amortera ned EKN:s skuld i Riksgäldskontoret. Kostnaderna över statsbudgeten för räntekompensation för det gamla systemet förväntas härigenom minska från 176 miljoner kronor under det förlängda budgetåret 1995/96 till 120 miljoner kronor år 1997. Hänsyn har inte tagits till eventuell framtida ersättning från statsbudgeten för skuldavskrivningar.

Det sammanräknade ackumulerade riskmässiga resultatet (se tabell 2) beräknas ligga i ett intervall mellan ett underskott om ca 6 miljarder kronor enligt det pessimistiska alternativet och ett överskott om ca 5,5 miljarder kronor enligt det optimistiska. Normalalternativet pekar mot ett överskott om ca 2,5 miljarder kronor. I dessa belopp ingår inte vissa kostnader som under årens lopp ersatts direkt från statsbudgeten, t.o.m. den 31 december 1995 totalt 3,7 miljarder kronor, vilka utgörs dels av viss kompensation för skuldavskrivning, dels av ersättning för räntekostnader i den gamla verksamheten.

Finansiering av verksamheten

EKN kan, när likvida reserver inte är tillräckliga, låna i Riksgäldskontoret. Upplåningsrätten är för innevarande budgetår 2 700 miljoner kronor i svenska kronor och motvärdet av 1 500 miljoner kronor i utländsk valuta i den gamla verksamheten. I den nya verksamheten är upplåningsrätten för närvarande 1 400 miljoner kronor i svenska kronor och motvärdet av 500 miljoner kronor i utländsk valuta.

Regeringen gav den 24 maj 1995 EKN i uppdrag att, inom ramen för sin reguljära verksamhet, utforma särskilda villkor för garantier för restrisker vid operationell leasing av civila flygplan, s.k. stipulated loss value (SLV) garantier. EKN har i skrivelser den 3 april och den 27 juni 1996 pekat på garantiernas höga grad av ovillkorlighet, innebärande att EKN kan komma att ställas inför krav att infria garantin med avsevärt kortare varseltid än i den övriga garantiverksamheten och att utgiftstak inte bör gälla för statliga garantier.

Regeringen delar EKN:s bedömning att ett bemyndigande för EKN att utfärda en garanti också måste innefatta ett bemyndigande att fullgöra garantiåtagandet. Ett ifrågasättande av EKN:s ovillkorliga rätt att, utan tillstånd från annan, infria ett garantiåtagande får inte kunna göras.

Regeringen föreslår i volym 1, avsnitt 5.3.2, en ny modell för garantigivning i staten. EKN bedriver redan

TABELL 1: EKN:S KASSAMÄSSIGA RÖRELSERESULTAT (i miljoner kr)

KASSAMÄSSIGT RÖRELSERESULTAT	NORMALALTERNATIV			OPTIMISTISKT			PESSIMISTISKT		
	1995/96	1997	1998	1995/96	1997	1998	1995/96	1997	1998
gamla verksamheten	610	590	660	970	900	690	-30	-30	-540
nya verksamheten	480	420	360	880	800	840	-790	-1060	-1120
EKN totalt	1090	1010	1020	1850	1700	1530	-820	-1090	-1660

TABELL 2: EKN:S ACKUMULERADE RISKMÄSSIGA RESULTAT (i miljarder kr)

(i siffrorna ingår ej belopp som erhållits från statsbudgeten, sammanlagt 3,7 miljarder kronor t.o.m. 31 dec 1995)

ACKUMULERAT RISKMÄSSIGT RESULTAT PER DEN 31 DEC 1995	NORMALALTERNATIV	OPTIMISTISKT	PESSIMISTISKT
gamla verksamheten	+ 2,5	+ 4,6	- 2,2
nya verksamheten	+ - 0	+ 0,9	- 3,8
EKN totalt	+ 2,5	+ 5,5	- 6,0

i huvudsak sin verksamhet i enlighet med modellens principer, t.ex. vad gäller riskbaserade premier och uppdelning i ny och gammal verksamhet. Mot bakgrund av ovanstående föreslås att EKN från den 1 januari 1997 ges obegränsad upplåningsrätt i Riksgäldskontoret.

Regeringen anser vidare att nämnden, i likhet med tidigare budgetår, skall få räntekompensation för hela sin upplåning för gamla verksamheten. Kostnaderna för detta under budgetåret 1997 väntas uppgå till 120 miljoner kronor. För år 1998 och 1999 förutses avsevärt lägre belopp.

Skuldavskrivningar

EKN har hittills över statsbudgeten erhållit 837 miljoner kronor som ersättning för skuldavskrivningar på Polen (774 mkr) och Egypten (63 mkr). Om och när ytterligare avskrivning görs avseende Egypten (det s.k. tredje steget), kommer EKN att erhålla ytterligare 42 miljoner kronor enligt tidigare riksdagsbeslut (prop. 1993/94:100 bil. 4). Beloppet skall användas till amortering i Riksgäldskontoret.

På de fattigaste länderna uppgår EKN:s fordringar per 31 december 1995 till 2,7 miljarder kronor. Framtida fordringseftergifter enligt Parisklubbens skuldlett-nadsvillkor kan uppgå till 1,8 miljarder kronor. Skuldlett-nader för dessa länder ersätts till viss del från biståndsanslaget.

EU-anpassning och internationell harmonisering

Inom EU fortsätter diskussioner om avveckling av statligt stöd till exportkreditförsäkring inom det s.k. konkurrensutsatta området i syfte att förhindra att statsstödd verksamhet konkurrerar på ojämlika villkor med privata försäkringsbolag. För EKN:s del är det främst verksamheten med korta garantier som berörs om EU-regler införs på detta område. Nämnden har vidtagit förberedande åtgärder för att underlätta en anpassning till dessa regler.

Vad gäller medellånga och långa garantier fortgår harmoniserings-strävandena i syfte att skapa lika konkurrensvillkor för EU:s exportörer. På ministerrådets uppdrag har EU:s rådsarbetsgrupp för exportkrediter presenterat en rapport med bl.a. riktlinjer för det fortsatta arbetet. På basis av beslut i ministerrådet skall kommissionen ta fram ett nytt förslag till direktiv. Man avvaktar tillsviðare utvecklingen inom OECD:s arbete med premier och därtill relaterade villkor. Detta arbete bedrivs i en särskild expertgrupp under OECD:s consensusgrupp. Sverige har haft en pådrivande roll och EKN har engagerat sig särskilt i arbetet med premierna. Avsikten är att riktlinjer för premier och relaterade villkor skall utgöra en del av consensusöverenskommelsen och träda i kraft 1997.

Det internationella samarbetet har stor betydelse för att åstadkomma konkurrensneutralitet. För Sveriges del är det av särskild betydelse att verka pådrivande vad gäller premier och kostnadstäckning.

E 4. AB Svensk Exportkredits statsstödda exportkreditgivning

1994/95 ¹	Utgift	59 625 ²		
1995/96 ¹	Anslag	42 002	Utgiftsprognos	46 900
			därav 1996	25 100
1997	Förslag	16 500		
1998	Beräknat	9 242		
1999	Beräknat	5 257		

1 Anslagen Kostnader för statsstödd exportkreditgivning genom AB Svensk Exportkredit, Kostnader för statsstödd exportkreditgivning avseende export av fartyg m.m. samt Ersättning för extra kostnader för förmånlig kreditgivning till u-länder

2 Beloppen anges i tusental kr.

Anslaget disponeras för ersättning till AB Svensk Exportkredit (AB SEK) för eventuellt underskott utgörande skillnaden mellan intäkter och kostnader, huvudsakligen ränteutgifter och räntekostnader, inom ramen för systemet med statsstödda exportkrediter som AB SEK lämnar enligt riksdagsbeslut år 1978 och år 1990. För denna del av verksamheten har AB SEK redovisat ett överskott, staten tillgodo, om ca 380 miljoner kronor för det förlängda budgetåret 1995/96. Anslaget omfattar vidare kostnader för räntestöd till finansiering av export av fartyg, en stödform som upphörde år 1989, och kostnader för vissa förmånliga krediter till u-länder, dock enbart åtaganden som gjorts t.o.m. år 1984.

Villkoren för krediterna följer den överenskommelse om statligt stöd vid exportkreditgivning som Sverige har biträtt inom ramen för OECD, den s.k. consensusöverenskommelsen.

AB SEK bedriver upp- och utlåning för statsstödda krediter i en särskild, avgränsad del av verksamheten och redovisar dem i särskild balans- och resultaträkning. I den redovisning av anslagsbelastningen som AB SEK gör tre gånger per år, särredovisas de tre ovan nämnda delposterna.

Anslagsbelastningen hänförs uteslutande till kostnader för vissa förmånliga krediter till u-länder. Kostnaderna minskar i takt med att åtagandena upphör. I det övriga statsstödda systemet förväntas under det förlängda budgetåret 1995/96 överskott i storleksordningen 380 miljoner kronor. Även under åren 1997, 1998 och 1999 förväntas denna del ge överskott om ca 75 miljoner kronor per år till följd av att AB SEK lyckats hålla upplåningsräntorna under utlåningsräntorna.

Genom överenskommelse i consensusgruppen inom OECD har möjligheten att ge räntesubventioner avvecklats. Fr.o.m. september 1995 är det inte längre tillåtet att erbjuda s.k. SDR-räntor. De offerter som då fortfarande var giltiga har nu också löpt ut. I stället baseras systemet på s.k. CIRR-räntor som är approximationer av marknadsräntor.

AB SEK antog i november 1995 en ny bolagsordning med anledning av riksdagens beslut (prop. 1995/96:105 s. 42, bet. 1995/96:NU18, rskr. 1995/96:198) att utvidga AB SEK:s verksamhet till att omfatta även finansieringsverksamhet för utbyggnad av infrastrukt-

turen i Sverige och utvecklingsprojekt inom exportindustrin för att stärka den svenska industrins internationella konkurrenskraft. Näringsutskottet pekar i sitt betänkande på vikten av att ett ökat deltagande från SEK:s sida i nu aktuella satsningar inte inkräktar på bankernas traditionella finansiering av svenskt näringslivs utbyggnad inom landet (1995/96:NU18 s. 4). Regeringen godkände den ändrade bolagsordningen den 28 mars 1996.

AB SEK har i en särskild skrivelse till regeringen i juli 1996 begärt att dess styrelse skall få ta beslut om löftesprovision vid exportkreditgivning inom det statsstödda systemet, dvs. den provision, som AB SEK debiterar för kreditbelopp som accepterats men ej betalats ut. Riksdagen bemyndigade 1994 regeringen att besluta om storleken på löftesprovisionen inom det statsstödda exportkreditsystemet (prop. 1993/94:150, bet. 1993/94:NU29, rskr. 1993/94:447). Detta regleras i förordningen (1981:665) om exportkreditfinansiering med statligt stöd.

AB SEK har konstaterat att den nu gällande ordningen beträffande löftesprovisionen har uppenbara svagheter. Det tar för lång tid att i det enskilda fallet göra undantag från huvudreglerna om nivån på löftesprovisionen och den tid för vilken provisionen skall tas ut. AB SEK menar att man i de konkreta affärerna snabbt måste kunna svara upp mot kundernas behov för att ge dem möjlighet att konkurrera.

Löftesprovisioner regleras inte i det internationella regelverk som styr statsstödda exportkrediter.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

AB SEK skall inom systemet för statsstödd exportkreditgivning främja svensk export till för staten lägsta möjliga kostnad och risk.

Resurser 1997

Ramanslag 16 500 tkr

Övrigt

Anslaget har tidigare varit uppdelat i tre anslag, Kostnader för statsstödd exportkreditgivning genom AB Svensk Exportkredit, Kostnader för statsstödd exportkreditgivning avseende export av fartyg m.m. samt Ersättning för extra kostnader för förmånlig kreditgivning till u-länder. De två förstnämnda har varit s.k. 1000-kronorsanslag. Regeringen tillstyrker AB SEK:s förslag att dess styrelse bemyndigas fatta beslut om löftesprovisioner.

För svenska exportörer är det väsentligt att ha tillgång till de kreditofferter med fast ränta som SEK kan erbjuda inom det statsstödda systemet, även om den direkta

räntesubventioneringen har upphört. En utgångspunkt för regeringen är att svenska företag skall ha möjlighet att erbjuda exportkrediter med villkor som motsvarar vad företag i konkurrentländerna kan erhålla.

Regeringen anser vidare att det är önskvärt att AB SEK:s styrelse, av konkurrenshänsyn, får rätt att fatta beslut om såväl löftesprovisionens storlek som dess tidsmässiga beräkningsgrund i det statsstödda systemet.

Regeringen föreslår därför att riksdagen bemyndigar regeringen eller den myndighet regeringen utser att besluta om löftesprovisionen i det statsstödda systemet.

Regeringen bedömer att belastningen på anslaget 1997 uppgår till 16 500 000 kr. För åren 1998 och 1999 förutses lägre belopp.

E 5. Investeringsfrämjande

		Anslagssparande ¹		875
1995/96	Anslag	75 000 ²	Utgiftsprognos	74 875
			därav 1996	69 970
1997	Förslag	41 000		
1998	Beräknat	38 712		
1999	Beräknat	38 712		

¹ Överföring från anslaget 1994/95 A2 ap3 Styrelsen för Sverige bilden.

² Beloppen anges i tusental kr.

De övergripande målen för den investeringsfrämjande verksamheten är att utländska företag genomför nyinvesteringar och nyetableringar i Sverige samt samverkar med svenska företag i landet.

Delegationen för utländska investeringar i Sverige, Invest in Sweden Agency, är den centrala myndigheten för investeringsfrämjande åtgärder. Delegationen har till uppgift att genom information och kontakter aktivt medverka till att uppnå det övergripande målet för investeringsfrämjandet. Detta skall ske genom att sprida olika slag av information om Sverige som investeringsland och ge råd vid förfrågningar från bl.a. företag, myndigheter, regionala och lokala organ. Dessutom skall Delegationen initiera, driva och följa upp projekt bl.a. i samarbete med regionala aktörer. På vissa av de prioriterade utlandsmarknaderna skall Delegationen bedriva verksamhet genom egen utlandsrepresentation.

De utgifter som belastar anslaget är dels utgifterna för Delegationens verksamhet, dels utgifterna för vissa begränsade investeringsfrämjande insatser som Närings- och handelsdepartementet genomför.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

De övergripande mål som gäller för 1995/96 bör ligga fast.

Resurser 1997

Ramanslag 41 000 tkr

Delegationen för utländska investeringar inrättades den 1 juli 1995 till följd av riksdagens beslut våren 1995 om omfattningen och inriktningen av politiken för att främja utländska investeringar (prop. 1994/95:100 bil. 13, bet. 1994/95:NU18, rskr. 1994/95:300, prop. 1994/95:150 bil. 12, bet. 1994/95:FiU20, rskr. 1994/95:453). Delegationen byggde under hösten 1995 och första halvåret av år 1996 upp sin verksamhet i Sverige och utomlands genom egen representation i New York och Tokyo. Delegationen planerar att under 1996 genomföra ett antal konkreta projekt i olika branscher och en intensiv informationsverksamhet genom bl.a. publicering av ett flertal rapporter om Sverige som investeringsland. En första rapport, Invest in Sweden, Report 1996, har redan framställts och publicerats på sex språk. Inom ramen för projekten – som har valts ut i samarbete med lokala och regionala aktörer – kommer under hösten 1996 ett större antal utländska företag att kontaktas för att bland dessa därefter välja ut de företag som skall bearbetas ytterligare för att få till stånd en nyetablering eller nyinvestering i Sverige.

De övergripande skälen som låg till grund för statens satsning på investeringsfrämjande och beslutet att

inrätta en delegation gäller fortfarande.

- Det finns ett behov av investeringsfrämjande åtgärder, så att Sverige på lika villkor som andra länder skall kunna marknadsföra förutsättningarna för att etablera och driva företag i landet och aktivt medverka till sådana etableringar och nyinvesteringar. Andra länders satsningar på investeringsfrämjande fortsätter att öka.
- Det tar viss tid för ett land att etablera sig på ”investeringsmarknaden”. Ett lands engagemang i investeringsfrämjande måste därför vara långsiktigt för att nå resultat på gjorda satsningar.
- Det behövs en central koordinator och kompetensutvecklare för de investeringsfrämjande aktiviteter som pågår på regional och lokal nivå. Annars riskerar dessa satsningar att inte få avsedda effekter.

Det är enligt regeringens mening för tidigt att göra en samlad bedömning av Delegationens verksamhet. Den inriktning av verksamheten som framgår av de planerade aktiviteterna synes dock ligga väl i linje med det övergripande målet för investeringsfrämjande. Regeringen avser under våren 1997 att genomföra en extern utvärdering avseende verksamhetens effektivitet och resultat under budgetåret 1995/96. Utvärderingen skall ske genom användande av konkreta resultatmått.

Anslaget föreslås minskas med 9 miljoner kr för år 1997. Anslaget beräknas således till 41 000 000 kr för år 1997. För år 1998 och 1999 beräknas utgifterna preliminärt uppgå till 38 712 000 kr vardera året. Regeringen avser att för år 1997, med medel som står till regeringens förfogande, tillföra verksamheten vissa medel.

8 F. Konsumentfrågor

8.1 ALLMÄNT

Det är viktigt att fullfölja de konsumentpolitiska mål som beslutats av riksdagen i juni 1995. Sverige skall arbeta för att konsumenterna skall få en starkare ställning i EU. Särskilt viktiga områden är märkning och kontroll av livsmedel och hushållens stora skuldsättning. Åtgärder som avser hushållens baskonsumtion och stöd till konsumentgrupper som är ekonomiskt eller socialt utsatta eller av andra skäl har behov av särskilt stöd bör prioriteras.

Arbetet för att utarbeta en strategi för att utveckla sådana produktions- och konsumtionsmönster som minskar påfrestningen på miljön och bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling bör fortsätta.

De förändringar som sker i det svenska samhället och i omvärlden inverkar i hög grad på konsumenternas situation. Riksdagen har antagit nya konsumentpolitiska mål (prop. 1994/95:140, bet. 1994/95:LU32, rskr. 1994/95:438). Konsumentpolitiken tillgodoser många olika syften, exempelvis att säkerställa en väl fungerande marknad där det är särskilt viktigt att produkterna som säljs inte är farliga, liksom att uppnå att konsumenterna är välinformerade och välutbildade i konsumentfrågor och att deras ekonomiska och rättsliga intressen i övrigt säkerställs. De konsumentpolitiska åtgärderna har ofta en fördelningspolitisk inriktning.

När det gäller inriktningen av det konsumentpolitiska arbetet skall åtgärder som avser hushållens baskonsumtion och stöd till konsumentgrupper som är ekono-

miskt eller socialt utsatta eller av andra skäl har behov av särskilt stöd prioriteras. Hushållens stora skuldsättning är ett viktigt område för konsumentpolitiska insatser i form av bl.a. budgetrådgivning och skuldsanering. I de hushållsekonomiska frågorna ingår även finansiella tjänster som en viktig del.

Avregleringen och ökad konkurrens liksom förändringarna såväl på marknaden som hos enskilda hushåll som en följd av ny teknik medför förändringar för konsumenterna. Ökningen av antalet alternativ gör att det kan vara svårt att få grepp om vad det finns för tjänster och vilken kvalitet de har. Det är också ibland oklart vilket konsumentskydd som gäller. En uppgift för regeringen under det kommande budgetåret är att uppmärksamma sådana problem och se till att brukarnas intressen tas tillvara.

En strategi bör utarbetas på konsumentområdet för att utveckla sådana produktions- och konsumtionsmönster som minskar påfrestningen på miljön och bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling.

Medlemskapet i EU innebär att det inte längre räcker med en bra svensk konsumentpolitik. Sverige måste också arbeta för att konsumenterna skall få en stark ställning och inflytande i EU. För att den gemensamma marknaden skall fungera för vanliga människor måste man kunna dra nytta av den. Konsumenterna måste veta att det finns regler som tar tillvara deras intressen och som ger dem rättigheter om det uppstår problem. Regeringen har i en skrivelse till riksdagen (skr. 1995/96:181, bet. 1995/96:LU26, rskr. 1995/96:292) presenterat mål och inriktning för det svenska EU-arbetet.

I det lokala konsumentpolitiska arbetet utgör den kommunala konsumentverksamheten en hörnsten.

UTGIFTSUTVECKLINGEN INOM VERKSAMHETSOMRÅDE KONSUMENTFRÅGOR FRAMGÅR AV FÖLJANDE SAMMANSTÄLLNING (miljoner kronor):

	UTGIFT	ANVISAT	UTGIFTSPROGNOS		FÖRSLAG	BERÄKNAT	BERÄKNAT
	1994/95	1995/96	1995/96	DÄRAV 1996	1997	1998	1999
F. Konsumentfrågor	113,2	157,1	169,3	121,9	105,8	105,3	108,2

8.2 RESULTATINFORMATION

I och med EU-medlemskapet har konsumentpolitiken fått ytterligare en dimension. Det har inneburit utökade arbetsuppgifter för flera av myndigheterna på konsumentområdet. De resurser som funnits att tillgå för detta ändamål har utnyttjats väl. Dock kommer de närmaste årens EU-arbete att kräva ytterligare resurser och effektivisering i arbetet för att Sverige på ett tillfredsställande sätt skall kunna påverka det arbete som bedrivs inom EU.

De konsumentpolitiska målen är långsiktiga och ganska omfattande vilket gör dem svårsmätbara. Det är därför svårt att dra några långtgående slutsatser om resultat och måluppfyllelse. Det är dock regeringens bedömning att den verksamhet som har bedrivits legat i linje med de mål och den inriktning som fastställts av riksdagen i enlighet med förslagen i prop. Aktiv konsumentpolitik (prop. 1994/94:140, bet. 1994/95:LU32, rskr. 1994/95:438).

8.3 ANSLAG

F 1. Marknadsdomstolen

1994/95	Utgift	4 597 ¹	Anslagssparande	2 800
1995/96	Anslag	8 570	Utgiftsprognos	7 100
			därunder 1996	5 300
1997	Förslag	5 888		
1998	Beräknat	6 081		
1999	Beräknat	6 284		

¹ Beloppen anges i tusental kr.

Marknadsdomstolen är en specialdomstol som handlägger mål och ärenden enligt lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden, marknadsföringslagen (1995:450), lagen (1978:763) med vissa bestämmelser om marknadsföring av alkoholdrycker, konsumentförsäkringslagen (1980:38), lagen (1984:292) om avtalsvillkor mellan näringsidkare, produktsäkerhetslagen (1988:1604), prisinformationslagen (1991:601), konsumentkreditlagen (1992:830), konkurrenslagen (1993:20), tobakslagen (1993:581) samt lagen (1994:615) om ingripande mot otillbörligt beteende avseende offentlig upphandling.

Det övergripande målet för Marknadsdomstolen är att på ett rättssäkert sätt och inom rimlig tid avgöra de mål och ärenden som den har att handlägga samt att leda rättsutvecklingen och främja en enhetlig rättstillämpning inom det marknadsrättsliga området.

En jämförelse mellan budget och utfall 1994/95 visar att anslaget inte utnyttjats fullt ut och att Marknadsdomstolen har ökat anslagssparandet med ca 1,8 miljoner kronor under året. Det höga anslagssparan-

det förklaras av att domstolen i samband med Sveriges EU-anslutning beviljades medel att utöka antalet tjänster. Hittills har inte någon sådan utökning i praktiken erfordrats.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Det övergripande målet för Marknadsdomstolen bör ligga fast.

Resurser 1997

Ramanslag 5 888 tkr

Marknadsdomstolens verksamhet vad gäller omfattning och inriktning avgörs i allt väsentligt av faktorer som ligger utanför domstolens kontroll, såsom utformningen av lagstiftningen och antalet inkomna mål. Målns svårighetsgrad varierar, vilket försvårar möjligheten att mäta effektiviteten. Av årsredovisningen framgår att styckkostnaden för domar och slutliga beslut har sjunkit i jämförelse med förra budgetåret. Regeringen delar domstolens bedömning att den utvärdering som gjorts av verksamheten ger vid handen att effektiviteten i verksamheten är god. Domstolen har under budgetåret 1994/95 avgjort drygt 40 mål. Handläggningstiden är i genomsnitt 7 månader. Arbetet med att förbättra och utveckla resultatredovisningen kommer att fortsätta. Regeringen konstaterar att RRV inte haft några invändningar i revisionsberättelsen avseende Marknadsdomstolen.

Marknadsdomstolen är nu andra instans för mål enligt konkurrenslagen och marknadsföringslagen. Den nya ordningen med Stockholms tingsrätt som första instans och Marknadsdomstolen som andra och sista instans infördes för konkurrens mål den 1 juli 1993 och för marknadsföringsmål den 1 januari 1996. Under första halvåret av 1994 inkom de första ärendena enligt den nya konkurrenslagen till domstolen. Domstolen har för närvarande knappt ett 15-tal ärenden enligt den gamla marknadsföringslagen. Den nya ordningen torde på sikt leda till en minskning av antalet inkomna marknadsföringsmål. Den totala effekten för domstolen av den nya konkurrenslagen och den nya marknadsföringslagen är dock fortfarande svår att bedöma.

F 2. Konsumentverket

1994/95	Utgift	88 400 ¹	Anslagssparande	7 982
1995/96	Anslag	104 687 ²	Utgiftsprognos	114 985
			därav 1996	82 006
1997	Förslag	69 445		
1998	Beräknat	68 373		
1999	Beräknat	70 449		

1 Beloppen anges i tusental kr.

2 Varav 3 miljoner kronor beslutats på tilläggsbudget till stadsbudgeten (prop. 1995/96:82, bet. 1995/96:LU10, rskr. 1995/96:81).

Konsumentverket är central förvaltningsmyndighet för konsumentfrågor. De övergripande målen för verksamheten är att:

– ge hushållen möjligheter att utnyttja sina ekonomiska och andra resurser effektivt, ge konsumenterna en stark ställning på marknaden, skydda konsumenternas hälsa och säkerhet och medverka till att sådana produktions- och konsumtionsmönster utvecklas som minskar påfrestningarna på miljön och bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling. I anslutning till detta fullgörs de uppgifter som ankommer på Konsumentombudsmannen (KO) enligt lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden, marknadsföringslagen (1995:450) och produktsäkerhetslagen (1988:1604).

Verket fullgör vidare uppgifter enligt konsumentförsäkringslagen (1980:38), prisinformationslagen (1991:601), konsumentkreditlagen (1992:630), lagen (1992:1231) om märkning av textilier, lagen (1992:1232) om märkning av hushållsapparater, lagen (1992:1326) om personlig skyddsutrustning för privat bruk, lagen (1992:1327) om leksakers säkerhet, alkoholreklamlagen (1978:763), hemförsäljningslagen (1981:1361), lagen (1992:1328) om farliga livsmedelsimitationer, paketreselagen (1992:1672) och tobakslagen (1993:581).

Verket är också bemyndigad att ge ut föreskrifter enligt lagen (1994:1772) om tillämpningen av det europeiska märkningssystemet och genom förordningen (1994:1169) om europeisk miljömärkning.

En jämförelse mellan budget och utfall 1994/95 visar att anslaget inte utnyttjats fullt ut och att verket har ett ackumulerat anslagssparande på ca 8 miljoner kronor. En del av anslagssparandet kommer att förbrukas när resterande del av skuldsaneringsuppdraget genomförs. Dessutom utgör en stor del ett planerat anslagssparande som avses utnyttjas under innevarande budgetår i samband med att myndigheten flyttar till nya lokaler under hösten 1996.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

De övergripande målen för Konsumentverket bör ligga fast.

Resurser 1997

Ramanslag 69 445 tkr

Beräknade avgiftsinkomster 31 000 tkr

En betydande del av Konsumentverkets resurser används för hushållsekonomiska frågor. En stor del av förklaringen står att finna i det hårdnande ekonomiska klimatet och det faktum att fler och fler hushåll har ekonomiska svårigheter. Den ökade inriktningen på budgetrådgivning och skuldsanering är därför en naturlig utveckling av verkets verksamhet. Ett annat område som naturligen har expanderat är det internationella arbetet och främst EU-arbetet. Att få genomslag för svenska konsumentskyddsintressen och verka för en internationell förstärkning av konsumentskyddet har under de senaste åren tagit en allt större del av konsumentverkets resurser i anspråk. Detta är också ett område som blir allt viktigare de närmaste åren. Standardiseringsarbetet är en viktig del av detta område. Vidare har miljöfrågorna blivit allt viktigare. Det gäller t.ex. energiförbrukning, sopsortering, marknadsföring med miljöargument och miljömärkning. Bl.a. utfärdar verket föreskrifter för EU-blomman. Avregleringar av offentliga tjänster har inneburit ytterligare områden där konsumentintresset måste bevakas, t.ex. effekterna för konsumenterna av elavregleringen. Till detta kommer avregleringen av de finansiella marknaderna vilket kräver ett ökat engagemang från Konsumentverket när det gäller området för finansiella tjänster. Verket har budgetåret 1995/96 tillförts 3 miljoner kronor för ett utökat ansvar på området finansiella tjänster (prop. 1995/96:82, bet. 1995/96:LU10, rskr. 1995/96:81).

När det gäller Konsumentverkets årsredovisning är redovisningen av prestationer väl utvecklad. Det är dock svårt att bedöma måluppfyllelse eftersom regleringsbrevets verksamhetsmål och Konsumentverkets verksamhetsgrenar inte enkelt går att relatera till varandra.

Med utgångspunkt i de övergripande målen och verksamhetsmålen i regleringsbrevet 1994/95 är dock bedömningen att Konsumentverkets verksamhet har den inriktning som eftersträvs.

Riksrevisionsverkets revisionsberättelse innehåller inga invändningar mot redovisningen.

Nya övergripande mål och verkets interna omorganisation har lagt grunden för en förbättrad möjlighet att avläsa effekter av och utvärdera verksamheten. Det finns dock behov av att ange tydligare prioriteringar i verksamheten och en tydligare koppling mellan verksamhetsmålen och verksamhetsområdena i resultatredovisningen. Regeringen kommer att i dialog med Konsumentverket utveckla och förbättra verksamhetsmål,

resultat- och kvalitetsmått.

Det är regeringens bedömning att det är angeläget att fullfölja de konsumentpolitiska mål som föreslagits av regeringen i proposition Aktiv konsumentpolitik (prop. 1994/95: 140, bet. 1994/95:LU32, rskr. 1994/95:438) samt som redovisats i regeringens skrivelse om konsumentpolitiken i EU – mål och inriktning för det svenska arbetet. (skr. 1995/96:181, bet. 1995/96:LU26, rskr. 1995/96:292). Verket måste i detta sammanhang göra kraftfulla insatser i det svenska arbetet med konsumentpolitiken i EU. Särskilt viktigt i EU-arbetet är finansiella tjänster, marknadskontroll och insatser som främjar från miljösynpunkt långsiktigt hållbara konsumtions- och produktionsmönster. Vidare är verkets arbete med konsumentgrupper som är ekonomiskt och socialt utsatta fortsatt av stor vikt. Bl.a. ungdomar, arbetslösa och invandrare är viktiga målgrupper för detta arbete.

Konsumentverkets insatser när det gäller områdena hushållsekonomi, miljö och konsumtion samt deltagande i dessa och andra arbetsområden, t.ex. standardisering inom ramen för EU:s konsumentpolitik, kommer vidare att kräva betydande resurser. Regeringen anser att konsumentinflytande på den europeiska standardiseringen är nödvändigt för att säkerställa att varor som säljs i Sverige är säkra och för att stärka konsumenternas ställning i Europa. Konsumentverkets insatser på standardiseringsområdet bör därför ligga kvar på oförändrat hög ambitionsnivå. Särskilda medel har beräknats under anslaget B 6. Bidrag till standardisering, provnings- och mätteknisk FoU m.m. för standardiseringsprojekt. Av Konsumentverkets anslagsframställning framgår att de särskilda medel som år 1991 anvisades för produktion av bränsleförbrukningsfoldern i och med tryckningen av årets folder är förbrukat. Regeringen avser att uppdra åt Vägverket och Konsumentverket att årligen fr.o.m. 1997 ge ut en samlad konsumentinformation om bilar, inkluderat bl.a. bränsleförbrukning. Kostnaderna bör täckas inom respektive myndighets ramar.

Mot denna bakgrund bör Konsumentverket anvisas ett anslag på 69 445 000 kr. I detta belopp inkluderas den resursförstärkning som verket fått för ett utökat ansvar på området finansiella tjänster. Det är regeringens bedömning att eventuellt behov av ökade resurser med anledning av de insatser verket måste göra i bl.a. EU-arbetet skall finansieras genom omfördelning inom befintligt anslag.

F 3. Allmänna reklamationsnämnden

1994/95	Utgift	12 797 ¹	Anslagssparande	749
1995/96	Anslag	20 518	Utgiftsprognos	20 600
			därav 1996	14 800

1997 Förslag 13 788

1998 Beräknat 13 857

1999 Beräknat 14 279

¹ Beloppen anges i tusental kr.

Allmänna reklamationsnämnden (ARN) har till uppgift att pröva tvister mellan konsumenter och näringsidkare rörande varor, tjänster och andra nyttigheter som tillhandahållits huvudsakligen för enskilt bruk, s.k. konsumenttvister, och ge rekommendationer om hur tvister bör lösas. Nämnden skall också yttra sig i konsumenttvister på begäran av domstol, stödja den kommunala konsumentverksamhetens medling i konsumenttvister genom bl.a. utbildning, rådgivning och information samt informera konsumenter och näringsidkare om nämndens praxis.

Det övergripande målet är att nämnden på ett snabbt och ändamålsenligt sätt skall pröva de konsumenttvister som anmäls till nämnden.

En jämförelse mellan budget och utfall 1994/95 visar att anslaget inte utnyttjats fullt ut utan anslagssparandet ökat något. Nämndens kostnader avseende hyror och ersättning till ledamöter har ökat under budgetåret 1995/96 vilket minskat anslagssparandet. ARN kommer att under innevarande budgetår göra investeringar i datorutrustning som på sikt torde leda till vissa rationaliseringar. I samband med införandet av det nya datorsystemet kommer nämnden att få ökade kostnader för utbildning.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Det övergripande målet för Allmänna reklamationsnämnden bör ligga fast.

Resurser 1997

Ramanslag 13 788 tkr

Årsredovisningen ger en bra bild av den verksamhet som ARN har bedrivit under året. Handläggningstiderna har minskat. Väntetiderna är nu drygt fyra och en halv månad för ärenden som avgjorts med intresseledamöter och drygt en och halv månad för ärenden som avgjorts i ett enklare förfarande utan intresseledamöter. Motsvarande siffror för året innan var drygt fem månader och två månader för ärenden som avgjorts utan intresseledamöter. Antalet inkomna ärenden är lika

stort som året innan. Den avdelning som framför allt fått en ökad ärendetillströmning är reseavdelningen med drygt 200 fler ärenden än förra året.

Regeringen konstaterar att Riksrevisionsverket inte haft några invändningar i revisionsberättelsen avseende Allmänna reklamationsnämnden. Arbetet med att förbättra och utveckla resultatredovisningen kommer att fortsätta inom ramen för myndighetsdialogen. Effektivisering av datorstödet, nämndens stöd till de kommunala vägledarna och nämndens arbete med kvalitetssäkring är frågor som kommer att behandlas inom ramen för dialogen.

F 4. Fastighetsmäklarnämnden

1995/96	Anslag	7 200 ¹	Utgiftsprognos	7 240
			därav 1996	5 800
1997	Förslag	5 945		
1998	Beräknat	6 134		
1999	Beräknat	6 349		

¹ Beloppen anges i tusental kr.

Fastighetsmäklarnämnden inrättades den 1 oktober 1995 i enlighet med den nya fastighetsmäklarlag (1995:400) som antogs av riksdagen den 7 april 1995. Regeringen har beslutat om fastighetsmäklarförordningen (1995:1028) och förordningen (1995:1029) med instruktion för Fastighetsmäklarnämnden. Lagen och förordningarna trädde i kraft den 1 oktober 1995.

Nämnden skall verka som central myndighet för registrering av och tillsyn över fastighetsmäklare och skall särskilt inrikta sin verksamhet på att fastighetsmäklarna följer god fastighetsmäklarsed, att information sprids om vad god fastighetsmäklarsed innebär och att mäklarna har en god utbildning för sin uppgift.

Enligt fastighetsmäklarförordningen gäller att den som vill bli registrerad som fastighetsmäklare skall ansöka om detta hos nämnden. För prövning av en ansökan tas avgift ut enligt avgiftsförordningen (1992:191). Den som är registrerad som fastighetsmäklare skall från och med kalenderåret efter registreringsåret betala en årlig avgift. Utgångspunkten är att staten skall få full kostnadstäckning för arbetet med registrering av och tillsyn över fastighetsmäklare.

Regeringens överväganden

Övergripande mål

Det övergripande målet för Fastighetsmäklarnämnden bör ligga fast.

Resurser 1997

Ramanslag 5 945 tkr

Beräknade avgiftsinkomster 1 800 tkr

Nämnden har varit verksam ett knappt år. Det är för tidigt att göra någon utvärdering av nämndens verksamhet. Nämnden beräknar att avgiftsinkomsterna från ansöknings- och årsavgifter kommer att uppgå till 6 750 000 kr. Dessa medel redovisas mot inkomsttitel 2553 Registreringsavgift till Fastighetsmäklarnämnden. Avgifterna för examination beräknas till 1 800 000 kr.

Regeringen delar nämndens bedömning att verksamheten under år 1997 bör koncentreras kring själva tillsynen av fastighetsmäklare samt kring utbildningsfrågorna. Utbildningsfrågorna är betydelsefulla för att garantera kvaliteten på de mäklare som ansöker om registrering.

F 5. Stöd till konsumentorganisationer

1994/95	Utgift	800 ¹	Reservation	3 681
1995/96	Anslag	6 150	Utgiftsprognos	8 800
			därav 1996	6 300
1997	Förslag	4 100		
1998	Beräknat	4 100		
1999	Beräknat	4 100		

¹ Beloppen anges i tusental kr.

Sedan år 1990 har särskilda medel anslagits till stöd för ideella konsumentorganisationer. Medlen skall bl.a. kunna användas till stöd åt såväl befintliga konsumentorganisationer som för att stödja och stimulera uppbyggnaden av nya organisationer.

En jämförelse mellan budget och utfall 1994/95 visar att en stor del av reservationsanslaget inte utnyttjats. Förklaringen till detta är bl.a. att flertalet konsumentorganisationer fortfarande är under uppbyggnad och saknar resurser för att ansöka om och hantera dessa medel. Det kan vidare vara så att informationen om dessa medel varit bristfällig. Prognosen för innevarande budgetår är att anslagna och reserverade medel i stort sett kommer att utnyttjas.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 4 100 tkr

Av Konsumentverkets årsredovisning för 1994/95 framgår att stöd till organisationer har lämnats till 13 projekt på totalt 1,5 miljoner kronor.

Konsumentverkets ekonomiska stöd till organisationerna för projekt på livsmedelsområdet år 1991–1994 har utvärderats av Högskolan i Örebro. Utvärderingen omfattar 47 projekt och visar bl.a. att verkets ekonomiska stöd har varit en förutsättning för projekten men att verkets personella resurser inte riktigt räckt till för t.ex. erfarenhetsutbyte mellan organisationerna.

Regeringen anser att konsumentorganisationerna spelar en viktig roll i Europasamarbetet. I sin egenskap av frivilliga organisationer utövar de inflytande genom andra kanaler än dem som EU-ländernas regeringar har.

Sveriges konsumentråd har ett brett kontaktnät inom EU och finns representerade i bl.a. den Europeiska konsumentorganisationen Bureau Européenne des Union de Consommateur (BEUC) och representerar den svenska konsumentrörelsen i EU:s konsumentråd – The Consumer Consultative Council (CCC). Vidare deltar rådet i ANEC – den europeiska organisationen för ökat konsumentinflytande i standardiseringen.

Sveriges konsumentråd bör även fortsättningsvis kunna medverka till en fördjupad diskussion och debatt om hur konsumentskyddet skall kunna stärkas i Europa. Rådet har också en viktig uppgift att sprida information om arbetet inom EU till sina medlemsorganisationer.

Mot denna bakgrund anser regeringen att Sveriges konsumentråd bör få fortsatt ekonomiskt stöd bl.a. för att företräda konsumenterna i europaarbetet. Medel för detta har beräknats under detta anslag. Regeringen kommer att ange de närmare villkoren för stödet.

Även andra konsumentorganisationer bör liksom hittills kunna få ekonomiskt stöd som bör fördelas av Konsumentverket.

Regeringen gör bedömningen att anslaget till stöd till konsumentorganisationer bör bibehållas på en oförändrad nivå för åren 1998 och 1999.

F 6. Stöd till konsumentforskning

1994/95	Utgift	1 600 ¹	Reservation	2 651
1995/96	Anslag	3 000	Utgiftsprognos	3 700
			därav 1996	3 100
1997	Förslag	2 070		
1998	Beräknat	2 121		
1999	Beräknat	2 170		

¹ Beloppen anges i tusental kr.

Genom riksdagens forskningspolitiska beslut våren 1993 (prop. 1992/93:170, bet. 1992/93:LU48, rskr. 1992/93:329) anvisades 2 100 000 kr till Konsumentverket för att utveckla forskning på konsumentområdet.

Jämförelse mellan budget och utfall 1994/95 visar att en stor del av reservationsanslaget inte utnyttjats. Förklaringen till detta är att det föreligger vissa eftersläpningar i utbetalningar av medel.

Konsumentforskningsutredningens betänkande Forskning för vår vardag (SOU 1996:10) innehåller förslag om en utbyggnad av konsumentforskningen. Utredningen föreslår ett inrättande av ett konsumentforskningsråd som efter en fyraårig uppbyggnadsperiod skulle disponera ett årligt anslag på 50 miljoner kronor. Forskningsrådets verksamhet föreslås finansieras dels genom att ett belopp på sammanlagt 12 miljoner kronor överförs från de forskningsråd som idag finansierar konsumentforskning, dels genom ett nyttillskott på 38 miljoner kronor.

Ett alternativt förslag från utredningen är en forskningsdelegation, knuten till Konsumentverket, som skulle initiera, stödja och samordna forskningen.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Ramanslag 2 070 tkr

Av Konsumentverkets årsredovisning för budgetåret 1994/95 framgår att verket beviljat 2 270 000 kr till olika forskningsprojekt.

De forskningsprojekt som genomförts har bl.a. gett värdefull information om verkningar av olika konsumentpolitiska åtgärder. De har vidare gett kunskaper om konsumentens roll på marknaden och som brukare av varor och tjänster.

Det är enligt regeringens mening angeläget att forskningen på konsumentområdet kan utvecklas. Ett område för sådan forskning är hur konsumenternas resurser, attityder och beteenden påverkas av olika förändringar i samhället, däribland EU-medlemskapet.

Regeringens bedömning är att anslaget som för närvarande disponeras av Konsumentverket bör utgöra en grund för en utbyggnad av konsumentforskningen. En del av de medel som i dag disponeras av Konsumentverket bör i stället disponeras av Forskningsrådsnämnden (FRN). För att ge FRN en rimlig möjlighet att utveckla konsumentforskningen bör anslagsmedel garanteras för 3 år framåt. Till Forskningsrådsnämnden bör kopplas en konsumentforskningskommitté med forskare och en referensgrupp med företrädare för Konsumentverket, konsumentorganisationer m.m. Närmare förslag om utformning av och inriktning på en sådan kommitté föreslås i regeringens forskningsproposition.

De forskningsprojekt som bedrivits i Konsumentver-

kets regi har i allmänhet varit inriktade på sektorns behov och inte varit av grundforskningskaraktär. För att ge Konsumentverket möjlighet att avveckla pågående projekt och vidarebefordra erfarenheter och idéer vid tillskapandet av forskningskommittén gör regeringen bedömningen att verket för år 1997 bör disponera 500 000 kr för insatser på detta område. En sådan förstärkning behövs även i ett övergångsskede för att verket skall kunna ha en rimlig möjlighet att aktivt medverka i arbetet med att utveckla konsumentforskningen.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att anslaget till konsumentforskning förs upp med 2 070 000 kr.

F 7. Bidrag till miljömärkning av produkter

1994/95	Utgift	5 000 ¹		
1995/96	Anslag	6 900	Utgiftsprognos	6 900
			därav 1996	4 600
1997	Förslag	4 600		
1998	Beräknat	4 600		
1999	Beräknat	4 600		

¹ Beloppen anges i tusental kr.

Målet för miljömärkningsverksamheten är att genom frivillig miljömärkning stimulera utveckling och användning av produkter som ur miljösynpunkt är bättre än andra i övrigt jämförbara produkter.

Ett harmoniserat nordiskt system för miljömärkning av produkter infördes under år 1989. Den frivilliga miljömärkningen i Sverige inom ramen för detta system organiseras och drivs av SIS—Standardiseringen i Sverige (SIS) och leds av Miljömärkningsstyrelsen. Verksamheten regleras i ett avtal mellan staten och SIS. Den nordiska miljömärkningens organisatoriska form och hemvist har utretts av Statskontoret under år 1995. Utredningen bereds för närvarande i regeringskansliet och beslut om eventuella förändringar kommer under våren 1997.

Sedan den 1 maj 1992 gäller inom EU en förordning om miljömärkning. EG-förordningen återspeglar i stort de principer som gäller för den nordiska miljömärkningen. Enligt förordningen skall medlemsländerna utse det eller de organ som ansvarar för de uppgifter som anges i förordningen. Regeringen har utsett SIS att vara behörigt organ för EU:s miljömärkningssystem i Sverige.

Kommissionen inledde i januari 1996 en utvärdering av EU:s miljömärkningssystem. Ett förslag till ändring av förordningen och eventuella förändringar i organisationsform m.m. avses vara klart i slutet av år 1996.

Miljömärkningen skall på sikt finansieras genom avgifter och ersättningar från de företag som får sina produkter miljömärkta.

De utgifter som belastar anslaget och som hänförs till det nordiska systemet är främst kostnader för kriteriutveckling och revidering av redan fastställda kriterier samt information om och marknadsföring av systemet. Utgifter som följer av att handha EU:s miljömärkningssystem gäller i huvudsak kostnader för att delta i kommissionsmöten av olika karaktär såsom möten med behöriga organ, expertgruppsmöten för kriteriutveckling m.fl.

Regeringens överväganden

Resurser 1997

Anslag 4 600 tkr

Övrigt

Licensintäkter från den nordiska miljömärkningen beräknas uppgå till ca 10 800 tkr

Enligt SIS årsredovisning finansierades ca 2/3 av miljömärkningsverksamheten under år 1995 genom licensintäkter från den nordiska miljömärkningen. För verksamhetsåren 1996 och 1997 beräknas samma relation mellan statsanslag och licensintäkter råda.

EU:s miljömärkningssystem har ännu inte gett några intäkter. På den svenska marknaden har endast en produkt beviljats licens för EU:s miljömärke. Under år 1997 förväntas inte EU-märkningen ge intäkter som mer än marginellt kan bidra till att täcka kostnader på detta område, vilka följer av medlemskapet.

Med hänsyn till att det nordiska miljömärkningssystemet kräver ett omfattande nordiskt samarbete samt till att EU:s miljömärkningssystem inte förutses ge intäkter av någon betydelsefull storlek anser regeringen att miljömärkningsverksamheten bör få fortsatt statligt stöd. Stödet är avsett att täcka kostnader för det svenska deltagandet i det nordiska samarbetet kring det nordiska miljömärkningssystemet samt de kostnader som följer av medlemskapet och som kan hänföras till EU:s miljömärkningsordning.